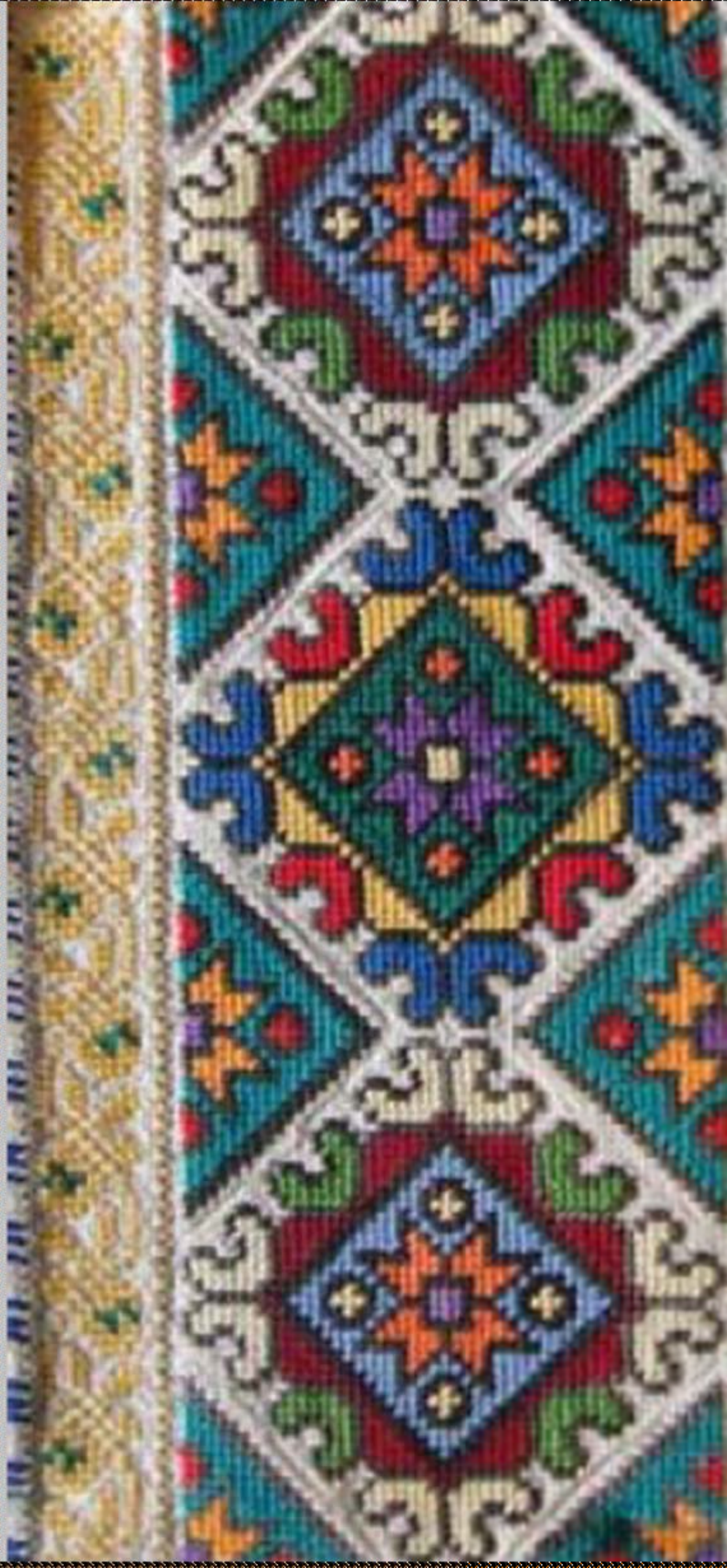

МУЗИКА НА ПОЛОТНІ

*Українська пісня — це геніальна
поетична біографія українського народу.
О. Довженко*

МУЗИКА НА ПОЛОТНІ

Упорядник
Людмила Огнєва

Київ
2020

УДК 74.01/09

О 38

Огнєва Л.

О 38 Музика на полотні. / Упорядник Огнєва Людмила
– К. : ФОП Маслаков, 2020. — 230 с.

ISBN 978-617-7862-86-3

В збірці «Музика на полотні» розміщено лише 362 піснi та уривкi з них. Але й вони дають уяву про використання вишивки в українському одязі (сорочці, свиті, сукні, кожушці, краватці, шубі) та інших речах з тканини (рушниках, сидельці, скатертині, хустці, ширинці). Окрім того в піснях розповідається про: орнамент та його розміщення на речах; нитки, якими виконується вишивка (колір, вид); тканину та її колір у виробах.

Збірник стане у нагоді мистецьким студіям.

УДК 74.01/.09

ISBN 978-617-7862-86-3

© Огнєва Л., 2020

МУЗИКА НА ПОЛОТНІ

СОРОЧКА, СУКНЯ

1. Дрозд В.

Буяння весни білосніжним серпанком

Буяння весни білосніжним серпанком
Далеко від дому приходить у снах.
І піснею грає моя вишиванка,
Яку я з дитинства носив на грудях.

Моя вишиванко, червона калино,
Ти символ Вітчизни з прадавніх віків.
Моя вишиванка – душа України
І зірка яскрава для дочок – синів.

Гаптована ніжно й барвисто нитками,
Сорочка для мене – святий оберіг.
І стежка до світлої пам'яті мами,
Яку я у серці назавжди зберіг.

Моя вишиванко, червона калино,
Ти символ Вітчизни з прадавніх віків.
Моя вишиванка – душа України
І зірка яскрава для дочок – синів.

Цвіте вишиванка – сорочка вкраїнська
Калиною білою в рідних садах.
А в тій вишиванці – любов материнська,
Що нас зігріває в далеких світах.

Моя вишиванко, червона калино,
Ти символ Вітчизни з прадавніх віків.
Моя вишиванка – душа України
І зірка яскрава для дочок – синів.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ОДЯГ¹

Жіноча сорочка

За козацьких часів в Україні жіночі сорочки мали приблизно такий самий вигляд, як і сучасні жіночі сорочки Київщини та всього Лівобережжя. Про це ми знаємо не тільки з малюнків Рігельмана, а й з окремих експонатів сорочок, що збереглися ще й до наших днів. Ті рідкісні екземпляри жіночих сорочок козацького періоду потрапили разом з нами і на еміграцію. Наприклад, у Німеччині на виставці народнього мистецтва (м. Авґсбург, липень 1945) серед виставлених експонатів були дві жіночі сорочки: одна з них мала вже понад сто п'ятдесят років, а друга трохи менше. «Старша» сорочка була вишита намиттям чорними і червоними нитками. Рослинний орнамент на поликах нагадував квітку соняшника з навколишнім листям. «Молодша» була вишита тими ж кольорами, але вже «зірочками», що теж нагадували стилізовані квіти.

В травні 1947 року в таборі міста Ділінген була виставлена гаптована золотом сорочка, яка колись належала Мотрі Кочубеївні, — це був експонат-унікат, що йому тепер вже не можна скласти ціни, а тим більше за межами України. Усі ці сорочки походили з Лівобережжя, вони були без коміра, лише з вузькою лямівкою по краю зібраного на нитку полотна навколо вирізу для шиї. Такі ж самі жіночі сорочки ми зустрічаємо і на Київщині, на правому березі Дніпра. На іншій території Правобережжя (крім Київщини) крій жіночих сорочок дещо інший; тут жінки шийть сорочки з коміром стоячим або відкладним, а рукава з манжетами та з оборкою на кінцях біля зап'ястків. Обидва типи жіночих сорочок, Лівобережжя і Правобережжя, шийться з розрізом

¹ **Олекса Воропай. Звичаї нашого народу:** Етнографічний нарис. — Т. I, II. — Мюнхен: Українське видавництво, 1958. — 289 с.

посередині грудей. В лівобережній сорочці пазуха не вишивається, а в правобережній майже завжди вишита.

У всіх українських жіночих сорочках рукава є широкі і довгі; звичайно ширина рукава дорівнюється двом третім довжини. Цікаво, що в X-XI-му століттях широкі рукава жіночих сорочок були поширені у всіх мешканців західньої Європи і цю моду Європа запозичила від південних та південно-східніх слов'ян.

Звичайна довжина українських жіночих сорочок, що носяться з плахтою або запаскою, повинна сягати по «кісточки». Сорочки до спідниці шийються трохи коротші. З-під плаhti чи запаски повинен визирати долішній вишитий край сорочки, що називається «поділ», або «подолик».

Українські жіночі сорочки у всіх місцевостях України діляться ще на два типи: «додільна сорочка», яка шиється з одного шматка полотна, і «сорочка з підтичкою» — горішня частина сорочки шиється з тонкого полотна, а долішня з грубшого. У бойків і лемків є сорочки, що їх горішня частина шиється окремо від долішньої, тобто сорочка шиється окремо від підтички. Цікаво, що в бойків існує відповідна паралеля і в чоловічому одязі; там чоловіки мають або дуже довгі, по коліна, сорочки, що відповідають додільним жіночим сорочкам, або дуже короткі, до пупа, сорочки, що відповідають коротеньким жіночим сорочкам з окремою пошитою підтичкою. У бойків і лемків є ще жіночі сорочки з великою кількістю складок біля коміра. Розріз у такої сорочки є не посередині грудей, як це ми бачили в інших місцевостях України, а збоку. Чоловічі сорочки лемків мають розріз ззаду, на спині.

Матеріалом для всіх жіночих українських сорочок завжди було і є біле лляне, чи конопляне, полотно домашньої роботи або купована біла бавовняна матерія. Білий колір українських сорочок — це найстарша й найхарактеристичніша їх особливість.

Другою особливістю української жіночої сорочки є вишивка. За вишиттям жіночі сорочки можна поділити на три типи, а саме: наддніпрянські, галицькі та поліські. Наддніпрянський тип сорочки вишивається червоними і синіми або чорними нитками, а також сірими або білими нитками по білому полотні; характеристичним орнаментом тут є рослинний. Галицьке вишиття поширене майже по всьому Поділлі та в мешканців Карпат; характеристичним орнаментом для цього типу є геометричний і багатокольоровий; тут для вишиття вживаються сині, червоні, зелені жовті та оранжеві кольори ниток. На Поліссі жіночі сорочки або цілком не вишиваються, або вишиваються тільки червоною заплоччю та й то дуже простеньким орнаментом. Вишивками оздоблюються горішні частини рукавів, що називаються «вуставками» або «поликами»; вузькою смужкою вишиваються рукава біля зап'ястків, комір, якщо він є; часом вишивають пазуху, і завжди вишивається долішній край сорочки «поділок». Інші частини української жіночої сорочки ніколи не вишиваються. Найбільше та найкраще вишиття на сорочках мають дівчата, молодіці вже скромніше вишивають свої сорочки, а старші жінки та бабусі найчастіше задовольняються лише вирізуванням або скромною однокольоровою, здебільшого чорною або синьою, вишивкою на поликах, а пазуха та комір є не вишиті. Найбільше праці та мистецького хисту вкладається на полики, бо то є найважливіша частина вишиття жіночої чи дівочої сорочки. На Наддніпрянщині полики вишиваються або вирізуються (гаптуються) негустим рослинним орнаментом. На Поділлі та в Галичині полик зашивається суцільною широкою смугою поперек рукава різнокольоровим геометричним орнаментом. Про жіночу сорочку є такі народні приповідки:

«Рука́ва як писанка, а личко як маків цвіт»;

«Пізнають хлопці і в драній сорочці, аби полики вишиті»;

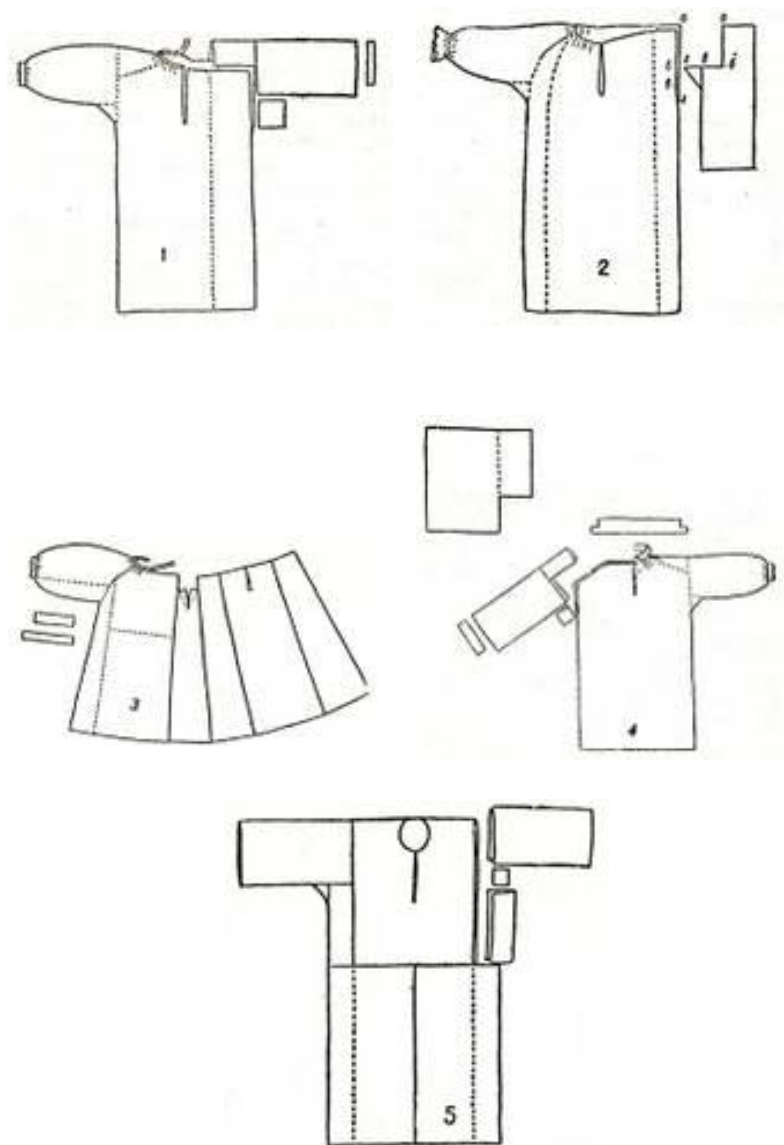
«У наших хазяйок та по сто сорочок, а у мене одна та й та біла щодня».

Щодо крою, то жіночі сорочки, призбирані коло шиї, можна поділити на дві основні групи: сорочки до уставок і сорочки без уставок. Уставка — це вшиване плічко, що з'єднує передню і задню частини сорочки і призбирується коло шиї разом із станком сорочки. Типовий крій української сорочки з уставками подаємо на схемі 1. Варіантом цього крою є сорочка, де рукав і уставка викроюються з суцільного шматка полотна. Рукава в сорочок з уставками вшиваються під прямим кутом до станка «по підканню». Вишивка звичайно кладеться на уставку, рукава і поділок; часом вишивається і комір, чохли і пазуха.

Другий тип сорочки, без уставок, має суцільні рукава, вшиті паралельно до станка сорочки «по основі». Горішній край рукава призбирується разом із станком, утворюючи шийний викот. Ці сорочки іноді не мають окремого пришивного коміра; рукава в них закінчуються призбиранням над зап'ястком руки, як показано на схемі 2. Крім рукавів, чохол та коміра, в цих сорочках вишиваються ще «погрудки»; 2—4 подовжні смуги, розташовані по обидва боки пазухи. Вишиваються відповідно до «погрудок» і позовжні смуги на спині сорочки.

Крім цих основних кроїв українських жіночих сорочок, на західних українських землях існує кілька місцевих кроїв. Наприклад, бойківська сорочка Довжанської долини (схема 3). У сорочки Яворівського району під Львовом уставки вшиваються до скошених горішніх різків станка (схема 4).

На Буковині, крім сорочки, призбираної біля шиї, шийються ще «хлоп'янки», які за кроєм мало чим відрізняються від чоловічих сорочок «вперекидку» (схема 5). В Тячівському районі Закарпаття останнім часом поширилася сорочка румунського крою «волошка», в якій станок призбирується і пришивається до багато вишиваної кокетки. Подібний крій ми зустрічаємо і на Дніпропетровщині [4].

Мал. 1. Схеми крою жіночих сорочок

Чоловіча сорочка

Стародавні слов'яни, наші предки, що жили на території сучасної України, носили довгі, по коліна або й нижче колін, білі полотняні сорочки. Таку сорочку одягали безпосередньо на тіло і завжди поверх штанів "на випуск". Навколо низенького стоячого комірця така сорочка мала багато зборів. Розріз був посередині грудей. Рукава на чохлах і теж зібрані в збори. Цей старослов'янський тип чоловічої сорочки зберігся ще й досі в українському населенні Карпат. На всій іншій українській території такий тип сорочки давно вже вийшов з моди і залишився тільки в народній пам'яті в формі жартівливих пісень, як ось:

Ой, я свого чоловіка нарядила паном;

Сорочина по коліна підв'язана валом...

За винятком Карпат та ще північно-західньої частини Полісся, в Україні тепер поширений інший тип чоловічої сорочки, що вже скрізь відомий під назвою "українська сорочка". Така сорочка теж шиється з білого полотна, але вона вже значно коротша і при ношенні завжди вбирається в штани. Звичай вбирати сорочку в штани є спільний всім степовим народам і, як пише Хведір Вовк, був запозичений від південно-східніх сусідів, а через це таку сорочку ще називають степовою.

Комірець української сорочки низенький, переважно стоячий, так званий "чумарочний"; тільки на західньому Поділлі та на Волині часто зустрічаються і відкладні комірці. Розріз української сорочки припадає посередині грудей. Виняток становлять тільки чоловічі сорочки Лемківщини, що мають розріз з задку, проти потилиці.

У матеріалах монографічного вивчення села Старосілля на Чернігівщині за роки 1922-23 про чоловічу сорочку записано таке: "Давній тип сорочки має пазуху посередині на грудях, з низьким стоячим коміром, з петельками для

застіжки, та з чохлами на рукавах. Новіший тип сорочки має вишиту маніжку та комір, що застібується на гудзики з лівого боку".

Щодо застіжок, то на Київщині та на Чернігівщині їх роблять з чорного шовкового шнурочка, а в степу і на Поділлі - це здебільшого червона або синя стрічка. На схилах середніх Карпат замість стрічки, чи шнурочка, чоловіки та парубки вживають "шпоньки" – це кругла оздоба з люстерком або якимось образком.

Рукава нової української сорочки з стоячим комірцем широко відкриті, а там, де шиють відкладні комірці, рукава збираються в чохла. Комір чоловічої сорочки звичайно буває вишитий сірими, чорними, або синіми і червоними нитками. Маніжка та кінці рукавів теж вишиті, але вже іншим візерунком ніж комірець.

Старі люди носять сорочки або зовсім не вишиті, або тільки невеличкі мережки на маніжці та на рукавах. Заполоч, якщо і вживається, то тільки на комірець і то небагато.

Мабуть, чи не найкраще є розвинене мистецтво вишивати чоловічі сорочки на Київщині та на Полтавщині. Гарно вишивають і на західньому Поділлі; тут вживається багато яскравих кольорів, а найчастіше чотири: червоний, синій, жовтий та зелений. В степовій частині України, а зокрема на Херсонщині та Січеславщині часто зустрічаються сорочки з широкою маніжкою, що вишита лише одними чорними нитками. Київщина, Полтавщина та Чернігівщина найчастіше вживають для маніжок чоловічої сорочки червону та синю заполоч.

На Закарпатті чоловіча сорочка називається "кошуля" - це стародавня загальнослов'янська назва, що ще затрималась у поляків, сербів та в наших мешканців Карпат. Закарпатська кошуля завжди шиється з стоячим коміром. Комір, маніжка та кінці рукавів, а також і долішній край сорочки вишиті червоними і чорними нитками. В деяких місцевостях, як ось в Ясині, рукава трохи нижче пліч оздоблюється широкими

вишитими "вуставками". Носиться така кошуля поверх штанів і підперізується кушаком, що досить гарно сплетений з різнокольорових вовняних ниток. Зав'язується кушак з лівого боку. Гуцули підперізують сорочку широким шкіряним чересом.

Як уже згадувалось вище, українська сорочка шиється тільки з білого полотна.

Національний характер білої сорочки підкреслюється в багатьох народніх приповідках, як ось:

"К Великодню сорочка хоч і лихенька, аби біленька";

"Як неділя, то й сорочка біла";

"Як мати рідненька, то й сорочка біленька";

"Перша Пречиста любить паляницю м'якеньку, а друга – сорочку біленьку".

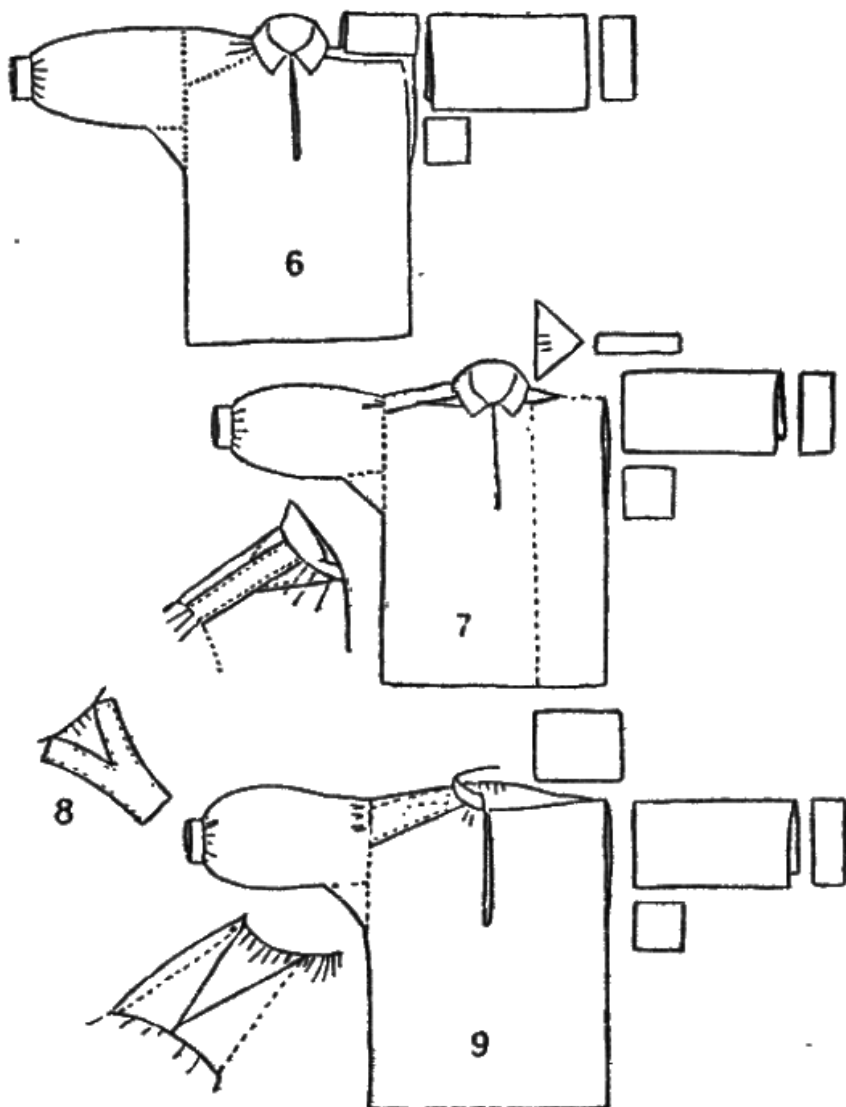
У відміну від українців росіяни захоплюються кольоровими, а найбільше червоними сорочками. Звичай носити кольорову сорочку москалі запозичили від татар.

Щодо крою, то чоловічі сорочки бувають з уставками і стрілками. Сорочка з уставкою (схема 6) відрізняється від жіночої сорочки такого ж крою лише меншою довжиною та стриманішою орнаментациєю. Стрілкова сорочка (схема 7) має станок так само призбираний біля коміра, але замість уставки, має трикутній клин, розширений до коміра. Цей клин - "стрілка" призбирається разом із станком. Стрілку накриває вишивана смужка полотна завширшки від 2 до 4 см. До стрілкових сорочок належить і лемківська сорочка з розпіркою ззаду. Варіантом стрілкової сорочки є сорочка з "настьолами" (схема 8). В ній смужка тканини – настьол роздвоюється від середини й обрамляє призбирану біля коміра стрілку з обох боків.

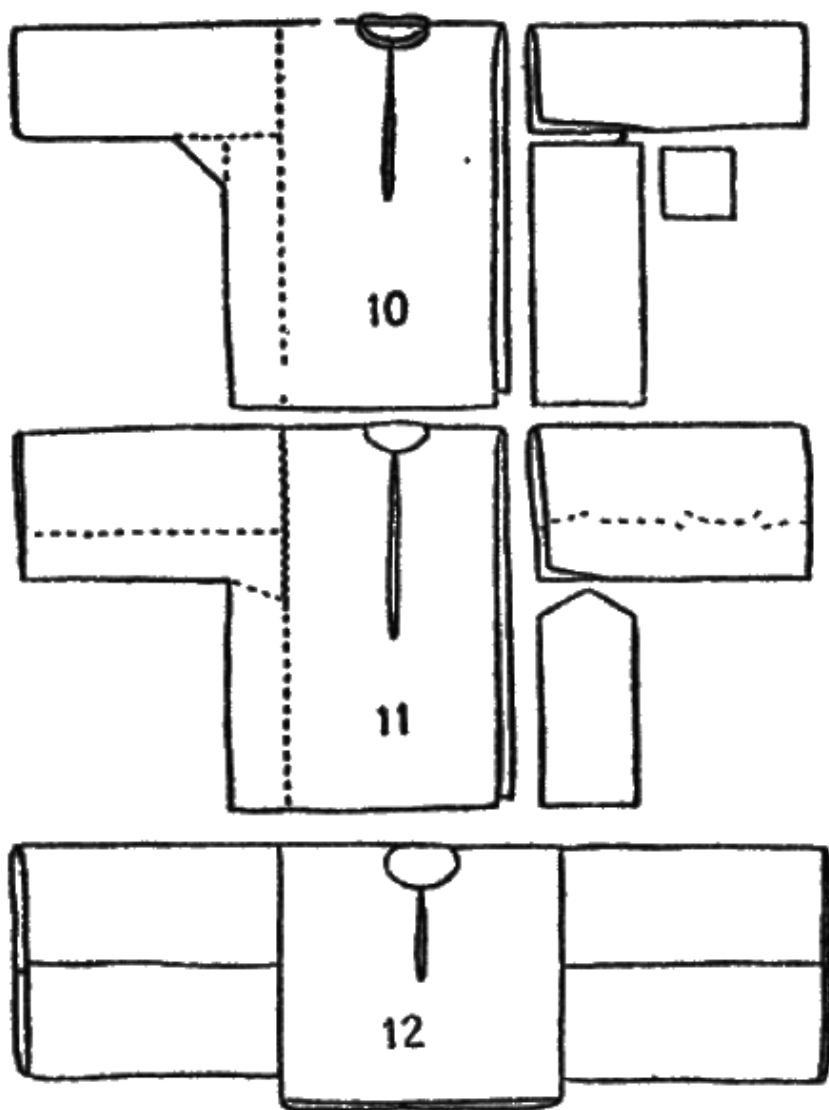
Західньополтавський варіант стрілкової сорочки шиється трохи інакше (схема 9). Стрілки являють собою повний квадрат (як уставка) і накривають розходження передньої та задньої пілок станка сорочки. Стрілкова сорочка поширена і в Білорусі, а з деякими відмінами і в Прибалтиці.

Чоловіча сорочка без зборів (крій вперекидку) поширена на півдні України під назвою "чумачки". Ця сорочка шиється вільно, з симетричним розташуванням швів - з бочками (схема 10). На Дніпропетрівщині, в районі порогів, така сорочка з рукавами в дві пілки завширшки мала назву "лоцманської" (схема 11). Вишиваються ці сорочки на комірі, кінцях рукавів, пазусі, а подекуди на місцях з'єднання станка з рукавом і навіть вздовж всього рукава. "Курта" бойківська та закарпатська сорочка являють собою коротенький станок 30-35 см. завдовжки, поширений вперекидку (схема 12).

Щождо сорочки з маніжкою, то вона не має якоїсь особливої конструкції. Маніжка може бути пришита і до сорочки з уставками, і до чумачки, і до сорочки міського типу.

Мал.2. Схеми крою чоловічих сорочок

Мал.3. Схеми крою чоловічих сорочок

Сукня

В літературних пам'ятках слово «сукня» стрічається в XIV столітті. На малюнках Рігеляма вже бачимо розкішні сукні українських шляхтичів. Що шилися так само, як шиються і тепер: довгі, з довгими вузькими рукавами, з відкладним коміром або з великим вирізом для шиї. Одягалися сукні через голову так само як сорочки. Сукні вже в той час вишивалися шовком й здоблювалися барвистими стрічками.

Сукні з повним аж до низу розрізом називалися байбараками. Байбарак шився з тонкої доброї вовняної матерії і обшивався вишитими стрічками або дорогоцінним хутром, звичайно бобровим. Під такий байбарак панянки одягали шовкові вишиті сукні або вишиті сорочки.

Зовсім окремо стоїть сукня, що її носять жінки в українському Поліссі. Поліська сукня не надто довга, бо з під неї ще повинна визирати червоно-смуриста вовняна спідниця, що звичайно одягається під сукню. Сама ж сукня біла з довгими широкими рукавами, що закінчуються густими зборами біля самого манжету. Поліська сукня не вишивається, а обшивається спеціально витканими стрічками з червоних, вовняних ниток. Такими стрічками обшиваються рукава, пазуха та долішня частина сукні.

Режим доступу:

<http://archive.cym.org/MO/vykhovnyky/content/zapaska.asp>

А НА СИРОТИНІ НЕМА НІ ШНУРОЧКА

2. Ой полечко, поле

Ой полечко, поле туманом повито,
А на тому полі два козаки вбито.
Один козак вбитий – багата родина,
Другий козак вбитий – бідна сиротина.
На багатім сині вишита сорочка,
А на сиротині нема ні шнурочка.
Над багатим сином плаче вся родина,
А над сиротою молода дівчина.
Над багатим сином висока могила,
А над сиротою червона калина.
Ой полечко, поле...

Режим доступу: <https://nashe.com.ua/song/10900/artist/523>

3. Ой летіли журавлі

Ой летіли журавлі,	Ой я з першов діти мав,
То великі, то малі.	А з другов-єм розігнав.
То великі, то малі,	Пішли діти блукаючи,
Сіли собі на горі.	Свої мамки шукаючи.
Сіли собі на горі,	Прийшли вони до гробу.
Стали журу журити.	– Ходіть, мамко, додому:
Як би в світі прожити.	Нам головки не миті,
– Ліпша рілля ранняя,	Сорочечки не шиті.
Та як тота пізня,	– Ідіть, діти, в чужу путь,
Ой на ранній пшениця,	Я вже буду таки тут.
А на пізній метлиця.	– Йдіть, дітиська, додому,
Ой на ранній женці жнуть,	Не робіть ми сорому,
А на пізній вірли б'ють.	Голови вам помию,
Ліпша жінка першая,	Сорочки вам пошю.
Та як тота другая.	

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

4. Пішла би я на кладочку, та коби-м не впала

Пішла би я на кладочку, та коби-м не впала,
Пішла би я за наймита, коби-м не думала,
Що в наймита волів нема, сорочка не шита,
За наймитом дівчиночка сім раз на день бита.

*Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ:
Музична Україна, 1972. – 323 с.*

5. Уродився Шевченко

Уродився Шевченко,
Уродився та вдався,
Заніс же його розум,
Що в солдати записався.
— Десь у тебе, Шевченку,
Та нерідная мати,
А що тобі дозволила
У солдати записатись.
— Ой хоч рідна, хоч нерідна,
Мені з нею не жити,
Таки піду у Росію
Двадцять п'ять років служити.
Посадили Шевченка
Та на тесовій лавці,
— Скидай, скидай ти, Шевченку,
Ой ті чоботи-сап'янці.
Посадили Шевченка
На тесовому стільці,
Стрижуть, стрижуть чорні кудра,
Чорні кудра під гребінці.
Поставили Шевченка
У тісенькому куточку,
— Скидай, скидай ти, Шевченку,
Ту вишивану сорочку.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 622.

А Я Ж ТОБІ ЗА ВИГОДУ ВИШИЮ СОРОЧКУ.

6. Але ж, кажи, сїда рїда

Але ж, кажи, сїда рїда, але ж, кажи, дїна,
Котра файна дївчинонька, не треба ї віна.
*Котра файна дївчинонька, най їде за мене,
Буде шити, заприїдати, гудувати мене.*
Хїбаж би я, мій миленький, розуму не мала,
Шобим шила, заприїдала, тебе годувала.

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с.(с. 179, №4435).

7. Богацькая дївчинонька, богацькая дївка

Богацькая дївчинонька, богацькая дївка,
Намочила мальованку ще від понедїлка.
Ой ходила понад річку, тай шукала прачки,
Випери ми мальованку, дам ті ґарнец гречки.
ґарнец гречки, ґарнец гречки і дві квартаї сира,
Будеш знати, памїтати: богацка дївчина,

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с.(с. 216, № 4804).

8. Ой нікому ж так ни горе

10. - Ой боднарю-боднарьочку,
Набий мені бочку,
А я ж тобі за *тото*
Вишию сорочку

*Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упор.
та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ
ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти. № 917, с. 627.*

9. Ой Романе, Романочку

Ой Романе, Романочку,	І тонесечку,
Сватай мою дочку,	І білесечку.
А я тобі за вигоду	За свою дочку
<i>Вишию сорочку.</i>	Молодесечку.
А я тобі за вигоду	За свою дочку
<i>Вишию сорочку.</i>	Молодесечку.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 264.

10. Пливе човен води повен

Пливе човен води повен і сі вихилює,
Сидит хлопец коло дівки тай сі випитує.
Щоби тобі, дівчинонько, купити, купити?
Купи мені коралики, буду ті любити.
*Купи мені коралики на біленьку шию,
А я тобі на неділю сорочку вишию.*

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 184, № 7971)

ВИШИВАЛА МИЛА ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

11. А я їхав з регіменту, виді́вем миленьку

А я їхав з регіменту, виді́вем миленьку,
Що сиділа у віконци, *шила кошуленьку*.
Їдна дала ниточок, друга полотенці,
Трета мила *вишивала* з під щирого серці.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТ, 1905. с. 217, №2227

12. А я свому миленькому сорочку мережу

А я свому миленькому сорочку мережу.
Ой мережу та й мережу, цирочки цірюю.

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч.3. Отделение 2 Обрядные песни./ Москва, 1878 (с. 383)

13. А вже ми сі сорочина тота попорола

А вже ми сі сорочина тота попорола,
Що ми мила *вишивала* коло оборога,
Єдна дала ниточок, друга полотеньця,
А трета ми *вишивала* із щирого серця.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. –с. 156, № 1665

14. А не цвити, руже

А не цвити, руже, дуже, зелена ялице,
А як би ти присьпівати, файна молодице ?
Ой Аннице, біле лице, зажди до суботи,
Купю рантух кучеристий та й жовті чоботи.
Чоботетка оковані, рантух кучеристий,

Сорочечка вішивана, вінчик позлотистий.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. – 302 с. (с. 166, № 1776)

15. Верховино, Верховино

<i>Ей, біла сорочина,</i>	<i>Я тоту сорочину</i>
<i>Та не вишивана;</i>	<i>Вишивати вмію,</i>
<i>Мені любко доганяє,</i>	<i>Як ми буде з любком добре,</i>
<i>Що я не рум'яна.</i>	<i>Я порум'янію.</i>

Закарпатські народні пісні. Упор. З. Василенко. Київ. 1962. АН УРСР. с. 316-317.

16. Весняночка – паняночка

– Весняночка – паняночка,
Де ти зимувала?
– У садочку на кілочку
Пряла на сорочку.
Як виведу нитку,
Та й пошию свитку.
Як зостануться кінці –
Горобцеві на штанці.
А як будуть торочки –
Горобцеві сорочки.

Обрядові пісні Слобожанщини / Упорядник В.В. Дубравін. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 446 с.

17. Висиділа квочка двоє курточок

Висиділа квочка двоє курточок.
Гей, милий Боже, двоє курточок.
Перше куряточко – Василькова дочка.
Гей, милий Боже, Василькова дочка.
Друге куряточко – сусідський синочок.
Гей, милий Боже, сусідський синочок.
В сусіди синочка вишита сорочка.
Гей, милий Боже, вишита сорочка.
А хто ж її вишив – Василькова дочка.
Гей, милий Боже, Василькова дочка.
Пішли у долину, сталися радити,

Гей, милий Боже, сталися радити.

– Який тобі, Галю, віночок купити?

Гей, милий Боже, віночок купити.

– Купи ми зелений, золотом позлочений.

Гей, милий Боже, золотом позлочений.

Злотом позлочений, барвінком квітчаний,

Гей, милий Боже, барвінком вквітчаний

Пісні з Галичини / Упор. Р. Береза, М. Дацко. – Львів: Світ, 1997. – 192 с.

18. Вишивана сорочечка, мальовані дуди

Вишивана сорочечка, мальовані дуди,

Що Йвасуньо, а Гандзуні, то паристі люди.

Коломийки. Том 1 / Упор. В. Гнатюк. – Львів: НТШ, 1905. – 302 с.

19. За синім морем под новим двором

За синім морем под новим двором

Гапуленька сорочку шиє;

Шиє, вишиває і на двор поглядає.

О. Хмилевська. Українські народні пісні. К. «Музична Україна». 1967. - с. 47.

20. Издалече, изъ Украйны (1)

Издалече, изъ Украйны едет младой школьникъ;

На школьничке рубашечка тонка полотняна;

Ему сшила-подарила купеческа дочка.

Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 3. С-Пб., 1897. - с.с. 207, 208, 209, № № 256, 257, 258.

21. Й а з гори, з долу вітер леліє

Й а з гори, з долу вітер леліє,

Вітер леліє, Дунай висуше,

Дунай висуше і заростає,

І заростає зіллям-рокитьом.

Там оленятко а й забігає,

Зілля рокитя а й іспасає.

На тім олені сімдесят рогів,

А в сімдесятим ясна свічойка.

А там дівчина, гречная панна,

Гречная панна на йм'я Гануся,
Шитійко шила і вишивала,
І вишивала три кошулейки.
Єдну би дати своєму татові,
Другу би дати свої матінці,
Третю би дати своєму милому.
Дати би, дати, ніким післати.
Післала би я близьков сусідов,
Близька сусіда клеветішейка,
Себе вщебече, мене вклевече.
Ци сором, ци два, понесу сама.

*Колядки та щедрівки. Зимові обрядові поезії трудової роки. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упоряд. О. І. Дей (тексти), с. 455.*

22. На Івасевом дворі

На Івасевом дворі	«Бояре молодіє!
Зіхалися Бояри,	Учиніть волю мою,
Межи ними Івасенько,	Та ходіть за мною
Межи нимн молоденькій,	До тестенька на дворі,
В руці шапочку носить,	До Марусеньки за стіл;
Свої Бояри просять:	<i>Там ми Марусенька мила,</i>
	<i>Бо ми сорочку ушила».</i>

*Головацький Я. Народні пісні Галицької та Угорської Русі. Ч.3.
Отделение 2 Обрядні пісні./ Москва, 1878 (с. 235, №35)*

23. На соколовім полі

На соколовім полі	Увила, перевивала,
Слетілися соколи,	Вінником пообладала.
Межи ними соколонько,	На Івасевом дворі,
Межи ними сивенькій,	З'їхалися бояри,
Крилоньками махає,	Межи ними Івасенько,
Летітоньки гадає,	Межи ними молоденькій,
В темні лісоньки,	В руці шапочку носить,
Межи чорні галоньки,	Свої бояри просять:
Там му галонька мила,	«Бояри молодіі!
Бо гніздочко увила,	Учиніть волю мою,

Да ходіть со мною до тестенька на двір.
До Маруненьки за стіл:
Там ми Маруненка мила –
Бо ми сорочку ушила».

Лукашевич П. Малоросійскія и Червонорусскія народыя думы и песни. – С-Пб., 1856. - с. 168-169, № 49. 24

24. Не довго ми їхали

Не довго ми їхали	А ми вам привезли
І не дуже змерзли,	Хазяйську дочку,
Дивіться-но, добрі люди,	вона своєму миленькому
Що ми вам привезли!	Вишиє сорочку.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 2: Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. – К.: Наукова думка, 1982, №939.

25. Ой вйду я на гороньку

Ой вйду я на гороньку, горонько, горонько,
Нема того, що я его, бідна головонько.
Нема того, що я его, що я го любила,
Що я ему на неділю сорочечку шила.
І ковнірець і рукавці, а станок си купиш,
Та за того, мій миленький, що ти мене любиш.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. с. 131-132, № 7410.

26. Ой вийду я за ворота

Ой вийду я за ворота,
Стану я да гляну,
Кличе мати: - Вечеряти,
Василю-гульцяю!
Ой вийду я за ворота,
Стану я в пісочку,
їдна несе штани білі,
Вишиту сорочку.
Ой вийду я за ворота,
Стану я да гляну, -
Друга несе вареники,

Мочені в сметану.
Ой вийду я за ворота,
Гляну я на поле, -
А третяя, чорнявая
Пшениченьку поле.
Ходить козак по світлонці,
Як той в'юн та в'ється,
Сидить дівча край віконця,
С козака сміється.
Було б тобі, козаченьку,
Нас трьох не кохати,
Тепер будеш, превражий син,
Марно пропадати!

*Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012.
- 723 с. (№ 346, с. 309)*

27. Ой дощ іде, роса паде на білу березу (1)

Ой дощ іде, роса паде на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Ой мережу та й мережу, файно вишиваю,
А я своєму миленькому до шлюбу сховаю.

Коломийки. Т1. / Упор. В. Гнатюк. - Львів: НТШ, 1905. - 302 с.

28. Ой Иване, Ивавочку, ци маєшь сорочку?

Ой Іване, Івавочку, ци маєшь сорочку?
— Ой маю я вишивану, висить на клиночку.
Ой не та ми ненька шила, шо мья породила,
Лише тота файна дівка, шо мья полюбила.

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч. II Обрядные песни/ Москва, 1878 (с. 268, №122)

29. Ой ніхто там небував (1)

Ой ніхто там небував
Де се явір розвивав — ой яворе
Дві зороньці ясних
Дві дівоньці красних. Ой яворе.
А єдна ми красна

В селі Оленонька — ой яворе
А друга ми красна
В селі Кулинонька — ой яворе
А на Івасеви
Вишита сорочка — ой яворе
Ой хто-ж то му вишивав?
Прокопова дочка. — Ой яворе
А на Оленоньці
Трясущий віночок — ой яворе.
Ой хто-ж то їй куповав
Степанів синочок — ой яворе
А на Миханеви
Вишита сорочка — ой яворе
Ой хто-ж то му вишивав
Андрієва дочка — ой яворе.
А на Кулиноньці
Трясущий віночок — ой яворе
А хто-ж его куповав
Миронів синочок. Ой яворе

Від Золочева . «Русалка Дністрова». 1837 с. 42-44

30. Ой ніхто там не бував (2)

Ой ніхто там не бував
Де ся явір розвивав!
Ой яворе, явороньку зелененький!
 Дві зіроньки ясних
 Дві дівоньці красних,
 Ой яворе, явороньку зелененький!
А єдна ми красна
В селі Оленонька,
Ой яворе, явороньку зелененький!
 А друга ми красна
 В селі Кулинонька,
 Ой яворе, явороньку зелененький!
А на Івасеви
Вишита сорочка,

Ой яворе, явороньку зелененький!
Ой хто ж то му вишивав?
Прокопова дочка.
Ой яворе, явороньку зелененький!
А на Оленоньці
Трясучий віночок,
Ой яворе, явороньку зелененький!
Ой хто ж то їй куповав?
Степанів синочок,
Ой яворе, явороньку зелененький!
А на Миханеви
Вишита сорочка,
Ой яворе, явороньку зелененький!
Ой хто ж то му вишивав?
Андрієва дочка,
Ой яворе, явороньку зелененький!
А на Кулиноньці
Трясучий віночок,
Ой яворе, явороньку зелененький!
А хто ж его куповав?
Миронів синочок,
Ой яворе, явороньку зелененький!

Галицькі українські народні пісні. — Коломия: Галицька накладня Якова Орендштайна, 1900. — 140 с.

31. Ой поїхав мій миленький та за Калуш далі

Ой поїхав мій миленький та за Калуш далі,
Купив мені сину бинду, червоні коралі.
Сину бинду на голову, коралі на шию,
А я своєму миленькому сорочечку ушю.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. — Львів: НТШ, 1905. с. 167, № 1780.

32. Ой у полі нивка

Ой у полі нивка,	«Як їдеш додому,
Кругом материнка...	Не кажи нікому,
Там дівчина жито жала,	Бо рознесуть цеє люди,
Гарна чорнобривка.	Як вітер соломуч!
Жала ж вона, жала,	А вітер тихенький,
Сіла спочивати,	Солома легенька, —
Їхав козак з України,	Візьмуть мене люди в зуби,
Мусив шапку зняти.	Я ще ж молоденька!
Мусив шапку зняти.	А вже цяя слава
«День добрий, — сказати, —	По всім світі стала,
Помагай біг, дівча моє,	Що дівчина козаченька
Тобі жито жати!»	Серденьком назвала.
А дівчина стала,	А вже ж тая слава
Йому одказала,	По всім городочку,
Вона ж йому одказала —	Що дівчина козакові
Серденьком назвала.	Вишила сорочку.

Найкращі пісні України. / Упоряд. Шевченко М. К. "Майдан". 1992 с.195

33. Плавала кладочка по ставочку

Плавала кладочка по ставочку,
Вишивала Оксана сорочку.
Вишивала цілий тиждень, вишивала,
А на другий Миколу й убрала:
— Ходи, ходи, Миколо, цю сорочку,
Бо я її вишивала у садочку.

Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребище. 1920-1970 рр. / Упор. С. Мішанич . К. Наук. думка. 1976 (с. 103)

34. Під горою криниченька

Під горою криниченька,
Там джерело б'є,
Там молодий козаченько
З неї воду п'є.
— Чом ти мене, моя мати,
Рано не збудила,

Ой як тая компанія
З села виходила?
—Тому, моя доню,
Рано не збудила,
Бо твій милий вперед пішов,
Щоб ти не тужила.
Бо твій чумак вперед пішов,
Щоб ти не тужила.
— Ой ти кажеш, моя мати,
Що я не журюся,
А як вийду на вулоньку —
Од вітру валюся.
Ой ти кажеш, моя мати,
Що я да не плачу:
За дрібними слізеньками
Я світа не бачу.
Ой ти кажеш, моя мати,
Що я не хороша
А я, мати, так хороша
Як позная рожа.
Ой ти кажеш, моя мати,
Що я не вродлива;
А я, мати, так вродлива
Як в лузі калина.
Купи мати, купи мати
За копійку голку,
За чотири золотії
Червоного шовку! —
А вже тая в світі слава
Давно з Криму стала,
*Що дівчина козакові
Вишила рукава.*

М. Максимович. Малоросійські пісні. М. 1827 Книга 2, запис XXXVII с. 65-.

35. Сорочино ж моя тонка

Сорочиной моя тонка, шила тя Матронка,

То тя *шила, вишивала*, куждий день плакала.
Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с. (с. 181, № 4459)

36. С гильов ідемо, с гильов

С гильов ідемо, с гильов, В Кракові гафтована,
На тій *гили кошулейка*, В тим дому дарована,
Во Львові вишивана, До Йвася посилана.
Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. 1835, с. 88.

37. Та ой два нас, товаришу

Та ой два нас, товаришу, та й два нас, та й два нас,
Та не ходім по вулицях, та не робім галас.
Та не ходім по вулицях, та не галасуймо,
Берім собі по дівчені та й господарюймо.
Берім собі по дівчені, та по Катерині:
Одна сидит при горбочку, друга при долині.
Та, що сидит при горбочку, *шиє ми сорочку*.
Та, що сидит при долині, — *прибігає д' мині*.
Українська народна творчість. Весілля. Том 2. 1970 Упорядкування Шубравської М. Покуття, с.433

38. Товаришко моя

Товаришко моя, моя, єдну раду майме,
Ой сшийме ми сорочечку, миленькому дайме.
Єдна буде станок шити, а друга рубити,
Єдну буде в танок брати, а другу любити.
Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с. (с. 213, № 4768)

39. То я би ти, мій миленький, сорочину вшила

То я би ти, мій миленький, сорочину вшила.
Як бис іншу поцілував, я би тя лишила.
Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 230, № 8379)

40. У вишневім садочку

У вишневім садочку
Шила Маруся сорочку.
Прийшов Іван, нитки украв,
Та й божиться, що не брав.

І божиться, і клянеться,
За головку береться:
— Щоб я з цього коня впав,
Як я ції нитки украв!
А щоб же я та й не дождав,
Як я ції нитки украв!

*Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребище. 1920-1970 рр. /
Упор. С. Мішанич . К. Наук. думка. 1976 (с. 81)*

41. У маляра за городом тин, тин

У маляра за городом тин, тин,
Занадився та Миколин кінь, кінь. (2)
Пішов Микола коня виганяти —
Била його Ганусина мати. (2)
— Хоть ти мене, моя мати, била,
Таки мені твоя дочка мила. (2)
*На Миколі вишита сорочка,
Що вишивала Малярова дочка.*(2)
Ой чи вона, чи не вона шила,
Аби вона узір положила, (2)
Вишивала чорними нитками,
Щоб впізнати межі парубками. (2)
На Ганусі дорогий віночок,
А що купив Микола-парубочок. (2)
На Ганусі віночок зелененький,
А що купив Микола молоденький. (2)

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 79.

42. Хмариться, мариться – дощ буде

— Хмариться, мариться – дощ буде,
Де ти си забавив, голубе?
Ци ж я тобі сорочечку не зшила,
Ци ж я тобі, молоденька, не мила?
— Ой яка ж ти, молоденька, мудренька,
Що-с зібрала збір на свій двір,
Засадилася подружечки поза стів,

Сама-с сіла, молоденька, краща всіх.
*Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ:
Музична Україна, 1972. – 323 с.*

43. Через наше село дерево возили

Через наше село дерево возили.
Дерево возили, церкву становил(и).
Церкву становили із трьома верхами.
Із трьома верхами, з трьома куполам(и).
З трьома куполами, з трьома місяцями.
З трьома місяцями, з трьома зірницям(и).
Перший місяць ясний – а той Іван красний.
Перша зірка ясна – а та Галя крас(на).
Другий місяць ясний – а той Петро красний.
Друга зірка ясна – та Марія крас(на).
Третій місяць ясний – а той Павло красний.
Третя зірка ясна – а та Ніна крас(на).
Тепер їх узяти та й попарувати.
Калина-малина, ягода червон(а).
Тую Галю взяти – Іванові дати.
Ту Марію взяти та й Петрові дат(и).
А ту Ніну взяти та й Павлові дати.
Калина-малина, ягода червон(а).
На тім Іванові вишита сорочка.
А хто її вишив? Васильова доч(ка).
А на тій і Галі золотий віночок.
А хто ж їй і купив? Романів синочок

*Весна красна. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Яценко, К.
Міщенко. К. 2007, 256 с.(с. 210)*

44. Червлений квітоньку

Червлений квітоньку,
Припадай к окіначку,
Нехай будем знати,
Где подарочки дати.
Червоний по ясонько,

Барвінковий вінонько,
 І хустонька єдбаная,
 Кошуленька шовковая, —
 Марися її вишивала
 В новій світлоньці
 При восковій свіченьці.
 При вечерній зореньці.
 Шила ж она по уставоньках
 Білими лебедоньками,
 А по ошиванци золотою позліткою.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974. с. 206.

45. Шила Марися кошулейку

Шила Марися кошулейку	А в суботу ю скінчила,
О Бозі при дорозі,	Перед вечари прибрала,
В батейка на порозі.	По вечори ю післала
Білими рученьками,	На неділю, на ранейко,
Дрібними штишойками;	Вбратися до сльубойку,
Шила, вишивала, шила,	В щасливу годиночку.

Лозинський Й. Руське весілля J.Lozinskiy. Ruskoje wesile. (1835), с. 86. 223 с.

46. Ший, Марисенько, Йвасьови, сорочечку

Ший, Марисенько, Йвасьови,	Висуши єю на буйних
сорочечку,	калиноньках,
Випери єю на тихім	Перекачай єю на тисових
Дунаєньку,	сторононьках.

Лозинський Й. Руське весілля J.Lozinskiy. Ruskoje wesile. (1835), с. 86.

47. Шей, Марусенько, свекрови сороченьку

Шей, Марусенько, свекрови сороченьку,
 Впери єю на тихім дунаєньку,
 Висуши єю на буйних калиноньках,
 Перекачай єю на тисових столоньках

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч.3. Отделение 2 Обрядные песни./ Москва, 1878 (с. 224, №11)

48. Щось у бору гукає

Щось у бору гукає, (2)
Хлопець коней шукає. (2)
Не шукай, хлопче, коней, (2)
Твої коні у шкоді (2)
У Марійчином в городі, (2)
Там Марійка вишиває
Твої коні наглядає

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 101, с. 144)

49. Як Ганнусі не любити, коли молоденька

Як Ганнусі не любити, коли молоденька,
Як вишиє сорочину, як мачок дрібненький

Коломийки, 1969, с. 153.

ВИШИВАЛА РІДНА МАТИ

50. Батькова сорочка

Слова: Григорій Булах, Володимир Матвієнко

Музика: Павло Дворський

Шепотіла казку нам в дитинстві мати,
Як садив дубочка батько біля хати,
Як вона плекала теплою сльозою,
І як ріс дубочок з кожною весною.
Як, було, жахалась мати серед ночі,
Як вона до ранку не змикала очі.
Сяде край віконця, вигляда та слуха,
Бо, здається, батько в шибочку постука.
Там, десь за Сибіром, кажуть, сходить сонце,
Листячко із дуба стукає в віконце,
А за сонцем вітер несе хмару сіру,
Один тільки батько не верта з Сибіру.
Ой, дубе, мій дубе, дубе мій, дубочку,
Одягну на тебе батькову сорочку,
Ту, що вишивала моя рідна мати,
Ту, що не прийшлося батькові вдягати.

Хай сяйне до мами у пригаслі очі
Листячко із дуба крізь зимові ночі,
Тож прийми від мене вишиту сорочку,
Нагадай нам батька, дубе мій, дубочку.
Ой, дубе, мій дубе, дубе мій, дубочку,
Одягну на тебе батькову сорочку,
Ту, що вишивала моя рідна мати,
Ту, що не прийшлося батькові вдягати.

51. Гайчі мені, гайчі

Гайчі мені, гайчі,
Не є дома мамці.
Мамця пішла в поле,
Спи, брате-соколе.

Люлю мені, люлю,	Гаю, сину, гаю,
Вшию ти кошулю	Най я ти не лаю.
Тонойку, тонойку,	Маю я ти лати,
На літо легойку.	Волієш ти спати

Закарпатські народні пісні. Упор. З. Василенко. Київ. 1962. С. 110.

52. Гордий та пишний, пане Іване

Гордий та пишний, пане Іване,
Що ж ти ой собі згорда счинаєш,
Згорда счинаєш, коником граєш,
Попід Хотинці коником граєш?
Слуги ба й кажуть: — Це наш пан їде?
Матінка каже: — Це мій син їде!
— По чім ти его ба й розпізнала?
— Розпізнала-м го по сорочечці.
На нім сорочка, як день, біленька,
Як день, біленька, як лист, тоненька.
Де ж вна ой шита? — В сонці, в віконці.
Де ж вна золена? — В злоті зільниці.
Де ж вна ба й прана? — Края Дуная.
Де ж вна кручена? — В коня стреміні.
Де ж вна сушена? — В тура на розі.

Де ж вна тачана? — В Львові на столі.

Де ж вна вбрана? — В царськiм обозі.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упоряд. О. І. Дей (тексти), с. 144.

53. І вже синонько з війноньки йде

І вже синонько з війноньки йде,
Коником грає, сам ся втішає,
Що звоював турчинонька —
Везе копієньку на позначенько.
А там людкове з церковці йдуть,
З церковці йдуть та й ся дивують:
Що освітило село N. N?
Міщане мовлять, що сонце сходить,
А мати вийшла — що мій син іде,
Що мій син іде, корогов несе,
Корогов несе королівськую.
Матінка мовить: Мій тото синок!
Я го пізнала по уродонці,
По уродонці, по кошуленці.
На нім кошулька як день біленька.
Та й уродонька барзо славненька.

Коломийки. Том 1 / Упор. В. Гнатюк. — Львів: НТШ, 1905., с. 66, 89, 125, 48.

54. Люлю же мі, люлю, вшию ти кошулю

Люлю же мі, люлю, вшию ти кошулю
З тонкого рубочку, мій мивий синочку. (2)
Люлю же мі, люлю, вшию ти кошулю,
Як мі будеш спати, вшию ти кабатик. (2)

Лемківщина. Пісні з родин і хрестин / упоряд. А. І. Іваницький ; відп. ред. Г. А. Скрипник. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — с. 132.

55. Люляй, люляй, ковишу тя

1. Люляй, люляй, ковишу тя,
Як мі уснеш, то лишу тя,
Привожу тя каменичком,
Сама піду за Янічком.

2. Люляй, люляй, мій синочку,
Зроблю я ти пищавочку,
Вшию я ти и кошульку,
Лем ти люляй, мій говубку.

Лемківщина 13. Пісні з родин і хрестин / упоряд. А. І. Іваницький ; відп. ред. Г. А. Скрипник. – Вінниця : Нова Книга, 2013. — с. 135

56. На дворі у Василя виростало деревце

Спить юнець-молодець із юницею своєю,
Із юницею своєю, господинею.
- Ти вже йди-буди молоду жону,
Молоду жону, славно господиню!
- Одвикай, одвикай од своєї сторони,
Од своєї сторони, свого батенька,
Од свого батенька, своєї матінки!
- Я до свекора звикала, сороченьки дошивала,
До свекрушеньки звикала, та кросенця дотикала,
Я до діверів звикала, води на руки давала,
Я і до зовиць звикала, русі коси заплітала,
Я і ткала, я і пряла, і шовками шила,
І шовками шила, по злоту ходила!

Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. Упоряд., передм. та переклади М.Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988. , с. 83, № 73.

57. Сльози висохли, пропали,

Сльози висохли, пропали,	Гралась, веселилась...
Сонце просіяло,	І княжні своїй маленькій
І княгиня з дитиною	Сорочечки шила.
Не тією стала.	І маленькі рукавчата
Ніби на світ народилась –	Шовком вишивала...

Шевченко Т. «Княжна» / Кобзар. / Корбуш, Київ: 2008. 800 с.

58. Чи дома, дома, Микола дома

– Чи дома, дома, Микола дома?
– Он він у хаті по кінець стола.

Приспів:

Зелений барвінок розвився.

По чім його ви так упізнали,
Що під віконцем защебетали?
 По вишиванці, як лист, тоненькій,
 По гарасівці, як мак, красненькій.
Радю щедрюєм, весілля чуєм,
Вінком-барвінком тебе віншуєм.
 Давай щедрівку, не устидайся,
Не хочеш дати, не вийдем з хати.

Пісні з Львівщини / Упор. Ю.О. Корчинський. — Київ: Музична Україна, 1988. — 446 с.

ГАМІВНА СОРОЧКА

59. Лети, лети ти, чорная галко

Лети, лети ти, чорная галко,
Низько над водою, (Двічі)
 Перекажи аж до мого роду,
 Що зоставсь сиротою. (Двічі)
Сиротою я зостався,
У дівчину закохався. (Двічі)
 У дівчину закохався,
 Казав: «Моя буде». (Двічі)
Вона вийшла, сивая голубка,
й за іншим гуде. (Двічі)
 Гуде, гуде сивая голубка
 Та чогось дождеться, (Двічі)
Як впіймаю, право, приборкаю
Та й гуляння минеться. (Двічі)
 — Поший мені, ой ти, стара мати,
 Сорочку по п'яти, (Двічі)
Нехай мене перестане
Те ледащо займати. (Двічі)

Пісні Явдохи Зуїхи. Зап. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 379.

ОБЕРІГ-СОРОЧКА

60. Балада про гуцулку дівчину і гору

Т. Василько

Коли весна до гір прийшла,
Черешня дика розцвіла,
Сорочку вишиту
Гуцулка одягла.
Ходила по крутому зворі,
Дивилась на узори,
На тії обереги,
Що берегли її.
Від блуду і облуди,
Від чарів і спокуси,
Зміїного укусу,
Від злого і лихого,
Що є в її краю.
Та від кохання щирого
Вони не берегли.
Не берегли вони
І від червоної чуми.
Коли весна до гір прийшла,
Черешня дика розцвіла,
Сорочку вишиту
Гуцулка одягла.
Ішла вона до шлюбу
Із милим залюбки,
А поруч веселились
Дівчата й парубки.
Гукнув хтось враз: "Облава!" -
Аж гори затряслись. —
Від верб, де переправа,
ЕНКаВедисти йшли.

Взялись за кріси хлопці —
Відважні парубки,
І — жити чи не жити,
А честь слід вберегти!
І — жити чи не жити,
А честь слід вберегти! —
Так їх діди повчали,
Так вчили їх батьки!
Коли замовкли кріси,
Приплюснувся Горган —
Вдовкіль палали стріхи,
Стелився дим-туман.
Гуцулка-наречена
Лежала на траві,
Поранена у груди —
Сорочка у крові.
Стоїть гора висока,
І звори її круті,
Узори-обереги
На ній, як світ, ясні.
То дівчина-гуцулка,
Ізцілена від ран,
Горою вранці стала,
Щоб берегти свій край!
Від блуду і облуди,
Від чарів і спокуси,
Зміїного укусу,
Від злого і лихого,
І від червоної чуми! (2)

Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua/printpoem.php?id=504604>

61. Кажуть люди, що я лиха

Кажуть люди, що я лиха,	— Я ще такий куток знайду
А я Василица,	Що я в нім ся спрячу,
Я ся в полі наробила,	Та я своєму миленькому
Йду додому стиха.	Кучері пом'ячу.
Я ся в полі наробила	- Василицо, буде лихо,
Новими серпами,	Буде Василь бити,
А мій милий Василечок	А хто ж тебе, Василицо,
П'є в корчмі з кумами.	Буде боронити?
- Василицо, буде лихо,	Будуть мене боронити
Що собі гадаєш?	Молоденькі хлопці,
Буде тебе Василь бити,	Бо я файна Василица,
Де ти ся сховаєш ?	У вишитій сорочці.

«Яке життя, така пісня» - старовинні фольклорні пісні с. Чорнівка.

62. Марисю, Марисейко!

Марисю, Марисейко!	Місяцю, місяченьку!
І де ж ти нас висилаєш,	Сьвіти нам в дороженьку,
В далеку дорожейку,	Жеби ми не заблудили,
В невидную ноченьку?	Кошулі не згубили.

Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. (1835) , с. 87

63. Оберіг

Слова: *Леся Вознюк*

Музика: *Михайло Герц*

Вишивала мама синіми ниткам, —
Зацвіли волошки буйно між житами.
Узяла матуся червоненьку нитку, —
Запалали маки у пшениці влітку.
Оберіг-сорочку вишила для сина.
Візерунком стали квіти України:
Маки та волошки, мальви біля хати.
Долю для дитини вишивала мати.
Шила-вишивали хрестики зелені, —
Зашуміло листя на вербі й калині.
Золотилось сонце у розлогіх кроні.
Вишивала долю, наче по долоні.

Оберіг-сорочку вишила для сина.
Візерунком стали символи Вкраїни:
І верба, й калина, сонях біля хати.
Щастя для дитини вишивала мати.
 Білими по білім вишивала ненька,
 До ниток вплітала всю любов серденька.
 Дрібно гаптувала росяні мережки,
 Щоб не заростали у дитинство стежки.
Оберіг-сорочку вишила для сина.
Візерунком стала рідна Україна.
Мамину турботу збереже сорочка,
Захистять від лиха хрестиків рядочки

Режим доступу: <https://www.pisni.org.ua/songs/5254900.html>

РІДНИЙ МІЙ КРАЙ

64. Рідний мій бойківський край

Слова: *Роман Бойчук*

Музика: *Михайло Герц*

I. На цім світі не знайти куточка,
Прекраснішого рідної землі,
Де гріє душу вишита сорочка,
Вертаються додому журавлі...

Приспів:

Вирій дитинства мого,
Мрій веселкових розмай,
Серця й душі джерело –
Рідний мій бойківський край.

II. Нема мені милішої країни,
Де люба серцю бойківська земля.
Коріння тут і крона України,
Долини, гори, ріки і поля...

Приспів

III. Куди б не завела мене дорога,
Яка б не стала домом сторона,
Вертатимусь до рідного порога,
Туди, де вічна юності весна...

65. Ци думаєш, Джурджуване, що твоя Віжниця

Ци думаєш, Джурджуване, що твоя Віжниця²?

Ци думаєш, що в неволі Лук'ян Кобилиця³?

Бо тот Лук'ян Кобилиця з панами си вадить,

А з Кошутом молоденьким таку раду радить:

– Ти Кошуте-угринчуку, що хочеш робити?

Ци з цісарем молоденьким⁴ за правду си бити?

Коли хочеш з ним си бити, поможи ти, боже!

А я прийду з ледінями та й тобі поможу!

Гой учув се цісаричок на своїй столиці,

Посилає роту війська та й за Кобилицев.

А они ж го бай імили на самі Покрови.

– Тепер, годні легіники, будьте здорови!

А ви, славні путиляне, не тратьте надії,

Доки угре не пропали, то й нам нема гії!

Гой ковала зозулечка та ще й на парканах.

Сидить Лук'ян Кобилиця в залізних кайданах.

А ті німці-сухомільці стали радувати:

– Та ци єго застрілити, ци му дарувати?

Та як ми го застрілимо, цара си збунтує.

Тепер війська в Угорщині – хто ї угамує?

Не так, каже, тота цара, та як тоті гори...

Хіба ж ми го засудімо до міста Гомору⁵!

А в Гоморі, каже, місті сама циганія,

² Віжниця – село на Буковині, центр селянського повстання (1843 – 1844, 1848 – 1849), очолюваного Л.Кобилицею. Нині районний центр Чернівецької області.

³ Мотиви народних пісень та переказів про керівника селянських заворушень у 40-і роки XIX ст. на Буковині Лук'яна Кобилицю (1812 – 1851) Ю. Федькович використав у поемі «Лук'ян Кобилиця», що з огляду на її гостре антиавстрійське спрямування за життя автора не друкувалася. Відшукав поему і вперше опублікував І. Франко (т. I, стор. 165 – 171).

⁴ ... *цісарем молоденьким* – Францем-Йосифом 1-м, який став імператором в грудні 1848 р., маючи 18 років.

⁵ *засудімо до міста Гомору* – в 1851 р. Л.Кобилицю заарештували і вислали до м.Гура-Гомора (в сучасній Румунії).

Дадуть собі із ним раду – не буде нам гія!
Дали ж бабі-чарівниці горівочки бочку,
А вона ж єму злагодила німецьку сорочку.
А була ж то сорочічка біла, рантухова:
Як убрав її Кобилиця, похов си з похова!..
– А ви, каже, гуцулики, знайте отсу гію:
Що німецька сорочічка нікого не гріє!
Народні пісні Буковини в записах Юрія Федьковича. – К.: Музична Україна, 1968 р., с. 151.

66. Чорна вишиванка

Слова і музика: *Олександр Шевченко*

Десять років горіла земля у людей під ногами.
Десять років стогнала земля від ворожих чобіт.
Десять років карпатське село вже не спало ночами,
Десять років чекало синів своїх біля воріт.
Кожен день за селом у лісах скреготять автомати.
Кожен день умивається ранок в гарячій крові.
А холодної темної ночі до нашої хати
Принесли молодого хлопчину брати лісові.
А коли партизана Карпати покликали сині,
І коли вже нарешті настав розлучатися час,
Він сорочку свою позоставив на пам'ять дівчині:
«Нехай носить твій син і нехай пам'ятає про нас».

Приспів:

Чорна-чорна була та сорочка, чорніша від ночі.
Чорна-чорна, як смерть. Чорна-чорна, як свіжа рілля.
Чорна-чорна була та сорочка, як хлопцеві очі.
Чорна-чорна була, як моя українська земля.

Довго-довго лежала сорочка у маминій скрині,
Довго-довго чекала пошани, людського тепла.
І нарешті настала пора: я вдягнув її нині;
По щоці у матері тихенька сльоза потекла.
І в душі зазвучали ніколи нечувані струни,
І сама мимоволі розпрявилась гордо спина.

Що б не сталося зі мною і де би у світі не був я,
Передам ту сорочку онукам своїм і синам.

67. Як душа відлетить моя вранці

Як душа відлетить моя вранці,
На дорогу до вічності стане—
Поховайте мене в вишиванці,
Щоби серце зігріти востаннє...
Щоб червоний та чорний кольори
Візерунки життя зберігали
І в холоднім безмежнім просторі
Рідну землю мою нагадали...
І хоч тіло сповила скорбота,
Все ж на цьому і в іншому світі
В нескоренній душі патріота
Україна завжди буде жити !

Юрій Гук. Смолоскип свободи

ВИШИТА СОРОЧКА - ДЛЯ КРАСИ ТА СВЯТА

68. А гуцульські нагавиці, сорочка тоненька

А гуцульські нагавиці, сорочка тоненька,
А дежесь ся забавила, дівчино біленька?

Коломийки. Том 1 / Упорядник Володимир Гнатюк. – Львів: НТШ

69. Жну я, жну я пшениченьку

Жну я, жну я пшениченьку до себе колоссям,
А я маю миленького з чорненьким волоссям.
*Не гордися, парубочку, що ти красоточка,
Тебе тільки прикрасила вишита сорочка.*
Парубочок, як дубочок, а я, наче сонце,
Малювати на папері – ставити в віконце.
Коби скоро до вечера, вечера чекаю,
Буде личко цілуване, сама добре знаю.

Ой у лісі, на горбочку, там ростуть осики,
Як ми з милим заспіваєм – не треба музики.

Пісні з Львівщини / Упорядник Ю.О. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988. – 446 с.

70. Косив косар сіно, як була погода

Косив косар сіно, як була погода.

Плакала дівчина, плакала молода. (2)

Плакала дівчина, на личку змарніла.

Видно по дівчині — віночка жаліла. (2)

Ой не так віночка, як одної речі.

Розпустила косу, застелила плечі. (2)

— Ой чого ти плачеш, личенько марнуєш?

Видно по дівчині — віночка жалуєш? (2)

— Не жаль мені вінка й ні за які речі.

Розчесала косу, застелила плечі. (2)

Косу розпустила, плечі застелила,

Мені, молодому, жалю нарабила. (2)

Ой гаю мій, гаю, що робити маю?

Приїхав миленький, засів усю лаву. (2)

Приїхав миленький, немає де сісти.

Наробив досади, що не зможу знести. (2)

— На тобі, дівчино, усі ці гроші

Та купи, дівчино, що тобі хороше. (2)

Вишита сорочка, червона спідниця,

Вчора була дівка, тепер молодиця. (2)

Вчора танцювала, ненька дозволяла,

Сьогодні спинила невірна дружина. (2)

Невірна дружина не б'є і не лає,

Невірна дружина в коршмі п'є, гуляє. (2)

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 434.

71. Ой богацька дівчиночка, богацького роду

Ой богацька дівчиночка, богацького роду,

Єдну має мальованку до церкви і ходу.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. — Львів: НТШ, 1907. - 252 с (с. 205, № 4798).

72. Ой дівчино, дівчинонько

Витягну я прут на воду, прут на воді скаче,

Який в хлопця дурний розум, що за дівков плаче.

Вас два, я сама, я з вами стояла,

Вас два, я сама, я ся не бояла.
Вас два, я сама, вас було чотири,
Всі чотири дурні були, що мене впустили.
Гоп-скок, парубок, в чорному сардаці,
А він таке витинає, як комин на хаті.
Гоп-скок, парубок, вишита сорочка,
А у того парубка – витріщені очка.

Пісні з Галичини / Упор. Р. Береза, М. Дацко. – Львів: Світ, 1997. – 192 с.

73. Ой копала буряки під зеленим дубом

Ой копала буряки під зеленим дубом,
Полюбила бригадира з кучерявим чубом.
Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
Полюбила бригадира з кучерявим чубом.
 Ой поїхав мій миленький в далеку дорогу,
 А я собі бригадира привела додому.
 Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
 А я собі бригадира привела додому.
Ой не вспіла з бригадиром ще й погомоніти,
А мій милий під вікном давай стуконіти.
Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
А мій милий під вікном давай стуконіти.
 – Бригадире, бригадире, де ж тебе подіти?
 Заліжай-но під столом на яйцях сидіти.
 Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
 Заліжай-но під столом на яйцях сидіти.
Як приходить мій миленький знадвору до хати,
А бригадир під столом давай стрекотати.
Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я.
А бригадир під столом давай стрекотати.
 – Що ж ти, моя мила, що ж ти наробила?
 Ой нащо ж ти когута на яйцях садила?
 Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
 Ой нащо ж ти когута на яйцях садила?
Діти кажуть: квочка, і я кажу: квочка,
Милий каже: – Бригадир, вишита сорочка.

Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
Милий каже: – Бригадир, вишита сорочка.
Як взяв милий патики, а в него два кінці:
Досталося бригадиру, а ще більше жінці.
Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
Досталося бригадиру, а що більше жінці.

Не виходив бригадир тиждень на бригаду,
Бо збіглася йому гуля спереду і ззаду.

Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
Бо збіглася йому гуля спереду і ззаду.
Ото ж тобі, бригадире, за твої оцінки,
Щоби-сь більше не ходив до чужої жінки.

Гей я, гой я, гой я, я, гой я, я,
Жартівливі та сатиричні пісні / Упор. М. Дмитренко. – Київ: Дніпро, 1988. – 327 с.

74. Ой у моїм городечку є кудревий мачок

Ой у моїм городечку є кудревий мачок,
Убрав любчик нагавиці, крашений сардачок.
Крашенечок був сардачок, шо лиш би го мати,
Жовта вовна в дармовису, шоби пізнавати.
Жовта вовна в дармовису, волічки русеві,
Сорочічка вишивана, очки чорнобриві.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 172, № 1788.

ШИЄ, ВИШИВАЄ, ЯК ПАНІ З ПОКОЮ

75. А ти будеш шити

А ти будеш шити, шити, я буду рубити,
С тобов буде в танец іти, а мене любити.

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с., с. 181, №4458

76. А я чорнява

Якби в лісі гриби не родили,
Якби дівки гулять не ходили?
А я чорнява, гарна, кучерява
Гриби не збирала, з козаком гуляла.

Якби в полі не цвіла калина,
Якби в батька не росла дівчина?
А я чорнява, гарна, кучерява
Росла-виростала, парубкам моргала.

*Якби дівки вечорами шили
На вулицю гулять не ходили?
А я чорнява, гарна, кучерява
Шила, вишивала, хлопців чарувала*

З того часу не маю покою,
Бо за мною – хлопці чередою!
А я чорнява, гарна, кучерява
Роботяща, брава, хлопцям отвічала:

Ой ви, хлопці, не робіть мороки –
Є у мене хлопець синьоокий.

А я чорнява, гарна, кучерява,
Його цілувала, рушником в'язала.

Якби в лісі гриби не родили,
Якби дівки гулять не ходили?
А я чорнява, гарна, кучерява
Гриби не збирала, з козаком гуляла.

Режим доступу: <https://nashe.com.ua/song/7508>

77. Блудило блудців сімсот молодців

(Колядка парубкові)

Блудило блудців сімсот молодців
Приблудилися к темному лісі,
К темному лісі, к білому наметі.
В тім наметі гречний молодець Михайло,
— Гречний молодче Михайло,
Виведи нас з темного лісу,
З темного лісу, з білого намету.
Ми ж тобі станем в великій нагоді.
Як ти будеш їхати із-за гір по дівку,
Із-за гір по дівку, по королівну,
Помостим мости із жовтої трості,
Погатим гатки з ярої м'ятки,

Поставим стовпи все золотії,
Почепим ковра все шовковії.
Як ти будеш їхати із-за гір з дівкою,
Із-за гір з дівкою, з королівною,
Зашумлять мости із жовтої трості,
Зашумлять гатки з ярої м'ятки,
Забринять стовпи все золотії,
Замаюють ковра все шовковії.
Вийшов батенько – діброва шумить,
Вийшла матінка – це мій син їде,
Це мій син їде, невістку везе.
- На ж тобі, ненько, невісточку в двір і щастячко в дім.
Научай її, як сама знаєш,
Щоб шовком шила – не покошалала,
Щоб гаптувала не поламала.

*Колядки та щедрівки. Зимово обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

78. Видно шляхи полтавськії

Видно шляхи полтавськії і славну Полтаву,
Пошануйте сиротину і не вводьте в славу.
Не багата я і проста, но чесного роду,
Не стиджуся прясти, шити і носити воду.
Ти в жупанах і письменний, і рівня з панами,
Як же можеш ти дружитися з простими дівками?
Єсть багацько городянок, вибирай любую;
Ти пан возний - тобі треба не мене, сільськую.

Іван Котляревський. Наталка Полтавка.

79. З-під каменя вода тече

З-під каменя вода тече,
З-під другого ллється,
А я коня приневолю,
Кінь води нап'ється.
А я коня приневолю,
Кінь води нап'ється,
А сам піду до дівчини,

Котра не сміється.
- Ти думаєш, дівчинонько,
Що я одну маю,
Після тебе, дівчинонько,
Ще десять кохаю.
Одна мила коня веде,
Друга напуває,
А третяя сідло несе.
Четверта сідлає,
А п'ята плаття пере,
Шостая качає.
А сьомая одміряє,
Восьма вишиває,
А дев'ята, чорнявая
Все плаче-ридає.
А дев'ята, чорнявая
Все плаче-горює,
До десятої удивоньки
Я сам помандрую.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 507, с. 436)

80. Молодая Ягустина

Молодая Ягустина Заїхала в край далекий,
Сукні вишивала, Очі виплакала.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 753, с. 607)

81. На камени хуста перу

На камени хуста перу, на камени кручу,
А на мене люде брешут, а я ся не смучу.
На камени хуста перу, на камени стою,
А на мене люди брешут, а я ся не бою.
Брешіт, брешіт, вороженьки, або перестаньте,
Або мені свої зуби на підкови дайте.
А за мене люди брешут, як в лісі ворони,
А я маю миленького з чужої сторони.

А за мене люди брешут, а я ся не бою,

А я шию, вишиваю, як пані з покою.

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с., с. 144, № 4090 в.

82. Не уважай, пане-брате

Не уважай, пане-брате,

Чи головка гладка;

Оно пійди,

Питай люди,

Чи уметена хатка?

Не уважай, пане-брате,

Чи гладко в таночку ходити;

Оно пійди,

Питай люди,

Чи сорочку зробит.

Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. (1835)Ю с. 49.

83. Ой дівчино, дівчинонько, вмієш сі пишити

Ой дівчино, дівчинонько, вмієш сі пишити,

Та ни вмієш до сорочки рукава пришити...

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 63, № 6570).

84. Ой звідси гора

Ой звідси гора,

А звідти друга,

Травиця-муравиця...

Ой як не візьме

Козак дівчини,

То й не буде жениться.

Ой чом не прийшов,

Чом не приїхав,

Як я листи писала?

Чи коня не мав,

Чи дороги не знав,

Чи ненька не пускала?

-І коника мав,

І дорогу знав,

І ненька дозволяла...

Найменша сестра, -

Бодай не зросла, -

Сідельце приховала:

- Не їдь, братику,

Не їдь, рідненький,
До теї негідниці:
Не вмешити,
Ні вишивати,
Ні пісеньки співати.

А старша сестра
Сідельце знайшла
І коника осідлала: -
Ой їдь, братику,
До дівчиноньки,
Котра тебе ждала.
Ой заржи, заржи,
Вороний коню,
Під круту гору йдучи, -
Чи не почує
Тая дівчина,
Вечерю готуючи.

Дівчина вчула,
Важко зітхнула:
- Ой жалю ж бо мій, жалю!
Заіржав коник
Під тим козаком,
Що я вірно кохаю.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 494, с. 428)

85. Ой Мигалю, Мигалю

«Ой Мигалю, Мигалю,
Й уведи ня з гаю,
Бо я дівка молоденька,
Дорожки не знаю».
«Ой коли б ти молоденька
Дорожки не знала,
Ти би мене молодого
Мигальом не звала».

«Ой Мигалю, Мигалю,
Мигалю, пропав би-сь,
Шила би-м ти сорочину,
Не знаю, ци взяв би-сь».
«Ой знаєшся, біла дівко,
Пошити, пошити,
Та не знаєш на сорочці
Рубець запошити».

Закарпатські народні пісні. Упор. З. Василенко. Київ. 1962. с. 121-122.

86. Ой стрічечка до стрічечки

Ой стрічечка до стрічечки,	Дивуйтеся, парубки,
Мережаю три ніченьки,	Запорозькі козаки.
Мережаю, вишиваю,	Ой дивуйтеся, лицяйтеся,
У неділю погуляю.	А з іншими вінчайтеся,
Ой плахотка-червчаточка	Подавані рушники...
Дивуйтеся, дівчаточка,	Отаке-то, козаки!

«Ой стрічечка до стрічечки». Шевченко Т. Кобзар./Корбуш, Київ: 2008.

87. Ой чом не прийшов, чом не приїхав

— Ой чом не прийшов, чом не приїхав,

Як я листи писала?

Чи коня не мав, чи дороги не знав,

Чи ненька не пускала?

— Ой я коня мав і дорогу знав,

І ненька не спиняла.

Найменша сестра, бодай не зросла,

Сіделечко сховала.

— Не їдь, братику, не їдь, голубе,

До тої чарівниці,

Не вміє шити, ні вишивати,

Ані пісень співати.

Поїдь, братику, поїдь, голубе,

До мої товаришки,

Вона вміє шити і вишивати

І гарних пісень співати.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 301.

88. Раки, дружечки, раки

Раки, дружечки, раки, (2)

В мене сорочок три скрині,

Брешете, як собаки,

Четверта не повна,

Скургочете, як ті свині,

На мені шовкова.

Дубравін В. Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Суми.

«Універсальна книга». 2005. — с. 317.

89. Твоє буде полотенце

Твоє буде полотенце, а я буду шити,

З тобов буде танцювати, зі мнов буде жити.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с, с. 50. №6422.

90. Чабан вівці корняє

Чабан вівці корняє,

Та й на хлопці моргає.

1. Ой ви, хлопці-молодці,

Перекажіть дівочці.

Перекажіть дівочці,

Та в вишитій сорочці.

Та най вона ся не журить,

Най копає коріння.

Най копає коріння,

З-під білого каміння.

Вона копала ніч і день,

Викопала лиш один.

Та й поклала до жару,

Кипить корінь помало.

А ще корінь не скипів,

Йа вже козак прилетів.

Йа ще корінь на грани,

Йа козак вже на кони.

2. Йа що ж тебе принесло,

Чи лопата, чи весло?

3. Мене приніс сивий кінь,

До дівчини на поклін.

Примітка: настій коріння з-під білого коріння - приворот

Пісні Буковини / Запис та упорядкування Яківчук А./ Київ, "Музична Україна", 1990

ЯК ДУША ВІДЛЕТИТЬ

91. В Зозулинцях, в Зозулинцях новина си стала

В Зозулинцях, в Зозулинцях новина си стала:

Втопиласи з Вікна жінка, велика неслава.

Нема кому дати Олексію знати,

Щоби ішов Олексій жінку переймати.

Прийшов, прийшов Олексій, взяв ручки ламати:

– Нема мої Парасини, з ким му ґаздувати.

В Мосорівці, в Мосорівці та й на заріночку

Переймили Парасину в шовковій сорочці.

В Мосорівці, в Мосорівці та й межі горами

Та вивезли Парасину сивими волами.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

92. Висока верба, висока верба та широкий лист має

Висока верба, висока верба та широкий лист має,

Велика любя, тяжка розлука серденько врыває.

Рік си любили, рік си любили, а два си не виділи,

А як си вздріли, а як си вздріли, з жалю си розболіли.

Ой мила лежить, ой мила лежить в дядика в коморочці,

А милий лежить, а милий лежить в зеленій дубровочці.

– Ой озьми, мамко, ой озьми, мамко, білую сорочечку,

Занеси, мамко, занеси, мамко, милому в дібровочку.

Та як умре, та як умре, помана тобі буде,

А як вибуде, а як вибуде, то зятем тобі буде.

А над миленьков, над молоденьков отець і мати плаче,

А над миленьким, над молоденьким лиш чорний ворон краче.

А над миленьков, над молоденьков воскові свічки горять,

А над миленьким, над молоденьким лиш два дубочки стоять.

А за миленьков, за молоденьков всі дзвони задзвонили,

А над миленьким, над молоденьким лиш луґи зашуміли.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

93. Мала чарувати

Мала чарувати,	- Ой мабуть я, мамо,
Кликала до хати:	Чарів доходився.
- Ой зайти, козаче,	А матінка ходить,
Щось маю сказати.	Білі ручки ломить:
Прийшов він до неї	- Ой що ж тобі, сину,
Та й сів біля столу,	До серця доходить?
Вона наливає	- Поший мені, мати,
Стакан пива-рому.	<i>Вишиту сорочку,</i>
Випив стакан рому	Та поховай, мати,
Та й іде додому,	В вишневім садочку.
А вона гукає:	Та викопай, мати,
- Не кажи нікому.	Глибоку могилу,
Прийшов він додому,	Та посади, мати,
На стіл похилився,	Червону калину.
А мати питає:	Буде та калина
- Чого зажурився?	Цвітом процвітати,
А мати питає:	Буде мені легше
- Чого зажурився?	В могилі лежати.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 348, с. 311)

94. Ой загула голубочка із-за дуба

Ой загула голубочка із-за дуба,
Не дай мене, моя мати, за нелюба.
Як я буду із нелюбом вінчатися,
То сходьтєся, вся родина, прощатися.
Як я буду із нелюбом шлюб брати,
Дайте мені ту сорочку, що вмирати.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 145.

95. Ой приїхав козаченько з поля

Ой приїхав козаченько з поля
Та й прив'язав коня до явора.
Та й прив'язав коня до явора,
Сам схилився на коника свого.

Сам схилюся на коника свого,
Заболіла головонька з горя.
 Заболіла головонька з горя:
 Засватана дівчинонька моя.
Дай же, Боже, неділі дождати,
Пошлю людей дівчину сватати.
 Пошлю людей дівчину сватати,
 А сам стану під вікном слухати.
А сам стану під вікном слухати,
Ой що ж буде дівчина казати?
 А дівчина по світлонці ходить,
 До серденька білі ручки ломить.
До серденька білі ручки ломить,
До матінки стихенька говорить:
 - Ой ти, мати, порадице в хаті,
 Порадь мені, що людям сказати:
Ой чи мені хусточки давати,
Ой чи мені до осені ждати?
 Ой як буду до осені ждати, -
 Не признавайсь, що ти моя маги.
Ой може я до осені умру,
Зробиш мені з клен-дерева труну.
 Уберіте в вишиту сорочку,
 Поховайте в вишневім садочку.
Викопайте глибокую яму,
Укладіте, як рибоньку в'ялу.
 Та й насипте високу могилу,
 Посадіте червону калину.
Коли дочка про смерть ізгадала,
Мати гірко плакала-ридала.
 - Краще, доню, хусточки подати,
 Як без того ти маєш вмирати.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 573, с. 480)

96. Ой розступися, густа ліщино

Ой розступися, густа ліщино,

Тікай, не чекай хлопця, дівчино.

Гой-я, гой, хлопця, дівчино.

Бо він молодий до війська піде,

Ніхто не знає, чи живий буде.

Гой-я, гой, чи живий буде.

Не слухалася дівка молода,

Вона рекруту вишивку дала.

Гой-я, гой, вишивку дала.

Як вишивала – тихо співала,

Як дарувала – ревне плакала.

Гой-я, гой, ревне плакала

– Що з вишиванки моєї буде,

Як мій миленький до війська піде.

Гой-я, гой, до війська піде.

– Піду на війну, візьму з собою,

Тішитись буду, як би тобою.

Гой-я, гой, як би тобою.

Як м'я поранять – буде до рани,

Як уб'ють мене – буде до ями.

Гой-я, гой, буде до ями.

Ой там до Кута доріжка крута,

Ой жде дівчина з війни рекрута.

Гой-я, гой, з війни рекрута.

Пісні з Львівщини / Упор. Ю. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988. .

97. Ой саду, мій саду, винограду

Ой саду, мій саду, винограду,

Вибігає сив кінь на пораду;

Ніхто ж того коніченька не половить,

Ніхто ж єму ціну не становить.

Як сів, так поїхав,

Під нові ворота дай заїхав;

Ой не вишла мила,

Вийшла теща,
На ей кошуленька не збиточна,
Ой хоч добра мила, хоч не добра.
— А вже твою милу схоронили,
У вишневому садочку положили,
Шовкову сорочку вложили,
Брукову труну зробили,
І в головках посадили.
— Білий камінь, отвалися,
Ти, сира земля, розступися,
Ти, бруковая труна, отворися,
Ти, шовковая сорочка, раздерися,
І ти, моя мила, отзовися.
— Ти, мій милий, не журися,
Ой приде осінь, оженися;
Візьми собі жінку молодую,
Своїм діткам матір нерідную;
Буде вона тобі, постіль слати,
Не своїх діток проклинати.

Д.Г. Булгаковський. Пінчуки. Етнографічний збірник. /С-Пб., 1890, с.120, № 17.

98. Широка кушуля, шита горі крайом

Широка кушуля, шита горі крайом,
Шила ї миленька під зеленим гайом. (2)
Шила й ушивала, весело співала.
Коли ї давала – жалісно плакала. (2)
«А що ти, мій милий, по кошулі буде.
Кой підеш на войну, хто ї носить буде?» (2)
«Як піду на войну, візьму із собою,
Буду ся з нев тішить, як, мила, з тобою. (2).
Аж мене поранять – буде ми на рани,
Аж мене й убють – буде ми до ями». (2)

Закарпатські народні пісні. Упор. З. Василенко. Київ. 1962. с. 148.

КРІЙ СОРОЧКИ

99. Вишиваю сорочечку, долинов подолок

Вишиваю сорочечку, долинов подолок,
Ой приїде мій миленький зі Львова в вівторок.
Ой приїде мій миленький, коби я го вздріла,
Я слабої головоньки, кобим хоть не вмліла.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. - с. 156, № 1660

100. Казали ми моя мамка, слухай мене, синку

Казали ми моя мамка: "Слухай мене, синку,
Люби ввечір молодиці, а дівчата в днинку".
Казали ми молодиці: "Не жениси, любку,
Зшиєм тобі сорочечку з тоненького рубку".
Я молодиць як послухав, сім рік не женивси,
Як ми зшили сорочечку, рубець рубця ймивси.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

101. Ой йшла дівка через двір

Ой йшла дівка через двір	Стали хлопці гасити,
На ній сукня в дев'ять піл.	Решетом воду носити.
Стала вона сяяти,	Кілько в решеті води є,
Стала діброва палати.	Тільки в хлопцях правди є!

«Ой шла дівка через двір» / Народні пісні в записах Степана Руданського / «Музична Україна», Київ – 1972, с. 76.

102. Ой у мого миленького сорочка в три поли

Ой у мого миленького сорочка в три поли,
Буде добре ґаздувати, бо не п'є ніколи.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. - с. 156, № 1662

103. Ой, я свого чоловіка нарядила паном

Ой, я свого чоловіка нарядила паном;
Сорочина по коліна підв'язана валом...

Олекса Воропай. Звичаї нашого народу. Український народній одяг.

104. Сорочка «навипуск», мережана біллю

Сорочка «навипуск», мережана біллю, з виложистим
коміром.

Леся Українка, III, 1952, 193

105. Старша світилка багата

Старша світилка багата, А за тими чохлами
А на їй сорочка чохла. Сидить вошей копицями.

*Українська народна творчість. Весілля. Том 1. 1970 Упор. Шубравської с.
232, №№ 25, 26, 27а, 27б, с. 375, № 36.*

ВИШИВАНКА ДЛЯ ЖОВНІРА

106. А хто хоче у запічок, а ми хочем в поле

А хто хоче у запічок, а ми хочем в поле

Заглядати смерти в очи і жити на воли.

А хто має ту відвагу в наші ряди стати,

Той у світі що захоче, буде здобувати.

Не завидуй маркирови слимачої долі,

Жити й вмерти під ногами не хочем ніколи.

А наш сотник малий ростом, великий розумом,

Трохи сварить, трохи гладить, бо нас передумав.

А наш четар працьовитий, *не гордий на ковнір,*

Лише дбає, щоб з нас кождий зістав добрий жовнір.

"Вістник СВУ", 1916, ч. 97, с. 299.

107. Вишила-с ми сорочечку, вишила-с ми ковнір

Вишила-с ми сорочечку, вишила-с ми ковнір,

Люцкі діти господарі, а я бідний жовнір.

Коломийки. Том 1 / Упор. В. Гнатюк. – Львів: НТШ, 1905. – 302 с. № 2117

108. Вишила я сорочечку, ни вишила ковнір

Вишила я сорочечку, ни вишила ковнір,

З мого любка нема ґазди, лише добрий жовнір.

Коломийки. Том 1 / Упор. В. Гнатюк. – Львів: НТШ, 1905. – с. 234, № 2400

109. Вчера була суботонька, а нині неділя

Вчера була суботонька, а нині неділя,

Чом на тобі жовняроньку сорочка не біла ?
Ой не біла, ой не біла, ані біленькая,
Не випрала її мені моя миленькая⁶.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 210, № 2166.

110. Ей жовнір я, моя мамо, жовнір молоденький

Ей жовнір я, моя мамо, жовнір молоденький,
Як ви мені ни вйирити, ковнір дзилиненький.

Коломийки. Том 1 / Упор. В. Гнатюк. – Львів: НТШ, 1905. – 302 с.

111. Жеби-м не бив хлопцем

Жеби-м не бив хлопцем,
Не бив би-м жовніром,
Ей, не мав би-м кабата
З червоним ковніром.

Хлопец я си, хлопец,
Годував мя отец,
Ей, годувала matka,
Цісар до остатка.
Шабелька не моя,—
Пана цісарйова,
Ей, він ю мі дарував,
Жеби-м з ньом воював.
Шабелька не моя,—
Пана цісарйова,
Ей, як ся в ньой вирубам,
То сереньча моя!

⁶ Сорочка (особливо чоловіча) - символ кохання й вірності. У давньому замовлянні говорилося: "Якою білою є сорочка на тілі, таким щоб і чоловік до жінки був". Кожна дівчина повинна була вишити сорочку своєму майбутньому чоловікові. І не просто так, а для того, щоб знати — вірний він їй чи ні. Вишиваючи сорочку, дівчата нашіптували старовинне заклинання. Вважалося, якщо сорочка втратить свою білизну після чергового прання, отже, як кажуть в народі: "скочив чоловік у гречку". А ще розповідають, що чумаки довіряли прання своєї сорочки тільки одній дівчині. Інші жінки до такого сакрального ритуалу не допускалися. Так чумак підтверджував вірність своїй коханій.

На небі зізвѣдочки,
То мої дружочки,
Ей, а куля із канона,
То єст моя жена.

Українські народні пісні з Лемківщини / Упор. Орест Гужа. – Київ

112. Ой жовнер я, моя мати

Ой жовнер я, моя мати, ой жовнер я, жовнер,
Коли міні не вірите, дивіт сі на ковнер.

Що ж би я сі, мій синочку, на ковнер дивила,
Коли я ти із ковнером **сорочки** не шила?

Ой жовнер я, моя мати, меже жовнерами,
Серемтетом, серемпізом, ходи, душко, з нами.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 206. № 2124

113. Ой жовнір я, моя мамко, ой жовнір я, жовнір

Ой жовнір я, моя мамко, ой жовнір я, жовнір,
Та як мені не вірите, дивіт сі на ковнір.

Ой жовнір я, моя мамко, межи жовнярами,
Гусарія – компанія, та й я межи вами.

Коломийки. Том 1 / Упор. В. Гнатюк. – Львів: НТШ, 1905. – 302 с.

114. Ой згоріла стирта сіна, згоріла, згоріла

Ой згоріла стирта сіна, згоріла, згоріла,
Чом на тобі, жовняреньку, **сорочка** не біла?
Ой не біла, не білая, не буде біленька,
Вісім неділь вже минуло, як прала миленька.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 210, № 2165

115. Ой на Кути дороженька, на Кути, на Кути

Ой на Кути дороженька, на Кути, на Кути,
Вший ми мати сорочечку, бо я йду в рекрути.
Ой уший ми, моя мати, з трьома жовнярами,
Та меш мене пізнавати межи жовнярами.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 192, № 2003.

116. Ой ричала коровиця

Ой ричала коровиця на паньскім ланочку,
Іди, милий, завернути, вшию ти сорочку.
Ой вшию ти сорочину з червоним ковніром,
Жеби я тя пізнавала, як будеш жовніром.

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906.с. 256, № 5208

117. Ой сиділам на порозі, стебнувалам комер

Ой сиділам на порозі, *стебнувалам комер*,
Ой то з мого миленького буде файний жомер.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. - с. 234, № 2401.

118. Ой у мого миленького вишивані дуди

Ой у мого миленького *вишивані дуди*,
Ой то з мого миленького файний жовнір буди.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. - с. 234, № 2399.

119. Ой у садочку а в черешневім

Ой у садочку а в черешневім,
А в черешневім та й у вишневім
Стоять жовніри збуйна всі вбрані.
Виїздить їд ним пан Заведович,
Став з ними в плече та й до них рече:
— Жовніри мої, збуйна убрані,
Ой поїдемо в Угорь на війну,
В Угорь на війну по вгорську панну...
— Жовніри мої, збуйна убрані,
Ой будем бити, мури ломити.
Що мур уломить — сім брам утворить.
Виводять йому угорську й панну,
Виводять йому а два й вугринці,
А два й вугринці, його шуринці.
Гой він на тоє барзо вдивився.
Шапочку здоймив й знизька си вклонив.
— Гой стій погоди, наш милий зятю,
Бо у нас сестра барзо й маленька.
Не вміє вона шити й робити,

Шити, робити, золотом ткати.
— Ой божу неї ненька старенька,
Ненька старенька в бога вірненька.
Гой навчить її шити, робити,
Шити, робити, золотом ткати.

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей. 804 с., с. 225.*

120. Ой ти знала, моя мамко, що буду жовняром

Ой ти знала, моя мамко, що буду жовняром,
На щос мені вішивала сорочку з ковняром ?
А я тобі вішивала самим діяментом,
Абим тебе пізнавала межі регіментом

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 181, № 1903.

121. Ой шила я сороченьку

Ой шила я **сороченьку**, вишивала комнер,
Ой із мого миленького буде файний жомнер.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. - с. 234, 2402

122. Потік шумить, вітер віє

Потік шумить, вітер віє,
Коник біжить, жовняр мліє.
Мліє, мліє, умліває,
Коникові вповідає:

— Гей, ти, конику сивенький,
Був-єс ми довго вірненький.
Занеси ня додомочку,
До зеленого садочку.

А там мамка мітки виє,
А миленька злотом шиє.

Шиє, шиє, вишиває

Та й до себе промовляє:

— Гей, ти, мій красний миленький,
А де твій коник сивенький?
Чом не прийдеш у гостину

Бачити мене й родину?
Як вона так промовляє,
Милий в ворота в'їжджає.
Та приїхав на ворота,
Крикнув: "Мила, красна, золота!"
Похиливси на сидельце
Та й вже не б'є в него серце.
Лиш то думав в тій годині,
Що вмирає при дівчині.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. — Київ: Музична Україна, 1972. — 323 с.

123. Я сиділа на порозі, вишивала стирку

Я сиділа на порозі, вишивала стирку,
Нима мого миленького, пішов на зицирку.
Я сиділа на порозі, *гафтувала ковнір*,
Ото з мого миленького *найладнійший жовнір*.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. — Львів: НТШ, 1905. - с. 244. № 2518

НИТКИ, СТРАЗИ, ВИКОРИСТАНІ ДЛЯ ВИШИВАННЯ СОРОЧКИ

124. А в тім домі гречная панна

А в тім домі гречная панна.
На ній сорочка за сто червоних.
Сукню шила — сріблом вишивала,
Другую шила — золотом вишивала,
Третюю шила — діамантом била.
Сріблом вишивала — то батеньку дала,
Золотом вишивала — то матінці дала,
Діамантом била — миленькому дала.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей 804 с., с. 450.

125. Весна красна наступає

Весна красна наступає — із стріх вода капле, —
Уже нашим чумаченькам шлях-дорожка пахне.
Насіяли, наорали, та нікому жати;

Пішли наші чумаченьки по возах лежати.
 — Вчора була суботонька, сьогодні — неділя:
 Чом на тобі, чумаченьку, сорочка не біла?
 — Якби в мене, дівчинонько, матуся рідненька,—
 То була б в мене щонеділі сорочка біленька.
 — Піди, піди, моя мати, та в Суми до торгу,
 Купи, купи, моя мати, за три копи голку.
 За другого золотого — червоного шовку,
 А за третього рублевика — мальовані п'яльця.
 Я вишию, вималюю чумакові рукавця.
Шовком шила, шовком шила, золотом рубила
Задля того чумаченька, що вірно любила.
 В неділеньку ранесенько та ще до схід сонця
 Ой плакала дівчинонька, сидючи в віконця..
 — Чому ж ти, моя мати, рано не збудила,
 Як та чумачина з села виїздила?
 — Том я тебе, моя дочко, рано не збудила:
 Попереду твій миленький, щоб ти не тужила!
 Ти думаєш, моя мати, що я не заплачу,—
 За дрібними слізеньками світонька не бачу,
 Ти думаєш, моя мати, що я й не журюся,—
 Як вийду я за ворота, од вітру валюся!

Рудченко И. Я. Чумацкие народные песни. К., 1874., с. 186-188

126. Весняночка-паняночка

— Весняночка-паняночка,	Одіг милий сорочечку
Де ти зимувала?	Та й пішов із хати,
— У садочку в холодочку	Та й став собі на вулиці
Сорочечку пряла.	З другою гуляти.
Пряла, пряла сорочечку,	Весняночка-паняночка,
<i>Шовком вишивала,</i>	Бодай ти пропала,
Та своєму миленькому	Що ти мого миленького
На згадку давала.	Навіки забрала.

Обрядові пісні Слобожанщини / Упор. В.В. Дубравін. — Суми: ВТД "Університетська книга", 2005.

127. Вже маю сорочку

Вже маю сорочку та й вишила шовковою нитков,
Вже мої си очі відивила, милого не видко.

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч. II Обрядные песни/ Москва, 1878, с. 348, №552

128. Вжем сорочку тай вишила шовковою нитков

Вжем сорочку тай вишила шовковою нитков,
Вжем си очі видивила, милого не видко.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 108, № 7118)

120. Вишивала я

Вишивала я, вишивала я
Білим шовком сорочку,
Дарувала я, дарувала я
Вишиванку синочку.
Та й пішов же він, та й пішов же він
Проти бурі й грому.
Не знайшов же він, не знайшов же він
Доріженьки додому.

І не знайде вже, і не знайде вже

Ні доріжки, ні стежки.

А сльоза моя затуманює,

Шука в світі мережки*.

Мій соколику, мій журавлику,

Не одрізана пташко,

Не діждусь тебе, не докличуся,

Серцю матері тяжко, серцю матері тяжко.

Може вміститься сльоза... / Упор. І.О. Голубенко. – Київ: Інститут громадянського суспільства, 2002. – 180 с.

130. В старшої дружки на руці

В старшої дружки на руці

Вишиті шовком рукавці,

Ой там соколи гніздечко звили,

Ой там бояри мед-вино пили,

За дружку дякували.

131. Гаптує дівчина й ридає

Гаптує дівчина й ридає —

Чи то ж шиття!

Червоним, чорним вишиває

Мені життя.

Танцюють звуки на дзвіниці,

І плаче дзвін.

Я йду. Мій шлях то із костриці,

То із жоржин. (П. Тичина)

Режим доступу:

<https://www.facebook.com/backandalive/photos/a.346200148870762/896178810539557/?type=1&theater>

132. Де ж ваша сорочка

Де ж ваша сорочка

З шовкового клубочка,

З Києва привезена,

Шовком мережена,

Золотом гаптована,

Івашкові подарована?

Ось наша сорочка

З тоненького клубочка,

Шовком мережена,

З Києва привезена,

Золотом гаптована,

Івашкові подарована.

Українська народна творчість. Весілля. Том 1. 1970 Упоряд. Шубравської
М. - с. 298, №№ 23, 24.

133. Діверкові догожу

Діверкові догожу, -

Ой доле моя!

Шовком комір вишию.

Шовком комір вишию.

«Пожену я лебеді до Дунаю» / Народні пісні з голосу Дніпрові Чайки
та в її записах / «Музична Україна». Київ – 1974, с. 28

134. З Залуччя до Нігня

З Залуччя до Нігня	А хто ж її вишивав?
Стежечка нерівна,	То Ганнуса-панна. (2)
А на нашім Никольові	Вона вишивала
Сорочка гребінна. (2)	Чорними нитками,
Хоч вона гребінна,	Аби його впізнавала
Зате вишивана.	Межи парубками. (2)

Пісні з Поділля. Українські народні пісні. // Фольклорні записи та упор. О. Яковчука. - К.: Музична Україна, 1989. с. 11-12

135. Іде, іде дощ на білу березу

Іде, іде, іде дощ на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Сестра дала ниточки, мати полотенця,
А я шию, вишиваю від щирого серця.
Мати моя, мати моя, мати моя щира,
Не дай мене за рудого, бо я чорнобрива.

Пісні з Львівщини / Упор. Ю. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988. .

136. Купи ж мені, моя мати

- Купи ж мені, моя мати,	Шовком шила, шовком шила,
За талю голку.	Злотом вишивала
За чотири талюрики	Все для того козаченька,
Червоного шовку.	Що вірно кохала.

«Чом ти мене, моя мати» / Народні пісні в записах Ст. Руданського / «Музична Україна», Київ – 1972, с. 197.

137. Летіли бджілоньки через сад вишневий

Летіли бджілоньки через сад вишневий,
Рано-Рано.
Побачили бджоли три намітки в полі,
Що перша намітка — вишивана шовком,
А друга намітка — пошована шовком,
А третя намітка — понизана шовком.

Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. Упорядкування, передмова та переклади М. Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988. с. 119, № 146.

138. Налетіли сірі гуси, стали жирувати

Налетіли сірі гуси, стали жирувати;
Наїхали козаченьки — стали ночувати. (2)
Ой чом же ви, сірі гуси, та не жирували?
Ой чом же ви, козаченьки, не заночували? (2)
«Чом ти мене, моя мати, рано не збудила.
Ой як тая козаччина з села виходила?» (2)
«Тим я тебе, моя доню, рано не збудила,
Щоби ти за козаченьком не тужила!» (2)
«Поїдь же ти, моя мати, до міста до Колкув,
Купи мені, моя мати, за копійку голку, (2)
А за штири золотії червоного шовку, —
Ой вишию козачині шовкову сорочку». (2)
Шовком шила, шовком шила, злотом гаптувала;
Ой то тому козаченьку, що вірно кохала. (2)

*Пісні з Волині / Упор. О. Ошуркевич, мелодії - М. Стефанишина..
"Музична Україна" Київ - 1970. с.81*

139. Ой весно, весно, весняночко

Ой весно, весно, весняночко,
Де ж твоя дочка-паняночка?
Десь у садочку шиє сорочку.
Десь у садочку шиє сорочку,
Шовком та біллю вишиває,
Своєму миленькому пересилає:
Надівай її щонеділеньки,
Згадуй мене щогодиноньки,
Шовком я шила, біллю рубила
Для свого милого, що любила.

*Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребище. 1920-1970 рр. /
Упор. С. Мішанич . К. Наук. думка. 1976 (с. 83)*

140. Ой весняночка

Ой весняночка,	Погнала бички до лісо(чка).
Де твоя дочка й Уляно(чка)?	Пасе бичечки, випасає,
А моя дочка й Уляночка	<i>Шовком сорочку вишива(є).</i>

141. Ой дощ іде, роса паде на білу березу (2)

Ой дощ іде, роса паде на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу
Та й мережу, та й мережу, шовком вішиваю,
А я своєму миленькому до слюбу сховаю.

Коломийки. Т.2 / Упор. В. Гнатюк. – Львів: НТШ, 1906. – 317 с.

142. Ой дощ іде, роса паде на білу березу (3)

Ой дощ іде, роса паде на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Ой мережу, ой мережу чорними нитками,
Щоби-м его пізнавала межі парубками.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської / Упоряд., приміт. М. Гуц. – Київ : Музична Україна, 1972. – 223 с.

143. Ой за горбом, горбом

Ой за горбом, горбом,
За горбом долина,
Там Ксенуня жито жала,
Гарна чорнобрива.
Жала вона, жала,
Сіла спочивати,
Як над'їхав Мартиньо, -
Мусив шапку зняти.
Мусив шапку зняти,
«Добрий день» сказати,
Вона йому відказала,
Серденьком назвала.
А вже ж тая слава
По всіх селі стала,

Що Ксенуня Мартина
Серденьком назвала.
А вже ж тая слава
По всіх городочку,
Що Ксенуня Мартинові
Вишила сорочку.
Шила-вишивала
Синіми нитками,
Щоби його пізнавала
Межі парубками.
Шила-вишивала
Тонесеньким шовком,
Щоби його пізнавала
Межі цілим полком.

Зал. 27.06-10.07.1963 р. експ. ІМФЕ, нач. Яценко Л. І. у с. Блищанівка Дунаєвецького р-ну Хмельницької обл. від жіночого гурту. - ІМФЕ, ф. 14-5, од. зб. 380, арк. 7-8, пл. ф. 14-10, од. зб. 985-987.

144. Ой згоріла стирта сїна на білім пісочку

Ой згоріла стирта сїна на білім пісочку,
А хто ж тому козакови вишивав сорочку?
Єдна дала ниточок, друга полотенця,
А третая вишивала зі щирого серця
А четверта вишивала синити нитками,
Щоби его пізнавала меже козаками.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 156, № 1666.

145. Ой на горі нивка

1. Ой на горі нивка,
На долині сливка,
Там дівчина, вох да, жито жала,
Сама, чорнобривка.
2. Жала ж вона, жала,
Стала й оддыхати,
Їхав козак тою дорогою
Й мусів шапку зняти:
3. - На Бог помоч, дівко,
Тобі жито жати.
Вона ж йому, вох да й, одказала:
- Серденько й козаچه.
4. Пішло ж тоє слово,
По всім селі стало,
Що дівчина, вох да й, козаченька
Серденьком назвала.
5. А другеє слово
По всім городочку,
Що дівчина, вох да й, козакові
Вишила сорочку.
6. Шила ж вона, шила
Разними нитками,
Щоби його, вох да й, впізнавала
Межи парубками.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.. № 656, сс. 466-467.

146. Ой нікому ж так ни горе

10. Вишивала, вишивала Щоби его пізнавала
Синими нитками, Между парубками.
ІМФЕ, ф. 14-3, од. зб. 973, арк. 126-127 (текст), арк. 247 (мел.), № 89.
Нотація Мишанича М. В.

147. Ой під мостом, мостом

1. Ой під мостом, мостом	В саду василечки,
Росте трава ростом,	Слід позамітала.
Люблю я, люблю я	5. Пішла тая слава
Того козаченька,	По всім городочку,
Що високий ростом.	Що моя матуся
2. Не я його люблю,	Мойому миленькому,
Полюбила мати,	Вишила сорочку
З ким стояли,	6. Вишила сорочку
В саду розмовляли, -	Чорними нитками,
Два слідоочки знати.	Щоб я пізнавала
3. Ой дай мені, Боже,	Свого миленького
Раньше неньки встати	Межи парубками.
Вирвати, вирвати	7. Вишила сорочку
В саду василечки,	Та ще й чорним шовком,
Слід позамітати.	Щоб я пізнавала
4. А моя матуся	Свого миленького
Раньше мене встала,	Межи всеньким полом.
Вирвала, вирвала	

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.: ноти, карти. № 917, с. 627.

148. Ой п'яна я, п'яна та й додому не зайду

Ой п'яна я, п'яна та й додому не зайду,
Защечечи, соловейку, у вишневому саду.
Соловейко щечече, а зозуленька кує,

Ой бог знає, бог відає, де мій милий ночує.
Ой ночує, ночує у степу при дорозі,
А загадав загадочку своїй милій небозі.
Загадав загадку, загадку-загадочку:
Виший, виший чорним шовком тонку білу сорочку.
Ой нащо тобі, милий, тонка біла сорочка,
У Варшаві на риночку висить мундир на кілочку.
Ой бодай ті мундири та й навіки пропали,
Не одному козакові чорні кудрі відтяли.
Ой відтяли, обрили, ще й до полку приділили,
Ще й до полку приділили, шаблю збоку вчепили.

Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребище. 1920-1970 рр. / Упор. С. Мішанич . К. Наук. думка. 1976 (с. с. 268-269)

149. Ой у полі нивка кругом материнка

Ой у полі нивка, кругом материнка...
Там дівчина жито жала, гарна чорнобривка.
Жала ж вона, жала, сіла спочивати,
Їхав козак з України, мусив шапку зняти.
Мусив шапку зняти, "день добрий" сказати.
"Помагай біг, дівча моє, тобі жито жати!"
А дівчина стала, йому одказала,
Вона ж йому одказала – серденьком назвала.
"Як їдеш додому, не кажи нікому,
Бо рознесуть цеє люди, як вітер солому!
А вітер тихенький, солома легенька, –
Візьмуть мене люди в зуби, я ще ж молоденька!"
А вже ж ця слава по всіх світі стала,
Що дівчина козаченька серденьком назвала.
А вже ж тая слава по всіх городочку,
Що дівчина козакові вишила сорочку.
Вишила сорочку та й червоним шовком,
Щоб козака упізнати поміж цілим полком.

Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості / Упор., передмова та примітки Наталі Шумади – Київ: "Веселка", 1989. - 606 с.

150. Ой я шию, вішаваю білими нитками

Ой я шию, вішаваю білими нитками,
Щобим любка пізнавала межі парубками.

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: Наукове Тов-во ім. Шевченка, 1906. - 315 с. (с.181, № 4456)

151. Петровочка мала й ночка

Петровочка мала й ночка й,
Не виспалася Одароч(ка). Гу!
Ой що робила, що не спала й,
Шовком сорочку вишива(ла). Гу!
Сорочко й моя перкальова й,
Дівочка й моя Одароч(ка). Гу!

Співається на мелодію пісні "Ой у городі біла глина".

Українські літні обряди та пісні / Упор. А.Ф. Завальнюк. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 304 с.

152. Петровочка мала ночка

Петровочка мала ночка	Сукала нитки воловиї,
Не виспалася й удовичка.	Путала коні воронії.
Ой що робила, що діяла –	Щоб через плоти не скакалі,
Шовком сорочку вишивала.	Рутої м'яти не топтали

Календарно-обрядові пісні Рівненщини, // Упоряд. В. Ковальчук. – Рівне, 1994. с.39

153. Полетіли сірі гуси

Полетіли сірі гуси
На став жирувати,
Виїхали чумаченьки
На степ зимувати.
 Виїхали чумаченьки
 На степ зимувати.
 А вже тії сірі гуси
 Пережирували,
А вже наші чумаченьки
Перезимували.

А вже наші чумаченьки
Перезимували.

— Чом ти мене, моя мати,
Рано не збудила,
Ой як тая чумачина
З села виїздила?

Ой як тая чумачина
З села виїздила?

— А я тебе, моя доню,
Рано не збудила,
Бо твій чумак вперед пішов,
Щоб ти не тужила.
Бо твій чумак вперед пішов,
Щоб ти не тужила.

— Купи мені, моя мати,
На копійку голку,
За чотири золотії
Червоного шовку.
За чотири золотії
Червоного шовку.
Шовком шила, шовком шила,
Шовком вишивала

За для того чумаченька,
Що вірно кохала.
За для того чумаченька,
Що вірно кохала.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 642.

154. Під вербою над водою

Під вербою над водою
Катерина біль білила,
із своєю біллю говорила

М. Лісовий. Культура професійного мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих закладів – Вінниця: Нова книга, 2010. – с. 121

155. По білому білим шила,

По білому білим шила,

Сорочечку чумаченьку,

Інеєм рубила

Що вірно любила

Т. Кара-Васильєва. Українська вишивка. / К. "Мистецтво" - 1993 С. 159

156. Пожену я лебеді

Я свекрові догоджу — білу постіль постелю.

Ой доле моя! Білу постіль постелю.

Я свекрусі догожу — голівоньку догляжу.

Ой доле моя! Голівоньку догляжу.

Діверкові догоджу — шовком комір вишию.

Ой доле моя! Шовком комір вишию.

Я зовиці догоджу — русу косу зав'яжу.

Ой доле моя! Русу косу зав'яжу.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 94, с. 139)

157. Сивий коню, сивий коню

1. Сивий коню, сивий коню,

А грива біленька,

Вези мене, сивий коню,

Де ж моя миленька.*

2. Як приїдеш під ворота,

Вдариш копитами,

Чи не вийде дівчинонька

З чорними бровами.

3. Не виходить дівчинонька.

Вийшла її мати,

Взяла коня за повід

Та й стала питати.

4. Взяла коня за повід

Та й стала питати:

- Як хто мою дочку любить.

То прошу до хати.

5. - Стара ненько, стара ненько,

Дай води напиться,

Як є в тебе дочка гарна,
Позволь подивиться
6. - Ой у полі кирниченька,
Біжи та й напийся,
Моя дочка на гулянні,
Піди подивися.
7. На ній сукня *грановата*
Білим шовком шита,
Біле личко, чорні брови,
Сама невеличка.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, № 650, сс. 463-464.

158. Славен, славен город Чернігов!

Славен, славен город Чернігов!
Приспів: Святий вечір!
А славній того Михаль у батька.
Не багато пожив да й слави нажив:
Білим залізом двір обгородив,
Поставив ворота з щирого злата.
Помостив мости все чугуннії,
Поставив стовпи все золотії.
Поклав же жердя все срібранеє,
Повішав коври все шовковії.
Сам поїхав на горду войну,
На горду войну по королівну.
Да вернувся ж він з гордої війни,
З гордої війни з королівною.
Застукали мости все чугуннії,
Заззяли стовпи все золотії,
Забряжчало жердя все срібранеє,
Замаяли коври все шовковії.
Що люде кажуть: — Королевич їде,
Королевич їде, королівну везе.
Мамочка каже: — Мій синок їде,

Мій синок їде, невіхну везе.
Увіз він її та й у новий двір,
Посадив її за тесовий стіл:
— Оце ж вам, мамко, невіхна ваша,
Невіхна ваша, а жона моя.
Ой як знайте, так і навчайте:
Мед-вино точити, щоб не пролити,
Шовком шити, щоб не помщити.
Кросенця ткати, щоб не порвати

*Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).
Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 300.*

159. Соловейко щечече

1. Соловейко щечече,
А зозуленька кує.
- Скажи, скажи, зозуленько,
Де мій милий ночує?	3. А сам пішов до дівчини
Та й загадав загадочки:
Ой щоб мила вишивала
Чорним шовком сорочки.
2. А мій милий ночує,
Ночує при дорозі,
Прип'яв коня до явора,
А сам пішов до дівчини.	4. - Ой козаچه-козаченьку,
Нащо тобі та сорочка?
Йу Варшаві на риночку
Висить костюм на шнурочку

*Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув.
та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ
ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.: ноти, карти. № 710, с. 497.*

160. Стояла сосоночка напротів сонечка

Стояла сосоночка напротів сонечка,
Плакала дівчинонька, сидя у віконечка:
Посилає мене мати в степ пшениці жати,
Аж там чумак воли пасе, став зо мною жартувати.
«Ой чумаче, чумаченьку, не жартуй зо мною:
Як ти підеш у дорогу, — плакатиму за тобою».
«Збуди мене, моя мати, в неділеньку рано, —
Ой як рано, ой як рано, — щоб ще й не світало!»
Ізбудила мене мати в обідню годину,
Як спустилась чумачія з гори та в долину.
«Ти думаєш, моя мати, що я і не плачу?

За дрібними слізеньками світонька не бачу!
 Ти думаєш, моя мати, що я й не журюся?
 Як вийду я за ворота — від вітру валюся!
 Купи, купи, моя мати, за три копи голку,
 За другого золотого — червоного шовку,
 За третього рублевика — мальовані п'яльця:
 Я вишию, вималюю чумакові рукавця».
Шовком шила, шовком шила, біллю вишивала, —
 Таки своїму чумаченьку правду й висказала:
 «Сватай мене, чумаченьку, рано й у неділю,
 Буду просить у матінки — нічого не вдію...»
 «Ой піду я, моя мати, та за його заміж;
 Як ти мене та й не 'ддаси — дак я й умру зараз».
 «Легше ж мені тебе, доню, дома поховати,
 Аніж мені та за його заміж тебе 'ддати».

Рудченко І. Я. Чумацькі народні пісні. К., с. 190-191 (Козелецький пов. на Чернігівщині).

161. Та дайте ж нам, дайте (1)

Та дайте ж нам, дайте,	Сто золотих готових,
Щось те нам обіцяли:	І тоє простирано,
Три подушок імхових,	Що шовком вишивано.

Лукашевич П. Малоросійськія и Червонорусскія народныя думи и песни. — С-Пб., 1856, с. 163, № 35

162. Та дайте ж нам, дайте (2)

Та дайте ж нам, дайте,	<i>Що шовком вишивано.</i>
Що-сьте нам обіцяли:	Не забивай, мати,
Сім подушок зімхових,	Шовкови чепець дати,
І сто золотих готових,	Зімховії подушкі,
І тоє <i>простирадло</i> ,	Щоби спали дві душкі.

Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. (1835), с. 145.

163. Тож то я ся нагадала

Тож то я ся нагадала, та не по чясочку,
 Щом дурневи вишивала їдвабом сорочку.

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. — Львів: НТШ, 1906. - 315 с., с. 121, № 3872.

164. Чому ти мене, моя мати

Чому ти мене, моя мати,	За чотири золоті голку
Рано не збудила,	І ниточку шовку:
А як тая чумачина	Пошию своєму чумачині
Да з села вийїздила?	Да на славу сорочку.
— Потому, моя доню,	<i>Шовком шила, шовком шила,</i>
Тебе рано не збудила,	<i>А біллю зарубила</i>
Як твій чумак перед веде,	Тому чумачині,
Щоб ти за ним не скорбіла.	Що вірно любила.
— Купи мені, моя мати,	

Данилов В. «Пісні села Андріївка Ніжинського уїзда» / Сборник Историко-Филологического общества при институте князя Безбородко в Нежине. Т. 5. К. 1904 рік, - с.26, № 87.

165. Шила Марічка сорочечку

Шила Марічка сорочечку	Післанці - післанчики!
О Бозі при дорозі,	Не бавтеся довго,
В батечка на порозі	А вертайтесь борзо.
Білими рученьками,	Горівці ся не радуйте,
Дрібними голочками,	Ноченьки не ночуйте,
Шила, вишивала, шила,	Сороченьку віддайте,
А в суботу цю скінчила.	Назад ся повертайте.

<https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=800705>

166. Як вечірні зорі

Як вечірні зорі
Падали над нами,
Вишивала мила
Двома кольорами.
А тоненька нитка,
Як барвінок в'ється.
А синенька квітка
Милому сміється.
Вишивала щастя,
Вишивала долю,
Бо дівоче серце,

Друже мій, з тобою.
Цю сорочку білу,
Вишиту душею,
Пронеси, коханий,
Гідно над землею.

Режим доступу: <http://vushuvanka-lviv.at.ua/forum/2-2-1>

167. Я нап'юся води з холодної студні

Я нап'юся води з холодної студні,
Та так піду звідси аж земля задудні.
Я пізнаю тебе, як підеш верхами,
Та й по вишиванці красними нитками.

*Сорочку вишию злотими нитками,
Щоб тебе пізнала межи парубками.*

Я пізнаю тебе по твоїй поході,
Бо ти так собі йдеш, як рибка по воді.

Пісні з Львівщини / Упор. Ю. Корчинський. — Київ: Музична Україна, 1988.

ОРНАМЕНТ ТА ЙОГО РОЗМІЩЕННЯ НА СОРОЧЦІ

168. А в ліску, ліску, на жовтім піску

А в ліску, ліску, на жовтім піску,
Там дівчина мала-невеличка,
Невеличка, сама робітничка.
Сиділа вона на підганячку,
Свому милому кошулю шила,
Кошулю шила, шовком вишивала.

А на комірці — ясний місячик,
А на чехолках — ясні зіроньки,
А на пазушках — сиві голубойки.
Ясний місячик мально засвітить,
Сиві голубойки мально полинуть.
Полинуть вони на густі села,
На густі села, сині озера.
Сивий соколе, прилинь до краю,
То я тобі косу розчешу.

Косу розчешу, шовком приплету.

О. Ошуркевич, М. Стефанишина. Пісні з Волині. "Музична Україна" К. 1970. с.81

169. А не сокіл деревце подклював

А не сокіл деревце подклював,
Оно староста подрубав,
До своєї свашеньки післоньки слав:
Бувай, бувай, сваненько, у мене,
Справлю тобі суконку, як рожу,
Коло долу золотом обложу. ...

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974, - с. 226.

170. Весняночка-паняночка

Весняночка-паняночка,
Де ти зимувала?
– У лісочку на кленочку
На сорочку пряла
– Весняночка-паняночка,
Де ти зимувала?
– У лісочку на пеньочку
Квітку вишивала...

Обрядові пісні Слобожанщини / Упорядник В.В. Дубравін. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 446 с.

171. Вибирайся, сину, в щасливу годину

1. Вибирайся, сину, в щасливу годину,
В щасливу годину по добру ґаздиню.
2. Жеби била швачка, жеби била ткачка,
Жеби ти вишила на кошелі пташка.

Українські народні пісні з Лемківщини. Зібрав Орест Гиж, за редакцією С. Грици. – К., 1991с. 42.

172. В нових синцях вогонь горит

В нових синцях вогонь горит,
Там Андрійко коня сідлає,
Єму батенко присвічає:

– Куди, синоньку, гадаєш,
Против нічки коника сідлаєш?
– Гадаю, батенько, на Поділлі,
На тім Поділлі подвір'є,
А на тім подвір'ю світлонька,
А у тій світлоньці дівонька
Дрібнії вороньки вишиває,
Хорошую пісеньку співає.
Лучком ворітечка одчинив,
Стрілочкою кватирочку одсунув,
І дрібнії вороньки помилив,
І хорошую пісеньку перебив –
Молодую Зосю полюбив.

*Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.:
«Наукова думка», 1974. с. 219.*

173. Вшивана сорочечка, вішивані дуди

Вшивана сорочечка, *вішивані дуди,*
Ой хто буде вішивати, як мене не буде?.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 156, № 1661.

174. Гой вишию такі цвіти, як нема ні в кого

Гой вишию такі цвіти, як нема ні в кого –
Би мій милий си грабив до мого порога.
Гой вишию голубочка та й з голубиною –
Би мій милий не ввивавси колис за другою...
Гой вишию навкруг того ще й дрібні листочки –
Би до смерти цілював він тіко мої очки.
Гой вишию до листочків крягну винограду –
Би мій милий коло мене давав собі раду...

Марусик Н. Ширинька / Чикаго. газ. «Час і Події», 2010, №26

175. Дайте нам рушнички з торочками

Дайте нам рушнички з торочками,
А ми дамо сорочку з квіточками.

*Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.:
«Наукова думка», 1974. с. 369*

176. Зажурилася крутая гора

Зажурилася крутая гора.
Святий вечір!
Що не вродила шовкова трава. ...
Тільки вродило зелене вино. ...
А тее вино Галя стерегла. ...
Галя стерегла, твердо заснула. ...
Як налетіли райські пташки. ...
Та й обдзьобали зелене вино. ...
Ой скоро вона тее зачула. ...
Шитим рукавцем на їх махнула. ...
Ой шуги в луги, райські пташки! ...
Бо мені вина і самій треба. ...
Брата женити, сестру давати
Сама, молода, заручена. ...
За цим же словом бувай здорова! ...
Бувай здорова, дівко Галочко. ...
Не сама з собов – із усім родом. ...
Із усім родом, з Господом Богом. ...

Колядки та щедрівки. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Яценко, К. Міщенко. К. 2005, с. 102

177. Іде туча із Залуча, чорненькая хмара

Іде туча із Залуча, чорненькая хмара,
Щоби тобі, Марієчко, із Іванком пара.
Ой хоть пара, хоть не пара, мусит бути пара,
Бо вна ему у сорочки поли циркувала.
Циркувала, циркувала всякими квітками,
Щоби его спізнавала межі парубками.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 156, № 1664.

178. Мене мати згодувала

Мене мати згодувала,
За п'яницю замуж дала.
П'яниця в коршмі п'є,
Прийде додому, мене б'є.

П'є п'яниця єден день,
П'є п'яниця другий;
А на третій повертає,
Мати дочку посилає:
Іди, сину, до коршемки,
Возьми п'яницю додомоньку:
Проп'є твою худобоньку,
Проп'є воли і корови,
Проп'є воли і корови,
Проп'є твої чорні брови.
Буде пити на меду —
Проп'є тебе молоду. —
Ой прийшла я до коршемки:
На дзін добрий, шинкарочко
На дзін добрий, молода!
Чи то моя п'яниченька,
Що п'є вона щодня?
Не п'є вона щодня,
Іно єдную добу.
Пропив воли і корови,
Проп'є тебе, молоду.
Пропив скриню і коралі,
А сам пішов, пішов далі. —
Я йому кажу: «П'янице!»
А він мене по лицю, —
Аж потекла кровавая річка
По *вишитім рукавцю*.
Не жаль мені рукавця,
Бо вишивала сестронька,
Но мені жаль личенька,
Що кохала матінка;
Кохала, плакала,
А за п'яницю замуж дала

Грінченко Б. Д. *Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губернях.* – Чернигов, 1899. Т. III, с. 321—322, № 611.

179. Мамка нічку не спала

Мамка нічку не спала: З широкими полами,
Сорочку дошивала, З довгими рукавами,
Дошивала білу Та з великими квітами.
Зятеві на неділю,

Ярошинська, Євгенія Іванівна. Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської / Упоряд., приміт. Михайло Васильович Гуць ; Іл. Н.М. Грох, Б.Л. Тулін . – Київ : Музична Україна, 1972 . –

180. Недалеко-далеченько, в полі чистому

Недалеко-далеченько, в полі чистому
Винограддя красне-зелене!
Там стоїть береза кучерява,
А коріння у берези — булатне,
Пруття-листя у берези — сріберне,
А верхівка у берези — позолочена.
Недалеко-далеченько стоїть білий намет,
Стоїть білий намет білопалотняний,
А стіни намета — оксамитові,
А краї намета — золотої камки,
Посеред намета — стоїть стільчик золотий.
А на стільчику сидить красна дівонька,
Красна дівонька, Мар'я Іванівна.
Вона шила-вишивала килим-самоліт,
В першій кутку вишивала чисте поле із травною,
Чисте поле із травною, з лазуровими квітками.
В другій кутку вишивала ясен місяць із зірками,
В третій кутку вишивала красне сонце з промінцями,
А в четвертій вишивала синє море з бурунами,
Синє море з бурунами, із чорними кораблями.
Із чорними кораблями, з червоними парусами.
В осередді вишивала орла-птаха з крилоньками,
Орла-птаха з крилоньками, з золотими пероньками.

Недалеко-далеченько, із другої сторони
Там ішов-проходив хлопець, добрий молодець,
Добрий молодець, та й Федір Григорович.
Він лисицями, куницями обвішався,
А чорними соболями та й оперезався,
Він очеретиною підпирається,
Небувалими словами нахваляється:
— Коли б жив я, коли б був я з другої сторони,
Я б оту березу під корінь зрубав,
Я б отой намет до основи зрівняв,
Я б оту дівоньку за себе взяв.

Золотослов .Поетичний космос Давньої Русі. / Упор, передмова та переклади М. Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988. с.204, № 349

181. Не угинайся, буковий мосте

Не угинайся, буковий мосте,
Через тебе ідуть тури і олені,
На тих оленях високий терем,
А в тім теремі красная панна,
Шила-вишивала отцу кошулю,
Отцу – кошулю, а матці – другу.
*Коло ковнірця—яснії зорки,
На пазушках – ясний місяць,
А у полах – сиві голуби;
Сиві голуби гукнули в борі,
Ясні зорки полинули под небеса.*

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 143.

182. Ой вишию голубочка та ще й голубицю

Ой вишию голубочка та ще й голубицю,
Щоб Господь не полишив мене удовицею.
Ой вишию *голубочків у многії цвіта* —
Щоби була з милим в парі на многії літа.
Ой вишию голубочків крильцями докупки,
Щоб миленький не шукав стороною любки.

183. Ой в ліску, в ліску на дубку (1)

Ой в ліску, в ліску на дубку
Висіла колисойка на шнурку.
В тій колисоньці Петруньо,
А коло його батенько його.
- Шибай мене, таточку, високо,
Нехай я zobачу далеко.
Там десь моя дівонька гуляє,
Шитим рукавцем махає.

Золотий Дунай. Символіка української пісні / Упорядник Марія Чумарна. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 264 с.

184. Ой в ліску, в ліску, на дубку (2)

Ой в ліску, в ліску, на дубку
Висіла колисонька на шнурку.
А в тій колисоньці Петруньо,
А коло його браття його.
Ой браття ж моє ріднее,
Гойдайте ж мене високо,
Ой в ліску, в ліску, на дубку
Нехай я побачу далеко,
Де моя Гануся походить,
Вишитими рукавами махає.
Як піде заміж, не буде,
Пристаріється, забуде.

Леся Українка. Зібрання творів у 12 тт. — К.: Наукова думка, 1977 р., т. 9, с. 26.

185. Ой в ліску, в ліску на дубку (3)

Ой в ліску, в ліску на дубку
Висіла колисонька на шнурку.
В тій колисоньці Петруньо,
А коло його татко його.

- Шибай мене, татойко, високо,
Нехай я зобачу далеко.
Там десь моя дівойка гуляє,
Шитим рукавцем махає.

З Колодяжного, Ковельського повіту. Леся Українка. Зібрання творів у 12 тт. — К.: Наукова думка, 1977 р., т. 9, с. 212 — 213.

186. Ой джигуне, джигуне

Ой джигуне, джигуне,	Не бачила джигуна,
Який ти ледаще.	Трохи ж я не вмерла.
Ведуть тебе до пана	<i>А у того джигуна</i>
Сам не знаєш на що.	<i>Вишивані рукава,</i>
Тоді будеш знати,	<i>А у мене молодой</i>
Як будуть карати:	<i>Вишивані подола.</i>
І на руки, і на ноги	<i>Зелена юпка,</i>
Диви набивати.	<i>Червона запаска:</i>
Ой, на руки диви,	Люби-ж мене, джигуне,
На ноги диб'ята:	Коли твоя ласка.
Оце ж тобі, джигуне,	Люби-ж мене, джигунець,
Молоді дівчата.	Пожартуймо, молодець:
Ой, на руки диви,	Бери мене за рученьку,
На ноги диви ці!	Веди мене у танець.
Оце ж тобі, джигуне,	А хто любить грибки,
Гарні молодичі.	А хто печерички,
На вулиці не була,	А хто любить дівки, -
Конопельки терла,	А я молодички.

М. Лисенко. Збірник українських пісень. Київ. 1868. С. 81

187. Ой мати моя та нежаліслива

Ой мати моя та нежаліслива,
Що ти ж мене оддала та й не жаловала.
Що ти ж мене оддала у чужу сторону,
У чужу сторону та в велику сім'ю.
Велика сім'я — то досада моя,
Велика сім'я та обідать сіда,
А мене молоду посилають по воду.

Посилають по воду голу, й босу, й голодну.
 Я по воду іду, як голубка гуду,
 А з водою іду — умиваюся,
Шитим білим рукавцем утираюся.
 А до хати іду — прислухаюся:
 Ой хто то, хто, хто в хаті гомонить?
 Аж то гомонить — мати з сином говорить:
 Ой бий, синку, та свою жінку.
 Бий, научай та під свій обичай.
 Твоя жінка не робітниця,
 До нашого добра не кукібниця,
 До нашого роду не привітниця.
 Ой мати моя, та неправда твоя:
 Моя жінка і робітниця,
 До хазяйства кукібниця
 І до роду привітниця.

Грінченко Б. Д. *Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях.* — Чернигов, 1899. Т. III, с. 304-305, № 586-а.

188. Ой є в мене три жури

Ой є в мене три жури	П'є п'яниця неділю,
Та й на моїй голові. (2)	П'є п'яниця другу, (2)
Ой та перша та й жура —	А я дома бідую.
Болить мене голова, (2)	Вдарив мене по личку, (2)
А та друга та й жура —	По рум'янім яблучку,
Пішла заміж молода, (2)	І потекла з личка кров (2)
А та третя та й жура —	<i>Вишиваним рукавом.</i>
На п'яницю попала. (2)	

Збірник українських народних пісень. Зібрав і у ноти звів М. Лисенко. — К., 1868-1911. — вип. VII, с. 10.

189. Ой на Дунаю, на бережечку

Ой на Дунаю, на бережечку
 Стояла золота корабійка.
 В тій корабійці красная панна
Шила брату, вишивала кошульку.

*На ковнірці зоря і місяць,
На пазушках райської пташки,
На рукавцях сивці-голубці,
А на придолі тури й олені.
— Як ти, брате, будеш женитися,
Місяць і зоря будуть світити,
Райської пташки будуть щебетати,
Сивці-голубці будуть гукати,
Тури й олені будуть скакати.
А вже ж ти, брате, оженився,
Місяць і зоря за хмару зайшли,
Райської пташки в рай полинули,
Сивці-голубці — на новії сінці,
Тури й олені в ліс подибали.*

*Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.:
«Наукова думка», 1974. с. 130*

190. Ой ти, сивий соколю

Ой ти, сивий соколю,
Не літай же по полю,
Гей, не літай же по полю⁷
Та не сідай на ріллі,
Не завдавай жаль мені.
Не завдавай жаль мені,
Бо я в чужій стороні.
Бо я в чужій стороні,
Як качечка на воді.
Мене батько їдну мав,
За багача рихтував,
За багача рихтував,
За п'яницю мене дав.
П'є п'яниця їден день,
П'є п'яниця другий день,
На третій день світає,

⁷ Кожний другий рядок повторюється з вигуком «гей»

Йде п'яниця, гукає.
Йде п'яниця, гукає,
Причиньки шукає,
Ще й додому не дійшов,
Причиньку вже й знайшов:
Що ти, мила, робила,
Що худібка не пила? —
Вдарив милу по лиці,
Потекла кров по руці.
Потекла кров по руці,
По вишитім рукавці.

Материалы для этнографии Херсонской губернии. Собрал И. В. Бессараба. — Петроград, 1916 (І М Ф Е), ф. 6, од. зб. 146, арк. 12, № 16.

191. Ой у лісі, ой у лісі (4)

Ой у лісі, ой у лісі на клину,
Там вісіла колисонька на йому.
А хто ж в тії колисоньці колихався?
Молодесенький Іванко гойдався.
Ой гойдайте мене, хлопці, вгору високо,
Нехай же я подивлюся далеко.
Ой де ж моя та й Марійка прохожає,
Вишитими рукавами махає.
Вишитими рукавами махає,
Золотими перстеньяме сіяє.
Золотими перстеньяме сіяє,
Срібненькімі ключиками брязкає.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.: ноти, карти. № 288, с. 222.

192. Ой у лісі, у в лісочку, на дубку (5)

1. Ой у лісі, у в лісочку, на дубку,
Та й висіла колисочка на шнурку.
2. А хто в тії колисоньці колисався?
То молодий Іваньо гойдався
3. Погойдайте мене, браття, високо,

Нехай же я подивлюся далеко.

4. Вже ж моя Ганнуля прохожає,
Вишитими рукавцями махає.

5. Вишитими рукавцями махає,
Золотими перстнями сіяє.

6. Сяяла перстнями, сяяла,

З ким же ти, Ганнусю, стояла?

7. З тобою, Іваню, з тобою,

Під зеленою вербою, з тобою.

Українські літні обряди та пісні / Упорядник А.Ф. Завальнюк. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 217 с.

193. Ой у лісі, ув лісочку на дубку (6)

Ой у лісі, ув лісочку, на дубку,

Там висіла колисочка на шнурку.

Ой хто ж в тії колисочці колисався?

Там молодий Володя гойдався.

- Погодніте мене, хлопці, високо,

Нехай же я надивлюся далеко.

Де ж моя Зоюня прохожає,

Вишитими рукавцями маяє.

[Вишитими рукавцями маяє,]

Золотими перстенцями сіяє.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти. № 276, с. 213.

194. Ой у лісі, у в лісочку, на дубку (7)

Ой у лісі, у в лісочку, на дубку,

Та й висіла колисочка на шнурку.

А хто в тії колисонеці колисався?

То молодий Іваньо гойдався.

Погойдайте мене, браття, високо,

Нехай же я подивлюся далеко.

Вже ж моя Ганнуля прохожає,

Вишитими рукавцями махає.

Вишитими рукавцями махає,

Золотими перстнями сіяє.
Сяяла перстнями, сяяла,
З ким же ти, Ганнусю, стояла?
З тобою, Іваню, з тобою,
Під зеленою вербою, з тобою.

*Українські літні обряди та пісні / Упорядник А.Ф. Завальнюк. – Вінниця:
Нова книга, 2008. – 304 с.*

195. Ой у полі дві тополі

Бо нас одна ненька родила,
Та не одну долю вділила.
Тобі дала воли та корови,
Мені дала личко, чорні брови.
Тобі дала весь двір на помості,
Мені дала коника в повозці.
Мені дала коника в повозці,
Щоб їздила до братіка в гості.
Що ще сестра тільки у дорозі,
А вже братік стоїть на порозі.
Ой у полі дві тополі
Ще й зелена кислиця.
Ще й зелена й кислиця,
Сестра брату *комір* *шиє*.
Вона *шиє*, вишиває,
Дрібні сльози проливає.
Ой чого ти, сестро, плачеш,
Чи ти з мене плати хочеш?
Я не хочу з тебе плати,
Бо нас одна ненька родила.
Приймай, жінко, хліб із столу,
Бо вже сестра коло двору.
Приймай, жінко, хліб у хижу,
Бо я сестри ненавижу.
Приймай, жінко, хліб ще й кусочки,
Іде сестра ще й сестрині дочки.
Як почула сестра цю розмову,

Повернула коника додому.
Я не їду, брате, об'їдати,
А я їду твоїх діток одвідати.

*Українські народні пісні в записах Платона Майбороди. Упор., вст. ст.
та прим. О. А. Правдюка. К., 1986, с. 65—66.*

196. Ой ясна, ясна на небі зоря

Ой ясна, ясна на небі зоря,
Ой красна, красна у Сашка жона.
І красовита, і грошовита,
По двору ходить, як сонце сходить.
А в хату ввійде — як зоря зійде.
А заговорить, як дзвін задзвонить,
Як засміється, сад-виноград в'ється.
Як зажартує — коня дарує,
А вдома нема — десть у короля.
Шиє кожуха самому крулю.
А на рукавці сиві голубці,
А на пазусі — різніі цвітки,
А на комірці — райськіі пташки.
Сиві голубці як не загудуть!
Різниі квітки як не зацвітуть!
Райськіі пташки в поле полинуть!

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. Упоряд. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

197. По городу ходжу, шевлієньку саджу

По городу ходжу, шевлієньку саджу,
Чом я в тебе, моя мати, нежонатий ходжу?
Оженися, синку, оженись, Васильку,
Возьми собі в вдови дочку, а як паняночку.
Вдовиная дочка — то ж мені не рівня —
Ходить вона по риночку, та як королівна.
А ні з нею стати, ні поговорити,
Тільки стати, шапку зняти, на добраніч дати.
На добраніч усім на ніч й тобі, стара нене,

Чи віддаси, не віддаси свою дочку за мене?
Шкода твого, козаченьку, статечного слова,
Моя дочка ледащичка, не ночує дома.
Як заставлю хату мести — сміття викидає,
Як зачує челядоньку, то й з хати тікає.
Як заставлю ложки мити — ложками лопоче,
Як зачує челядоньку — вечерять не хоче.
Тече річка бистренькая, схочу — перескочу,
Віддай мене, моя мати, за кого я схочу.
Віддала ж мене, моя мати, за кого хотіла,
Шумить, гуде нагаєчка коло мого тіла.
Нагаєчка-дротяночка з кілка не спадає,
Шитий білий рукавочок з сліз не висихає

Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодяньських. Упор. та прим. А. Ю. Ясенчук. Ред. Та вступна стаття О. І. Дея. — К. 1978, с. 163.

198. Полинь, лין, соколе, соколоньку

Полинь, лין, соколе, соколоньку.
Линь же ти додомоньку,
Занеси тії вісті до мого батенька,
Що я вже звінчався.
Еще вчора звечора
Дали мені хусточку,
Самим шовком нашитую;
Дали мені шубу, соболями підбиту,
Дали мені кошуленьку з самого єбану

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К: «Наукова думка», 1974. с. 282.

199. Приїхав староста зі славного міста Львова

Приїхав староста зі славного міста Львова,
На нім кошуленька з білого папероньку,
Чорним шовком шита.
Ніхто ж его не познав,
З кониченька не зозвав.
Вийшла сванечка, познала,

І з кониченька зозвала,
І в світьолку прохала.
Дала старості світьолку,
А кониченькові стаєнку;
Дала старості меду і вина,
А кониченькові овса і сіна

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 229.

200. Прийди, куме, ти до мене

1. - Прийди, куме, ти до мене,
Є добра вечеря:
Вареники у сметані
Ще й курка печена.	- Дуже нині натомівся,
Давай вечеряти.
2. Тільки прийшов кум у хату,
Ще й не роздягнувся,
Жінка - хутко до вікна: -
Чоловік вернувся!..	6. - Ще ж я [не] готовила,
Ще ж я не топила,
Якби знала, що приїдеш,
Куліщу б зварила.
3. Голівонько ж моя бідна,
Що ж тепер казати?..
Тепер треба тебе, куме
Кудись заховати.	7. Витріщився чоловік:
А що то в куточку?
Жінка каже чоловіку:
Підсипала квочку.
4. Зігнись, куме, навпочіпки,
Сідай у куточку,
А я скажу чоловіку:
"Підсипала квочку".	8. Як зірвався чоловік:
А що ж то за квочка,
Коли в неї попід шию
Вишита сорочка?
5. Розпріг коні чоловік,
Приходить до хати:	9. З переляку кум схопивсь,
Ледве в двері впхався ...
В чоловіка в кулаку
Лиш комір зостався.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упор. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.

201. Стоїть береза тонка, висока

Стоїть береза тонка, висока,
(Тонка, висока) листом широка.
На тій березі сив сокіл сидить.
Ой сидить же він та далеко видить.
Ой видить же він на морі корабля,

На тім кораблі панна Марія
 Шила кошулю своєму крулю.
 Коло коміра місяць та зоря.
 Коло пазушки золоті ланцюжки,
 Коло рукавців різні пташечки.
 Коло пелени тури-гулани.
 Місяць та зоря будуть світити,
 Золоті ланцюжки будуть бряжчати,
 Різні пташечки будуть співати,
 Тури-гулани будуть гуляти.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей. - с. 448.

202. Там на горі, горі

Там на горі, горі	<i>Повезут кошуленьку</i>
Ковальки огні дують,	<i>В далеку сторонуньку,</i>
А ковалі коні кують, —	<i>Лиш її для Івасенька шили,</i>
	<i>То єї злотом набили.</i>

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974. с. 206.

203. Та не знала моя мати

Та не знала моя мати,	Чи у полі, чи в дорозі,
За кого заміж віддати.	Чи в шинкарки на порозі.
'Ддала мене за такого,	Зустрічаю п'яниченьку
За п'яниченьку гіркого!	На сінешнім поріженьку.
П'є п'яниця неділеньку,	Як ударив п'яниченька
П'є п'яниця і другу, —	Та по білому личеньку, —
Я ж, молодая, тоскую.	Потекли криваві сльози
На третю повертає —	По шитому рукаву.
Мене мати посилає:	Не жаль мені шитих квіток,
— Піди, доню, погуляєш,	А жаль мені моїх літок:
П'яниченьку пошукаєш. —	Шиті квіти та й наш'ються,
Ой забула розпитати,	Літа ж мої не вернуться!
Де п'яниченьку шукати:	

Українські пісні з нотами. Зібрав Анд. Конощенко, 2, с. 97-98, № 71

204. Сиділа Марічка біля віконця

Слова і музика: *Олег Сухарєв*

Сиділа Марічка біля віконця,
Вишила Марічка дивнеє сонце.
Сонце обізвалось багатьма голосами,
Шукай мене дівко ген за тими лісами.
Будеш мати золото та ще й красу вічну.
Ніц, нікому не кажи, рушиш у нічку.
Буде тебе сватати козак з вусами,
Шукай мене дівко ген за тими лісами.
Осінь наслала на літо жовтих фарб,
Бігала, шукала лісом дивний скраб.
Та й звела ніжки, бо йшла пішки,
Коня немала, шукала й не знала,
Що за тим лісом гибельна річка.
Зваблена бісом, пропала Марічка.
Гей, гоу! Бідна Марічка (3)
Гей, гоу...
Не відшукали бідну Марічку.
Оповідали про оту річку,
Всім молодицям, котрі незамужні,
Вам оті чари геть зовсім не нужні.
Бо котра добра і гарна собою,
То від сватів не буде відбою.
Чула й те дівчина біля віконця.
Вишила дівчина дивнеє.... Сонце...

Режим доступу: <http://nashe.com.ua/song/3292>

205. У нашої кухарочки

У нашої кухарочки

Нич би їй не робити,

Вишивані рукавочки,

Лиш би їй кухарити.

*Весілля в селі Буковець Мукачівського р-ну Закарпатської обл. Записав
М. парлаг. 1930-1933)*

206. У нашего сваточка

Вишита сорочка,

Гарний хлопець молодець.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 2: Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття / Упор., прим. М. М. Шубравської; – К.: Наукова думка, 1982. с. 285, №577

207. Червлений квітоньку

Припадай к окінечку,

В новій світлоньці

Где подарочки дати.

При вечірній зореньці.

Барвінковий вінонько,

Білими лебедоньками,

Кошуленька шовковая, –

позліткою.

«Наукова думка», 1974. с. 206.

«Наукова думка», 1974. с. 206.

302 H. J. J. Verbeke et al.

208. Чи дома, дома бідная вдова?

— Да немає дома, у короля край

— А що ж бо вона да за діло робить?

— Шила-пошила королю кошулю.

А на пазусі райській пташечки

Сизії голубці як не полину

тури й олені як не заїдуть,

цедрівки. Зимові обрядова поезія трудової

л. 1965. / Упоряд. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуме

Колядки та щедрівки. Зимові обрядова поезія трудового року. Київ.

Наукова думка. 1965. / Упоряд. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

Відповідальний редактор М. Т. Рильський. с. 449.

209. Щось нам на двір в'їхало

– Щось нам на двір в'їхало,	Ані зо села сватенькове,
Щось нам двір покопало –	Іно ми посланоньки
Ніжками, остріжками,	Від Марисі присланоньки –
Чорними чобітками:	<i>Кошуленьку льняную,</i>
Чи з ліса медведове,	<i>Хустоньку єдвабную,</i>
Чи зо села сватенькове?	<i>Поясоннько червлений</i>
– Ми не з ліса медведове,	І вінонько зелений.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974, с. 207

210. Як приїхав бригадир та й на сивому коні

Як приїхав бригадир та й на сивому коні,
Іди, іди в поле жати, будеш мати трудодні.
Як приїхав він у поле, коло мене собі став,
Я ще копи не нажала, він чотири записав.
– Покидай сю роботу та й іди додому,
Вари з сиром пироги, я приїду потому.
Як прийшов же він до неї, ще й не роздягнувся,
Поглядається в вікно – чоловік вернувся.
– Бригадир, бригадир, що будем робити?
На подвір'ї чоловік, буде обох бити.
Бригадир, бригадир, сідай у куточку,
А я скажу чоловіку, посадила квочку.
– Добрий вечір, моя мила, а що тут чувати?
А що в тебе під лавкою таке пелехате?
– Чоловіче ти мій, їж цибулю та й мовчи,
Посадила рябу квочку, а ти її не дрочи.
– Ой, жінко моя, а що то за квочка?
Що у неї попід шию вишита сорочка?
Ой, жінко моя, та цибуля – не обід,
По твоєму – ряба квочка, по моєму – бригадир.
Як узяв чоловік дубове полінце,
Дісталось бригадиру, дісталось жінці.
Не виходить бригадир на свою бригаду,
Бо розбита голова, спереду і ззаду.

Режим доступу: <https://nashe.com.ua/song/9721>

211. Як у полі, полі, полі

Як у полі, полі, полі,
На чистому на роздоллі
Там стояла білая береза,
Та ніхто коло берези,
Ніхто не йде, не гуляє -
Там ходив-гуляв добрий молодець,
Він березі на коріння наступає,
А верхівоньку до себе нагинає,
Він березоньку до себе пригортає:
— Якби ти була, березо, красна дівонька!
Ти б сиділа в золотому теремі,
Ти б узори вишивала золотом:
Перший узорець — пресвітлий місяць,
Другий узорець — красне сонінько,
Третій узорець — часті звіздоньки.

Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. / Упор., передмова та переклади М. Москаленка. — К.: «Дніпро», 1988. с.204, № 348

212. Якщо хлопець за «сватка»

Якщо хлопець за «сватка»:	А наш сваток любить дружку,
А в нашого сваточка	Втоптав стежку без петрушку,
Вишита сорочка,	А ще втопчу без цибулю,
Ще й вишитий комірець	Таки дружку поцілую.
Гарний хлопець молодець.	

м. Збараж 2011 рік. Золоті перлини краю Збаразького

ПОМАГАЙ, БІГ, ПОМАГАЙ

213. Весняночко-паняночко

— Весняночко-паняночко,	А сороки витчуть,
Де ти зимувала?	А білії лебеді
— У садочку на пеньочку	Ще побілять на воді,
Пряла на сорочку.	А лугові пташки
А ворони оснують,	Пошиють рубашки.

с. Носівка, Чернігівщина, 1936 р. — Ігри та пісні, с. 167.

214. Весняночко Паняночко де Ти зимувала

— Весняночко Паняночко,	А тієї Лебеді
Де Ти зимувала?	Тай вибі(є)лять на Воді.
— У Садочку на Дубочку	Сонечко блисне
Пряла на Сорочку.	Сорочечка ви..
Що Сорока осноє.	А Сонечко у Вікні
А Ворона виш'є.	Сорочечка на мені.

Потаємні пісні любовців і кохання / Видавництво "Павутинонька", Нью Йорк – Львів – Київ – Харків – Москва, 2002

215. Вийди, кізле, рано

Вийди, кізле, рано,	Постій з нами,
Постій з нами,	Повідай, небоже.
Повідай, небоже.	Ой як швачки шиють?
Постій з нами,	Отак вони шиють,
Повідай, небоже.	Отак вишивають,
Ой повідай, кізле,	Отак хорошенько,
Постій з нами,	Отак пригоженько.
Повідай, небоже.	

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Гнат Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 812, с. 36.

216. Вой біг, помагай біг, дівчино пишна

Вой біг, помагай біг, дівчино пишна,

Приспів:

В неділю рано

Зелено вино зібрано.

Гречна дівочка, файна Анночко,

Просимо ж тебе на бесідочку,

На вислухання, на колядочку,

Єк ми будемо колядувати,

Красно співати і вінчовати.

А в саду, саду, вой у садочку

Там загорода сам винограда.

Пишна дівочка, файна Анночка

В неділю рано вина садила,

А в понеділок ба й поливала,
А у вівторок винце полола,
А у середу вистерігала,
А у четверочок кошульку шила.
— Кому вна шила? — Свому милому.
А у п'ятницю тканочку плела,
Тканочку плела, шовком увила.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О.І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

217. Лежали берви бервенкові

Лежали берви бервенкові:	Що жь хорошо ушита!
Їхав староста зо Львова,	Шила єє свашечка
На ньом сорочка шовкова:	Яснои ночки при свічки,
«Ой ти, старосто,	Яснои днинки у стклянки,
Подольнине,	Ясного сонця у віконця.»

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч.3. Отделение 2 Обрядные песни./ Москва, 1878 (с. 358-359, № 51)

218. Ой кум до куми залицявся

Посіяти конопельки обіцявся.
Він сіяв, присівав,
Присіваючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Вибирати конопельки обіцявся.
Він брав, вибирав,
Вибираючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Змолотити конопельки обіцявся.
Він їх молотив,
Молотячи, говорив:
"Ти кума, ти душа,

Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Вимочити конопельки обіцявся.
Він мочив, примочав,
Примочаючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Витіпати конопельки обіцявся.
Він тіпав, витіпав,
Витіпаючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Випрясти конопельки обіцявся.
Він пряв, випрядав,
Випрядаючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Їй наткати полотна обіцявся.
Він ткав, витикав,
Витикаючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Їй пошити сорочечку обіцявся.
Він шив, вишивав,
Вишиваючи, казав:
"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!"
Ой кум до куми залицявся,
Одягнути сорочечку обіцявся.
Він її одягав,
Одягаючи, казав:

"Ти кума, ти душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!
Найкращі пісні України. / Упоряд. Шевченка М. К. "Майдан". 1992. с.212.

219. Ой на річці, на Йордані,

Ой на річці, на Йордані, Там Маланка біль білила.
Ще й на траві на мураві, Біль білила, личко мила, ...

Відділ фондів Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії Академії наук УРСР, фонд 14—3, одиниця зберігання 93, аркуш 121 (з мелодією).

220. Та малая нічка петрівочка

Та малая нічка петрівочка,
Та не виспалася наша дівочка
Усю ніч не спала, та біль сукала,
По горі ходила, біль білила...

Українські літні обряди та пісні / Упорядник А.Ф. Завальнюк. — Вінниця: Нова книга, 2008. — 304 с.

221. Ци дома, дома господаренько

Ци дома, дома господаренько?
А й знаємо ми, що він є дома,
Сидить же собі по кінець стола,
По кінець стола краще сокола.
На нім шапочка, як мак, дрібненька,
На нім кошулька, як біль, біленька
Як біль, біленька, як лист, тоненька.
Туркинька брала, ткаленька ткала,
Шевкинька шила, пралечка прала.
Де ж вона прана? — В краю Дунаю.
Де вона кручена? — В тура на розі.
Де вона сушена? — В верху явора.
Де вона тачана? — В Львові на столі.
Де вона вбирана? — В світлій світлоньці,
В світлій світлоньці против оконця.
Ой убирав її можний панонько,
Можний панонько, господаренько.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упоряд. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

222. Якби ти ставив хатку

— Якби ти ставив хатку, То я змотав би
То я помагала б. На мотовило.
 Ти тесав би лавку, — А я і не шила,
 А я гемблювала б. А я і не пряла,
— Якби ти пряла та шила, Бо зроду кужеля
Любая таї мила, У руках не мала.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965. с. 442

ТКАНИНА ДЛЯ СОРОЧКИ

223. А в мельника муки нема, а в боднаря бочки

А в мельника муки нема, а в боднаря бочки,
А у шевця чобіт нема, а в ткача сорочки.
На мельника вода робить,
А мельничка боса ходить.
На мельника вода несе,
А мельничка лянков трясє.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. — Київ: Музична Україна, 1972. — 323 с.

224. А де ж твоя, сину, жінка, а моя невістка

А де ж твоя, сину, жінка, а моя невістка?
Чириз плечі римінь білий, на плечох торністра.
А торністра пакована та й кошуля біла,
Багничайка по коліна — тільки мого віна.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. — Львів: НТШ, 1905. — 302 с.

225. Гримнула щука-разбойка на морі (1)

Гримнула щука-разбойка на морі,
Приплило золото і срібло до берега,
Дружбовому коничкові до чела,
Щоби ся світив, як ясна зоря,
Ой щоби він з дороженьки не зблудив,
Щоби він крамської сорочки не згубив.

Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. (1835) - с. 86.

226. Громнула щука рибонька на морі (2)

Громнула щука рибонька на морі,
Пришло золото і сrebro до берегу,
Старостому кониченькові до чола,
Щоби ся світив, як ясная зоря,
Ой щоби він з дороженьки не сблудив,
Щоби він крамських сорочок, не сгубив.

Лукашевич П. Малороссійскія и Червонорусскія народыя думы и песни. – С-Пб., 1856. - с. 152, № 6.

227. Жовте листя опадає, падає додолу

Жовте листя опадає, падає додолу,
А чумаки вертаються із Криму додому.
Вози скриплять, ярма риплять, воли аж лягають,
Попереду йде отаман, що їх проводить.
Сопілочка з барвіночком, на ній чумака грає,
Молодая дівчинонька чумака стрічає.
«Ой чумаче, чумаченьку, де ж ти забарився?
Я ж думала, чумаченьку, що вже й оженився».
«Ой тому я, дівчинонько, довго забарився,
Як їхали у Крим по сіль, я з дороги збився».
«Ой сьогодні суботонька, а завтра неділя,
Чого в тебе, чумаченьку, сорочка не біла?»
«Ой хоч біла, хоч не біла, нема кому діла,
А вже тії сорочечці десята неділя.
Мати стара не випрала, сестра не схотіла.
Тому в мене, дівчинонько, сорочка не біла».
«Ой піду я до річеньки, стану на пісочку
Та виперу чумакові добіла сорочку».

Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк в селі Погребище. 1920-1970 рр. К., 1976., с. 261-262.

228. За горою не дзвін дзвонить

За горою не дзвін дзвонить,
Не дзвін дзвонить, місяць сходить.
А на новій стайні огонь сяє,
Там Грицуненько коника сидлає,

Єму матенька свічечки тримає,
Свічечки тримає і єго питає:
— Куди ж поїдем, мій синоньку,
Мій синоньку Грицуноньку?
— Поїду, матінко, на Україноньку
Собі по дівоньку, вам по невістоньку.
Там дівонька багатая,
В будень ходить у блаваті,
А в суботоньку в оксамиті,

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. Упоряд. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

229. Наша сорочка з самого лену

Наша сорочка з самого лену,
Ваші чоботи не з сафіяну.
Наша сорочка із лелітками,
Ваші чоботи не з підківками.
Наші лелітки будуть леліти,
Ваші підківки не мут бреніти.
Наша сорочка з тонкого рубя,
Ваші чоботи оба без луба.

З хати відповідають:

Наші чоботи із сафіяну,
Ваша сорочка з синого лену,
Наші чоботи із підківками,
Ваша сорочка не з лелітками.
Наші підківки будуть бреніти,
Ваші лелітки не мут леліти.
Не всі ви сорочку шили,
Лиш есте си причепили.
Лиш есте си причепили,
Щоби-сте си горівки напили.

*Українська народна творчість. Весілля. Том 2. 1970 Упоряд. Шубравської
М. с. 220, №№ 13-14.*

230. Ой згорда, зпишна, брате Іване

Ой згорда, зпишна, брате Іване,
Чо собі згорда так починаєш?
Понад Хотинем коником граєш.
Хотинські кажуть: – То наш пан їде!
Єго мамка каже: – То мій син їде!
– По чім ти мене, мамко, пізнала,
[Що-с мене, мамко, сином назвала?]
– Пізнала-м тебе по сивім коні,
По сивім коні, по сорочечці.
В тебе сорочка, як біль, біленька,
Як біль біленька, як лист тоненька.
– Де вона прана? – Та край Дунаю.
– Чим вона прана? – Золотим праничком,
[Золотим праничком, зеленим яблущком].
– Де вона кручена? – В коня в копитах.
– Де вона сушена? – В тура на розі.
– Де вона тачана? – В терновім домі,
В терновім домі, на тисовім столі.
– Де вона вбирана? – В бога за дверми.
[Та бувай же здоров, пане Іване.]

Народні пісні з-над Дністра в записках Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

231. Ой кукала зазулейка та на тенетові

Ой кукала зазулейка та на тенетові,
Яка біла сорочечка та на керейтові.

Записано в кінці XIX — на початку XX ст.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 15, № 1663.

232. Ой люлю ми, люлю

Ой люлю ми, люлю,	Кошулю тоненьку,
Вшию ти кошулю.	На літо легеньку.
Кошулю тоненьку,	Вшию я на свою
На літо легеньку.	Рибку премиленьку.

Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості / Упор., передмова та примітки Наталі Шумади – Київ: "Веселка", 1989. - 606 с.

233. Пасу вівці по дібрівці, вівці мої, вівці

Пасу вівці по дібрівці, вівці мої, вівці,
Рампасові чоботета на вітовій дівці.
Рампасові чоботета, *сорочка тоненька*,
Стережит сі, парубочки, бо вна молоденька.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: Наукове Тов-во ім. Шевченка, 1905. с. 166, № 1777.

234. Поволі, буяри, дружку ведіть

Поволі, буяри, дружку ведіть, Бо наша дружка попова,
На ній сорочки не подеріть, На ній сорочка шовкова.

«Подольське весілля» / Народні пісні в записах Степана Руданського.
«Музична Україна» - Київ, 1972, с. 53, № 121

235. Ой бук, бук

Ой бук, бук, в буці сук,	Чужі жони обіймаю,
На буці листочки.	Бо свої не маю».
Котрий хлопець не лісоруб,	«Та була я на городі,
Не має дівочки.	Була на лозині
«Ой дубе зелененький,	Та бачила лісоруба
Та дубе, дубочку,	У сорочці синій.
Я на тобі уже згубив	Ой легіню молоденький,
Нову сокирочку.	Легіню, легіню,
Ой рубаю та рубаю,	Купи мені в Мукачові
Сокири не маю,	Сукню на неділю».

Закарпатські пісні та коломийки / Упор. М. Кречко та П. Лінтур.
Ужгород.- "Карпати", 1965. 348 с.

236. Ой вийду я за ворота та й ногою тупну

Ой вийду я за ворота та й ногою тупну,
Питає се богацький
Ой маю я сину сукню, ще й рябу запаску,
Не стояла і не буду богачу о ласку.
Син, чи маю я сукню?

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: НТШ, 1905. с. 166, № 1779

237. Ой звідси гора

Ой звідси гора,	-І коника мав,
А звідти друга,	І дорогу знав,
Травиця-муравиця...	І ненька дозволяла...
Ой як не візьме	Найменша сестра, -
Козак дівчини,	Бодай не зросла, -
То й не буде жениться.	Сідельце приховала:
Ой чом не прийшов,	- Не їдь, братику,
Чом не приїхав,	Не їдь, рідненький,
Як я листи писала?	До теї негідниці:
Чи коня не мав,	Не вміє шити,
Чи дороги не знав,	Ні вишивати,
Чи ненька не пускала?	Ні пісеньки співати...

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 494, с. 428)

238. По кімнатах я ходила

По кімнатах я ходила	Та й кланяйся всьому роду.
Та й миленького будила:	Всьому роду по поклону,
Устань, милий, пробудися,	А матінці всіх пониже,
За ворота подивися,	А батеньку — не прогнівайсь,
За ворота за новії.	Що він мене приневолив,
Стоять гості дорогії —	Заподіяв мені горе,
Два братіки молодії.	Що погнався на багатство,
Вони прийшли гостювати,	На великую худобу
Та нікому привітати.—	Та й на синії бумажки,
Вийшла сестра, затужила	На серпанкові сорочки,
Та з братіком говорила:	На шовкові підпояски.
Іди, братіку, додому	

Пісні родинного життя. Збірник / Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт. В.Г. Довженко; Відп. ред. І. П. Березовський. – К.: Дніпро, 1988. – 359 с.: іл.. – (Б-ка укр.. усної нар. творчості), с. 61-62.

239. По тім боці Дунаю, недалеко від краю

По тім боці Дунаю, недалеко від краю.
Вівчар вівці зганяє, на сопілку виграє.

На сопілку виграє та й на хлопців гукає.
Ой ви, хлопці-молодці, перекажіть дівоньці,
Перекажіть дівоньці, що в *шовковій сорочці*.
Та най мене не любить, літа свої не губить.
Бо я хлопець молодий, ще й до того військовий.
Бо я вдома не буду та й до війська поїду.
А дівчина зачула, на вулицю майнула.
Прибігає до хати, питається, де мати.
Ой матінко, що робить – перестав вівчар любить!
Біжи, доню, до гаю, копай корінь розмаю.
Полощи його в ріці, вари його в молоці.
А ще корінь не вкипить, як вівчарик прилетить.
Я розмаю не знаю, краще людей спитаю.
Пішла дівка до гаю, знайшла корінь розмаю.
Полоскала у ріці ще й варила в молоці.

Весна красна. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Яценко, К. Міщенко. К. 2007, с. 128

240. Приїхали Наливайкі

Приїхали Наливайкі,	Ваша кошуля згрібна,
Без коня без нагайкі,	Нам ту не потрібна,
Принесли кошулиско,	Ми ту лінную мали,
Витирати коминиско.	Йвасейка ми си вбрали.

Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. 1835, с. 89-90

241. Що то в лісі шумить-гримить?

Що то в лісі шумить-гримить?
Святий Юрій терем теше.
Хто в теремі стогне-плаче?
Мати Юр'я дочку била:
- Де поділа свій віночок?
Свій віночок – чистий жемчуг?
- Їхав, їхав князь Василій,
Зняв віночок – чистий жемчуг,
Повіз курманівським дівкам.
У них плаття конопляні,
А хвартушки – полотняні.

Що то в лісі шумить-гримить?
 Святий Юрій терем теше.
 Хто в теремі стогне-плаче?
 Мати Юр'я дочку била:
 - Де поділа свій віночок?
 Свій віночок – чистий жемчуг?
 - Їхав, їхав князь Василій,
 Зняв віночок – чистий жемчуг,
 Повіз багатьківським дівкам.
 У них *плаття шовкові*,
 А *сорочки – перкалеві*.

Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. Упорядкування, передмова та переклади М. Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988. с.134, № 178.

242. Що за галас галасає?

Що за галас галасає?	Там ти будеш воювати,
Мати сина викликає:	Чужу кровцю проливати.
«Іди, сину, додомоньку,	Чужа кровця — не водиця,
Виправ'ю ти на віноньку.	Проливати не годиться.
Дам ти білу кошуленьку,	Чужа кровця не є вода,
Та біленьку, та й тоненьку.	Проливати невигода».

Етнографічний збірник, т. XI. Галицько-руські народні пісні з мелодіями зібрав у селі Ходовичах др. Іван Колесса. Львів, 1901., с. 268.

ШВИ

243. Брат кошулейку несе

Брат кошулейку несе,	Сама ю Марися шила,
Аж ся землейка тресе;	Білими рученьками,
Біла кошуля, біла,	<i>Дрібними штишочками.</i>

Лозинський Й. Руське весілля J.Lozinskiy. Ruskoje wesile. (1835) - с. 88.

244. Вишивала я

Вишивала я, вишивала я
 Білим шовком сорочку,
 Дарувала я, дарувала я
 Вишиванку синочку.
 Та й пішов же він, та й пішов же він

Проти бурі й грому.
Не знайшов же він, не знайшов же він
Доріженьки додому.
І не знайде вже, і не знайде вже
Ні доріжки, ні стежки.
А сльоза моя затуманює,
Шука в світі *мережки**.
Мій соколику, мій журавлику,
Не одрізана пташко,
Не діждусь тебе, не докличуся,
Серцю матері тяжко, серцю матері тяжко.

Може вміститися сльоза... / Упоряд. І.О. Голубенко. – Київ: Інститут громадянського суспільства, 2002. – 180 с. .

245. Вишита сорочка

Слова і музика: *Анна Кривута*

Сама нитки пряла, сама вишивала
Собі сороченьку, не одну ноченьку,
Не має на світі кращої сорочки,
Рученьки колола, не стулила очка.
Приспів:
*Вишита, вишита, вишита сорочка
Та ще й під плахтою біленька торочка.
Дана, дана гей, шіді-ріді, гей, гей.*

Вишивала сонце, зорі і світанок,
Поки у віконце не постукав ранок,
Візьму в полонини кольорові фарби,
Заплету у коси золотисті барви.

246. Дощік іде, роса паде на білу березу

Дощік іде, роса паде на білу березу,
Та я своєму миленькому сорочку мережу.
Та мережу, та мережу, а сподом циркую.
Та як прийде мій миленький, ще го поцілую.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 112, № 7184)

247. Дощик іде, роса паде на білу березу

Дощик іде, роса паде на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Я сорочку та мережу, цирочки цирую,
Прихили ся, мій миленький, най тя поцілюю.
Прихили ся мій миленький, прихили ся д' мині,
Як ся мама прихилєє д маленькій дитині.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 112, № 7185 в.

248. Дощик йде, дощик йде на білу березу

Дощик іде, роса паде на білу березу
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Ой мережу, ой мережу ружовії квіти,
Щоби мене ни судили свикрошині діти.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 112, № 7186 г)

249. Другая квітка — то ж Маруся

Другая квітка — то ж Маруся, З Боришполя привезені,
А нашії дари, Шовком мережані,
А нашії дари Золотом гаптовані,
Да й у Києві стали; Всьому роду даровані.

Українська народна творчість. Весілля. Том 1. 1970 Упор. Шубравської - с. 120, № 67. М..

250. Не іди ти, легінику, тай на польоване

Не іди ти, легінику, тай на польоване,
Дощик іде, роса паде, замочиш убрane.
Дощик іде, роса паде на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 112, № 7187)

251. Ой засьвіти, місячейку

Ой засьвіти, місячейку, на межу, на межу,
Най я своєму миленькому сорочку змережу.

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с., с. 112, № 7183)

252. Шила Марічка сорочечку

Шила Марічка сорочечку	Білими рученьками,
О Бозі при дорозі,	Дрібними голочками,
В батечка на порозі	Шила, вишивала, шила,
	А в суботу цю скінчила.

Режим доступу: <https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=800705>

КАБАТ, КОЖУХ, ШУБА

КАБАТ⁸

253. Люляй же мі, люляй

Люляй же мі, люляй,
кед мі маш люляти
Бо я не мам коли
Тебе колисати |(2)
 Люлю же мі люлю де я
 Тя притулю
 Під Зелену Сосну
 Ягідку Розкошну |(2)
Люлю же мі люлю вшию
Ти Кошулю
Вшию
Тобі зо дві лем мі люляй добрі |(2)
 Люлю же мі люлю вшию
 Ти Кошулю
 Як мі будеш спати вшию і
 Кабатик |(2)
Усний же Мій усний
Великий виросний
Великий як і я
Білий як Лелія |(2)

⁸ Кабат (діал.) — куртка, пальто з домотканого сукна. *Словник української мови: в 11 томах. — Том 4, 1973. — Стор. 64.*

Люляй же мі Сину хоц
Єдну Годину
Усний мі і зо Дві даст
Ти Пан-Біг Добрі |(2)

Лемківські співанки. Зібрав і упорядкував М. Соболевський. — К.: Музична Україна, 1967. — 320 с

КОЖУХ

Лиха тому зима, в кого кожуха нема

Кожух – зимовий одяг з овечих шкір хутром усередину. Холодні зими змушували одягати кожух навіть князів і бояр.

Кажуть, що назва кожух, походить від слова «кожа».

Про кожухи збереглося не так багато відомостей, але можна припустити, що початки цього ремесла сягають ще княжих часів: згадується кожух у Судійському Уставі 1193 року, вміщеному в Іпатіївському літописі під роком 1252. та й розповідають про нього іноземні мандрівники XVII століття.

В різних місцевостях України кожух мав особливості крою, пропорцій, кольору, оздоблення. За кроєм нагольні (некриті) кожухи були прямоспинні, розширені донизу (тулуб'ясті, кульові) та приталені – під стан.

Колір кожуха – переважно білий, рідше червоний з відтінками або чорний. Вичинка білої овчини була складнішою, і виробництво кожуха із неї занепало раніше, проте вироби з червоних дублених шкір і досьгодні користуються попитом.

Кожух прикрашали вишивкою - крижикували (оздоблювали вишивкою у вигляді хрестиків), аплікацією з кольорової шкіри, нашивками з яскравих плетених шнурів, китичками з різнокольорових вовняних ниток та ін.

254. Ой ясна, ясна на небі зоря

Ой ясна, ясна на небі зоря,
Ой красна, красна у Сашка жона.
І красовита, і грошовита,

По двору ходить, як сонце сходить.
А в хату ввійде — як зоря зійде.
А заговорить, як дзвін задзвонить,
Як засміється, сад-виноград в'ється.
Як зажартує — коня дарує,
А вдома нема — десь у короля.
Шиє кожуха самому крулю.
А на рукавці сиві голубці,
А на пазусі — різнії цвітки,
А на комірці — райські пташки.
Сиві голубці як не загудуть!
Різнії квітки як не зацвітуть!
Райські пташки в поле полинуть!

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 123.

ШУБА

Футро та блам

Шуба— верхній зимовий одяг. Слово «шуба» походить від арабського чи угорського «джубба» («верхній одяг з довгими рукавами»).

Шили шубу хутром всередину, зверху її покривали сукном. У словнику української мови за редакції Бориса Грінченка наводиться такий приклад: «*Треба було Орісі футро справити, — ще й не справити, а верх набрати, бо блам був готовий з Мавшого футра*». Тут «футро⁹» та «блам¹⁰» - розмовні назви, відповідно, шуби та хутра.

Для шуби використовували хутра норки, соболю, шиншили, пісьця та інших.. Взимку шляхта носила шуби з

⁹ Словарь української мови: в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. — К., 1907—1909. — Т. 4. — С. 379.

¹⁰ Словарь української мови: в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. — К., 1907—1909. — Т. 1. — С. 72.

темно-синього або темного сукна, підбиті овечим хутром або хутром лисиці з відложистим коміром з більш цінного хутра.

З опису майна волинської шляхтянки 1561 р. довідуємося, що вона мала кілька шуб. Одна з них була покрита адамашковою тканиною кольору гвоздик і облямована хутром лисиці. Застібалась на срібні золочені гудзики. Інша шуба пошита із волоського сукна і підшита хутром чорної лисиці¹¹.

Шуби були різні за кроєм: прямоспинні, короткополі і довгополі з великими комірами, оздоблені на краю піл, кишенях, внизу рукавів кількома рядами вишивки.

255. На горі сосна золотом обросла

На горі сосна золотом обросла,
А на тій сосні сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить він, видить, аж на синю гору.
На тих синіх горах новая світлонька,
А в тій світлоньці гречная панна.
Що ж вона діє? — Шубочку шиє.
Чорною ниттю — то тобі, батеньку,
Білою ниттю — то тобі, матінко,
Жовтою ниттю — то тобі, сестричко,
Червоною ниттю — то тобі, братеньку,
Єдвабною ниттю — то тобі, миленький.

Колядки та щедрівки. Зимовя обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упорядники О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 450.

256. В нашого брата обгороджено

(колядка)

В нашого брата обгороджено,
Обгороджено, красно ометено,

¹¹ 47. Сас П.М. Феодальные города Украины в конце XV— 60-х годах XVI в. / П.М. Сас. — Киев : Наукова думка, 1989. — С. 81

Серед подвір'я зелений явір,
Під тим явором чорнії бобри,
На осередку ярії пчоли,
А на вершечку сиві соколи —
Чорнії бобри на шуби добрі,
Ярії пчоли меду на столи,
Сиві соколи Богу на хвалу.

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч. II Обрядные песни./ Москва, 1878. с. 47.

257. Ой над Дунаєм, над береженьком

(колядка)

Ой над Дунаєм, над береженьком,
Стоїть ми, стоїть світлонька нова.
Світлонька нова, гей, оріхова.
А в тій світлоньці саме столове.
Поза столове сидять особе,
Сидять особе, все реміснички,
Все реміснички, самі кравцеве,
Ой ладять, *ладять дорогу шубу*,
Ой газдиненьці на ім'я Анні.

Режим доступу:

http://bukvoid.com.ua/library/narodni_pisni/oy_nad_dunaiem_nad_berezhnenkom/

258. Ой рано, рано кури запіли

Ой рано, рано кури запіли,
А ще раніше [такий-то] встав,
Лучком забрязчав — братів пробуджав:
— Браття, вставайте, коні сідлайте,
Та поїдемо в чистеє поле
На погуляння, на розглядання,
Та найдемо, браття, куну в дереві,
Куну в дереві, дівку в теремі —
Вам буде, браття, кунка на шубу,
А мені буде панна до шлюбу.

259. Ой у лузі, лузі зелена трава

Ой у лузі, лузі зелена трава,
За хорошим мужем жінка молода.
За хорошим мужем жінка молода,
Шиє вона шубу з чорного бобра.
Шиє вона, шиє й вішивається,
До свого татуса вібірається.
Ой давно, давно я в татуса була,
Вже моя стежечка терном заросла.
Ой не так же терном, як терніною,
Де я походила та й дівчиною.
Де я походила, ходить не буду,
Кого я любила, любіть не буду.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. ((№ 117, с. 153).

КИЛИМ, КОБЕРЕЦЬ, КОВДРА

260. Викотився світлий місяць¹²

Викотився світлий місяць,
Та й не по небу, не по піднебессю,
Не за хмару закотився він,
Викотився він на широкий двір,
На широкий двір, на подвір'єнько,
До Івана Олексійовича.
Там сиділа красна дівонька,
Красна дівонька Анна Йванівна,
В теремі вона посиджувала,
Шовком шила вона, золотом брала,
Вишивала вона та й три килими.
Перший килим вишивала

¹² Переклад з російської мови

Та й своєму свекру-батенькові,
Другий килим вишивала
Тай своїй свекрусі-матінці,
Третій килим вишивала
Тай своєму другу милому.

Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. Упорядкування, передмова та переклади М.Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988, с. 199, № 337.

261. Коб же я знала, коб я відала (1)

Коб же я знала, коб я відала,
Що заручини будуть,
Казала б я шовком
Коберець шити.
Коли дасте мене за нелюба,
То і шовку не псуйте,
А коли дасте за милого,
То злотом гаптуюте.
Я не любонька зроду не любила,
По его слідам камінець котила,
А милого здавна любила,
У его сліди перстень котила
І листоньком пристелила,
Щоб его друга не любила.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 162.

262. Коб же я знала, коб же відала (2)

Коб же я знала, коб же відала,
Що заручини будуть,
То б я сказала своєму батенькові
Шовком коберець шити.
Як віддасте мене на нелюбонька,
То шовку не псуйте,
Як віддасте мене за Івасюня,
То й злотом гафтуюте.
Ой і я того та нелюбонька

Здавна не злюбила,
В його слідоньки, в його походоньки
Камінець покотила
Камінець покотила.
Ще й пісочком прикрила,
Щоб того нелюбонька
Іншая полюбила.
Ой і я того Івасюня
Здавна полюбила,
В його слідоньки, в його походоньки
Перстенець покотила.
Ой перстенець покотила
Ще й листочком накрила,
Ой щоб мого Івасюня
Іншая не любила.

Українська народна творчість. Весілля. Том 2. 1970 Упорядкування Шубравської М., с. 13, №12.

263. Тещенька зятя жегнала

Тещенька зятя жегнала, А коби їй сила,
Ковдрами двір застеляла, Тоби озолотила.

Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. (1835) с. 146.

КОРОГВА

264. Ідуть купці-чужоземці

Ідуть купці-чужоземці.
Несуть собі короговці,
Мальована, прибирана,
Пан староста її мальовав,
Хорунжему її даровав,
Прибирав її місяцем, і зорями,
І ясними звіздоньками.
Наш хорунжий, оглянися,
З дружечкою утішися.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 225.

265. Наш хорунжий хороший

Наш хорунжий хороший	Молодого оглядати,
Корогвицею махає,	Чи уміє танцювати,
Дружечок зачіпає:	Чи високі пороги,
– Дружечки-голубочки,	Щоб не криві ноги.
Ідіте танцювати,	

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 247.

266. Не сивая мгла з-за гір виступає

Не сивая мгла з-за гір виступає,
А з княжого дому сто коней виступає.
Межи тими стома кіньми **сивая корошовці**,
На тей корошовци немножко писано –
Немножко писано – дві маковоньци:
Ідна маковонька – статечний староста,
А друга маковонька – статечна сваха.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 225.

267. Ой полем, полем, облогом

Ой полем, полем, облогом	<i>Писано, читано розлуку.</i>
Да їхали бояри всі рядом,	Да розлуку мні з тобою,
Везли корошовку, як огонь,	Як із рідною сестрою.
А той корошовці	

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 225.

КРАВАТКА

268. Ой ти, любко моя з Коломиї

Ой ти, любко моя з Коломиї,
В тебе сяє пацьорка на шиї,
В тебе ручки біліші від тіста,
Твої очі чарують
Вийди, вийди на здибанку нині
При каштані або черемшині.
Я прийду в вишиваній краватці,

А ти взуй оксамитові капці.півміста.

Українські народні пісні / Упор. Володимира Єсипка. — К.: Техніка, 2003. — 207 с. - (с. 148-149

ЛИШТВА

269. Я дівчина чепурушка

Я дівчина чепурушка,	Я дівчина, як калина.
Хоч я й невеличка,—	Люблю чепуритись;
В мене лиштва мережана,	Горе ж моє! — брела річку,
Червона стрічка.	Забула умитись!

Пчілка О. Годі, діточки, вам спать! / Київ. "Веселка". 1991 (с. 155)

270. На Великдень, на соломі

На Великдень, на соломі,
Против сонця, діти
Гralись собі крашанками
Та й стали хвалитись
Обновами. Тому к святкам
З *лиштвою* пошили
Сорочечку. А тій стьожку,
Тій стрічку купили.
Кому шапочку смушеву,
Чобітки шкапові,
Кому свитку. Одна тільки
Сидить без обнови
Сиріточка, рученята
Сховавши в рукава.
— Мені мати купувала.
— Мені батько справив.
— А мені хрещена мати
Листву вишивала.
— А я в попа обідала,—
Сирітка сказала.

«На Великдень, на соломі». Шевченко Т. Кобзар. / Корбуш, Київ: 2008.

271. Ой просив кум на хрестини

3. Ой просив кум на хрестини,
А він мені дуже милий.
Ой рада би я піти —
Не маю ся в що вбрати.
4. Шуру-муру по полиці —
Знайшла *лиштву від спідниці*.
Слава Богу, що знайшла,
Прибралася та й пішла.

Пісні Явдохи Зуїхи, с. 509

ПРОСТИРАДЛО

272. Та дайте жь нам, дайте

«Та дайте жь нам, дайте,	Сто золотих готових,
Що нам обіцяли:	И тое простирало,
Три подушок имхових,	<i>Що шовкомт вишивано!»</i>

Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч.3. Отделение 2 Обрядные песни./ Москва, 1878 (с. 331, № 25)

273. Мила, мила, де-сь бувала

«Мила, мила, де-сь бувала;
Коли вода й уливала?»
«Я стояла на край мості
Та взирала фاینі хлопці».
«Маріш, Маріш, повіж правду,
Де я тебе вечір
Ци в коморі мурованій,
Ци в *постелі мальованій?»*
«Не в коморі мурованій —
У постелі мальованій;
Не в коморі, не у сінях —
У милого на колінях».найду,

Закарпатські народні пісні. Упор. З. Василенко. Київ. 1962. АН УРСР. С. 155.

РУШНИК

274. Світи, місяцу, под зорями

– Світи, місяцу, под зорями,
А ти, дівчино, сідай з нами.
– Радо б же і сідала, –
Еще отцу і матері не кланяла.
А мій братечко у воріт стоїт,
Золотий рушник в ручках держит,
Сльоза сльозу побиває,
Золотим рушничком утирає.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 334.

275. Мили дружечки ручки

Мили дружечки ручки,	<i>Шовками помережені,</i>
Глянули на кілочки,	<i>Золотом позначені,</i>
Чи не висять рушнички,	<i>Дружкам назначені.</i>
З Києва да навезені,	

Дубравін В. Обрядові пісні Слобожанщини. Суми. «Універсальна книга». 2005. – 447 с., с. 318.

276. Ой кум до куми залицявся

1. Ой кум до куми залицявся,
Посіяти конопельки обіцявся.
Він сів, присівав,
Присіваючи, казав:
— Ти, кума, ти, душа,
Ти кругом, кума, ох і хороша!
2. Ой кум до куми залицявся,
Конопельки волочити обіцявся.
Волочив, зволочив,
Зволікаючи казав:
Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
3. Ой кум до куми залицяється,
Конопельки вибирати обіцяється.

Вибирав, прибирав,
Прибираючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
4. Ой кум до куми залицяється,
Конопельки обтіпати обіцяється.
Ой тіпав, притіпав,
Притіпаючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
5. Ой кум до куми залицяється,
Конопельки повтирати обіцяється.
Ой він тер, притирав,
Притираючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
6. Ой кум до куми залицяється,
Конопельки поспускати обіцяється.
Ой спускав, приспускав,
Приспускаючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
7. Ой кум до куми залицяється,
Конопельки поспродати обіцяється.
Ой спродав, припродав,
Припродаючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
8. Ой кум до куми залицяється,
Полотенці виробити обіцяється.
Ой робляв, приробляв,
Приробляючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
9. Ой кум до куми залицяється,

Полотенце обілити обіцяється.
Ой білив, прибіляв,
Прибіляючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.
10. Ой кум до куми залицяється,
Полотенце розшивати обіцяється.
Ой шив, пришивав,
Пришиваючи казав:
— Що й кума — то й кума,
Кругом кума хороша.

Жартівливі пісні, с. 671-672. Зап. А. Головачевський-Юрчук 1901 р. на Рівненщині.

277. Ой у полі дві тополі

Ой у полі дві тополі,
Одна другу перехитує.
А в козака дві дівчиноньки,
Одна другу перепитує.
— Здоров була, дівчинонько,
Чи не була ти на вулиці,
Чи не була ти на вулиці,
Чи не бачила козака в вічі?
— Ой бачила, ой виділа,
До півночі з ним постояла,
А він зітхав та мене картав,
Чом так довго не виходила.
— Ой, як же ж я не бачила,
Як я із ним женихалася?
Хіба тобі не гикалося,
Як ми з тебе насміхалися?
— Ой на тобі, подруженько,
Мережане полотнечко,
Та не люби мого милого,
Не край мені мого сердечка.

— Бодай тобі, подруженько,
Комар випив твої оченьки,
Щоб ти знову та й не стояла
З моїм милим до півноченьки.

— Ой вийду я на вулицю —
Лежить моє полотенечко...
Гидка-бридка, та ще й препогана
Сушить, крушить моє сердечко.
Широкая вуличенька
Очеретом перетикана...
Гидка-бридка, та ще й препогана
Мого хлопця перекликала.

Добрий вечір, дівчино. // Упор. Н. Ф. Цимбал. Вид-во «Музична Україна», 1988, с. 163.

278. Тече річенька не величенька (1)

Тече річенька невеличенька,
Схочу — перескочу.
Ой віддай мене, моя матінко,
За кого я схочу.
Як віддавала, наказувала
В гостях не бувати:
Бо як прийдеш ти, моя донечко,
То вижену з хати.
Не приходить рік, не приходить два,
На третій схотіла.
Перекинулась в сиву зозулю,
Взяла й полетіла.
Лісом летіла, гілля ломала
Білими руками.
Через поле йшла, гірко плакала
Дрібними сльозами.
Як прилетіла в вишневий садок,
Сіла на калину,
Та й стала кувать, стала зазивать

Всю свою родину.

Сидить матінка край віконечка,
Рушник вишиває,
А найстарший брат на подвір'ячку
Ружжо заряджає.

Ой позволь мені, моя матінко,
Цю зозулю вбити,
Бо вона кує, жалю завдає,
Тяжко пережити.

Не позволю я, рідний сину мій,
Ту зозулю вбити,
То моя дочка, а твоя сестра,

Треба пережити.

Найкращі пісні України. /Упоряд. Шевченка М. К. "Майдан". 1992. с.137.

279. Тече річенька не величенька (2)

Тече річенька невеличенька, схочу - перескочу,
- Віддайте мене, моя матінко, за кого я хочу.
Та й дала мене моя матінка за кого хотіла:
Зашумів лісок, ще й нагаєчка коло мого тіла.
- Шуми, нагаєчко, шуми, нагаєчко, коло мого тіла,
Мене матінка не віддавала - я сама хотіла.
Мене матінка не віддавала - я ж сама хотіла.
Перекинулася сивов зозулечков, та й у гай полетіла.
У гай полетіла, на калині сіла, почала кувати,
Мати край віконця рушник вишивала, почала плакати.
- Позволь мені, мамко, позволь мені мамко, цю зозулю бити.
Бо вона кує, жалю завдає, горе мені жити.
- Ой, синочку мій, не позволю я ту зозулю вбити,
Бо цій зозульці, як моїй донці, на чужині жити.

«Яке життя, така пісня» - старовинні фольклорні пісні с. Чорнівка.

280. Дала ня моя мамка за гори бивати

Дала ня моя мамка за гори бивати,
Ай дала ми моя мамка дві кавкикохати.
Аж ти буде, донько, добре, кохай кавки й обі,

Аж ти не бде, донько, добре, придут кавки д' тобі.
Не минуло іще три дні, йа не три неділі,
Прийшли кавки щебетати на мамчини сіни.
Слухай, ґаздо, слухай, ґаздо, що кавка щебече.
Май же, наша дітиниця в чужім краю плаче.
Порадьте ня, добрі люди, де моя донечка,
Та най прийду відознати, яка ї долечка.
Прийшла мати до донечки, під віконцем стає,
Її донька під віконцем *рушник вишиває*.
Її донька під віконцем *рушник вишиває*,
Ай на своїм білім тілі синці й обзирає.
Що ти, доньо, що ти, доньо? — Вкусила ня пчілка.
Ай чому тя не кусала, заки-сь била дівка?
Не пчіла ня укусила, били, мамко, били.
А нащо тя, доньо, брали, кедь тя не любили?

*Пісні родинного життя. Збірник / Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт.
В.Г. Довженко; Відп. ред. І. П. Березовський. — К.: Дніпро, 1988. — 359 с.: іл..
— (Б-ка укр.. усної нар. творчості), с. 166.*

281. На Поділлі дуже здавна

1. На Поділлі дуже здавна

Є традиція в нас славна:

Всяке свято зустрічаєм

Із рум'яним короваєм.

Білий, білий, яснолиций

Із дорідної пшениці,

І солодкий, і масний,

Ще й до того запашний.

2. Чи в оказію, чи в свято

Всяких страв у нас багато

В кожній хаті на столі. —

В нас достатки немалі.

Та у центрі, як годиться,

Мов той місяць яснолиций,

І квітучий наче май, —

Наш розкішний коровай.

3. Чи гостей ми зустрічаєм,
Чи в дорогу проводжаєм,
Коровай наш "начеку", -
На вишитім рушнику.
Білий, білий, яснолиций
Із дорідної пшениці,
І солодкий, і масний,
Ще й до того запашний.
4. В ньому - слава наша й сила
Його [працею] зростили.
У пошані його маєм
І всіх чесних наділяєм.
Хай здобуток трударя
Серця наші звеселя,
Хай славиться з краю в край
Наш Подільський коровай!

*Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув.
та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ
ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти. № 317, с. 237.*

282. Тече річенька не величенька (1)

Тече річенька невеличенька,
Схочу, перескочу,
Ой віддай мене, моя матінко,
За кого я схочу.
Як віддавала, наказувала:
- В гостях не бувати.
А як прийдеш, моя доненько,
То вижену з хати.
Жила вона рік, жила вона два,
Третій не стерпіла,
Перекинулась та зозулею,
До роду летіла.
Гаєм летіла, гілля ломила
Білими руками,
Полям летіла, поле кропила

Дрібними сльозами.
Та влетіла в гай, гай густесенький,
Сіла на калині,
Сіла та й кує та й ще розказує,
Як жить на чужині.
Сидить матінка край віконечка,
Рушник вишиває,
А найменший брат стоїть у дверях,
Ружо заряджає.
Ой дозволь мені, моя матінко,
Цю зозулю вбити,
Бо вона кує, жалю завдає, -
Горе в світі жити.
Ой не дозволю ти, мій синочку,
Цю зозулю вбити,
Бо цій зозульці, як нашій дочці,
На чужині жити.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти. № 629, с. 445.

283. Чом ти не прийшов

- Чом ти не прийшов	Найстарша сестра
Як місяць зійшов,	Сіделце знайшла,
Як я тебе ждала?	Коня осідлала:
Чи коня не мав,	- Поїдь, братіку,
Чи стежки не знав,	До дівчиноньки,
Чи мати не пускала?	Щоби не ругала.
-І коника мав,	Тече річенька
І стежечку знав,	Невеличенька,
І мати пускала,	Схочу, перескочу,
Найменша систра,	Віддайте мене,
Бодай не зросла,	Моя матінко,
Сідалце сховала.	За кого я хочу.

А віддавала,
Наказувала
В гостях не бувати:
- Бо як ти прийдеш,
Моя донечко,
То вижену з хати.
Терпіла годок,
Терпіла другий,
Третій не стерпіла,
Перекинулась
Сивой зозулькою,
До роду летіла.
Подем летіла,
Поде кропила
Дрібними сльозами,
Гаєм летіла,
Гілля ломала
Білими руками.
Та й прилетіла
На батеньків двір,
Сіла на калині,
Як [Та й] стала кувать,
Жалю завдавать
Всій своїй родині.
(Нерозб.)
Сидить край вікна,
В вікно заглядає,

Найменша систра
Сидить край стола,
Рушник вішиває.
Найменша сестра
Сидить край стола,
Рушник вішиває,
А найменший брат
По саду ходить,
Руж'ю заражає:
- Позволь, матінко,
Позволь, рідненька,
Цю зозульку вбити.
Бо вона кує,
Як нашій сестрі
Горе в світі жити.
- Не позволю я
Тобі, мой сину,
Цю зозульку вбити.
Бо вона кує,
Як моїй дочці
Тяжко в світі жити
– Як ти зозуленька
Як ти сивая,
Лети в гай кувати.
А як ти сестра,
Як ти рідненька,
То прошу до хати.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти. № 675, сс. 477-478.

СВИТА

284. Ішов Чурило з міста

Ішов Чурило з міста	Где кропивочка в'яне,
За ним дівочок триста.	Там наше військо стане.
Ледом, Чурило, ледом,	Под зленим дубком
Добрая горілочка з медом.	Звився Чурило клубком.
Ішов Чурило ровом,	За чурилою <i>свита</i>
А за ним дівоньки ройом;	<i>Шовком-єдвабом вишита.</i>
— Чуриленько-пане,	Рівцем, Чурило, рівцем,
Где наше військо стане?	Коли з добрим кінцем.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974, с. 78.

285. Щодрий вечор, добрий вечор

Щодрий вечор, добрий вечор!
Сидить господар да й на покуті.
На юм (йом) світа шовком шита.
Соболями обложена
Да й на єво ізложена.
На йом поясок шовковенький.
На тоум пояску три селєдушкі.
Ой сему ж, тому по селєдушку.
Ой ти, дядюшка, оселєдушка,
Озмі свічечку, пойді в кліточку.
Стукай у горщок, где стоїть мачок,
Стукай у другий, где стоять крупи,
Решето й овса, на верх колбаса,
Ўвдарилі козла в лівее ухо,
Потекла з козла чорная юха,
Ой ти, шельма барабаніла,
Нашого козла збарабаніла.
Ну-ну-ну, козьол, ну-ну-ну, козьол,
Поворочайся, поворочайся!
То на ноженьки, то на рученьки,
То на сьой бочок, то на той бочок!

Приказують:

А вам, бабушки, щодрець,

А нам ковбаси кінець.

*Український обрядовий фольклор західних земель / Уклад А. Іваницький.
– Вінниця. «Нова Книга», 2012. № 36*

СІДЕЛЬЦЕ

286. Ой зажурився старостин кониченько

– Ой зажурився старостин кониченько:

Уже мні завтра в дороженьку їхати,

Єще мої ноженьки всі ятери не ковани,

Єще моя гривонька не розчешена,

Єще моє сідельце не гаптовано,

Єще мій хвостонько не зав'язаний,

Єще моє долонько не закрашено.

Не журися, старостин кониченько,

Учула тее статечная сванечка:

– Я твої ноженьки всі чтери подкую,

Я твоє долонько малиною закрашу,

Я твою гривоньку гребльом розчешу,

Я твоє хвостонько шовком зав'яжу,

Я твоє сідельце золотом вигаптую.

*Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.:
«Наукова думка», 1974. с. 207.*

СКАТЕРТИНА

287. Ти, світлонько моя світлая¹³

Ти, світлонько моя світлая,

Ти, палатонько високая!

У сирих борах світлонька була рублена,

А на добрих конях була везена,

А по тихому Дунаю була плавлена,

А на краснім сісці була ставлена:

¹³ Переклад з російської мови

Світлими віконцями – у зелений сад,
Широкими ворітцями – у зелений луг,
Позастелена сукнами оксамитовими,
На столі – скатертини вишивані,
За столом сидить добрий молодець,
Держить гуслонька голосненькїї,
Грає-вигає красну дівоньку.

Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. / Упор, передмова та переклади М.Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988. с.207, № 353.

ХУСТКА, ХУСТА, ХУСТОЧКА

Тернова хустка (хустина) — квітчаста хустка, зроблена з шерстяної тканини, схожої на кашемір.

«Хустка – це для української жінки річ сакральна, адже була і мірилом статку, і зв'язком поколінь по жіночій лінії, адже її передавали від бабусь і матерів донькам і онукам. Тернова ж хустка була річчю дорогою, її одягали тільки у свята, напинали лише на очіпок, щоб, не дай Боже, від волосся не замастилася», А тернова хустка, як виявилось, зовсім не від нашого терену. Жив такий собі французький підприємець Гійом Луї Терно у 18-19 столітті. Саме він запровадив виробництво тонкої тканини з вовни, додаючи до неї козячий пух. Так і отримала назву «терно» тканина на честь її винахідника. На хустки з тонкої вовни набивали квіткові або східні (в турецький огірок) принти. Квіткові мотиви наносились виключно за художніми принципами, без апеляції до символіки. Малюнок наносився на тканину за допомогою вибійки. Вибійчані хустки імітували набагато дорожчі перські, індійські шалі, виготовлені вручну за допомогою багатоколірного жакардового ткання або вишиття.

288. А в чистім полі там густий терник

А в чистім полі там густий терник,
А в тім тернику нова світлонька,
А в тій світлоньці красная панна.

Красная панна хусточки шила,
Що взорцем шила, сама зносила,
Що чорним шовком, то братікові,
Що сріблом-злотом, то миленькому.

Стала думати, ким би послати:

— Послала б батька, батько старенький,
Послала б брата, братік маленький,
Послала б сестру, сестру полюбить,
Сестру полюбить, мене огудить.

Чи сором, чи два, понесу сама.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 457.

289. А колись... Давно колись-то!

А колись... Давно колись-то!	Шовком вишивалась.
Рушники вже ткались,	Думав жити, любитися
І хустина мережалась,	Та бога хвалити!

Шевченко Т. «В казематі». Кобзар. / Корбуш, Київ: 2008. 800 с.

290. Батенько рідненький

- Батенько рідненький,	– Доненьку Оксюненьку,
Снився мені сон дивненький,	Не є то соколонько,
Що на наших ворітечках	Бо то є Василенько,
Сивий соколонько сидит,	На посазі сидит,
Все ся іал.ного дивит	Все ся мило дивит
З-под правого крилочки.	З-под правої рученьки,
З-под золотого пір'ячка.	З-под вишיתей хусточки.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 193.

291. Берегом, берегом, бережиною

Берегом, берегом, бережиною! (2)

А хто ж там їде дорожиною?

Берегом, берегом, бережиною!

Ой їде, їде, коником грає,

Берегом, берегом, бережиною!

Та й на подвір'ячко все поглядає,
 Берегом, берегом, бережиною!
 Ой де ж ти, Галю, моє серденько?
 Моє серденько!
 Чом не виходиш на вуличеньку?
 На вуличеньку!
 Чи, може, мачуха та й не пускала?
 Чи, може, забула, кому присягала?
 Кому присягала, гей, гей!
 Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Кого кохаю!
 Кому хустинку все вишиваю,
 Все вишиваю!
 Вже ж та хустиночка шовком обшита,
 Берегом, берегом, бережиною!
 Вийду, козаченьку, хоч буду бита!
 Берегом, берегом, бережиною! Гей!

Весна красна. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Яценко, К.
 Міщенко. К. 2007, 256 с., с. 142

292. Бідна ж моя головочка!

Бідна ж моя головочка!
 Не той чоловік:
 Що сам іде, п'є-гуляє,
 Мені не велить!

Я молода дурна була:	Ой виходить проти мене
Набралась ума —	Дівер молодий.
Як він мене не пускає,	Ой сестричко-голубочко,
А я йду сама!	Ой де ж ти була?
Як вечірня зоря зійшла,	У шиночку на риночку
Я до корчми йшла;	Мед-вино пила!
Як світова зоря зійшла,	Ой сестричко-голубочко
Я додому йшла.	Ой буде ж тобі!
Як прийшла я додомоньку	Нагайочка-дротяночка
Під новенький двір,	Закипить в крові!

Ой братіку-голубчику!	А я тую чорну хустку
Не дай же мене!	Із рук ізірву,
Зшию хустку чорним шовком,	Нагайочку-дротяночку
Дарую тобі!	Аж до рук поб'ю!

Пісні родинного життя. Збірник / Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт. В.Г. Довженко; Відп. ред. І. П. Березовський. – К.: Дніпро, 1988. – 359 с.: іл.. – (Б-ка укр.. усної нар. творчості), с. 162.

293. Буйная пташка все зозулечка

Буйная пташка все зозулечка
Всі шуги-луги перелітала,
Перелітала, перекувала.
В однім лужечку, ба й не бувала,
Та й не бувала, та й не кувала.
Й а в тім лужечку дерен високий,
Дерен високий й а в лист широкий.
Під тим дереном постілька нова,
А на постільці гречная панна,
Гречная панна та й панна Анна.
Та сидить, сидить, роботу робить,
Роботу робить, три шиття шиє,
Три шиття шиє, хусти тачає.
Та одно шила та й і білила,
Та друге шила саме шовкове,
Ой третє шила та й золотила,
Ой золотила ба й мережала.
Тото білене своїй свєкрусі,
Своїй свєкрусі подаруночок,
Подаруночок на зарукав'я.
Тото шовкове свому свєкрові,
Свому свєкрові подаруночок,
Подаруночок на обшивочку.
Тоте золоте свому милому,
Свому милому подаруночок,
Подаруночок на сорочечку.

Ой дати, дати — ніким післати.
— Післала ж би я ближню сусідку,
Ближня сусідка та й клеветничка,
Як заклевече, милий си змече.
Післала ж би я молодшу сестру,
Молодша сестра краща від мене,
Сестру полюб'ять, мене погуб'ять.
Хоть сором та й два, понесу сама!
Ой піду ж бо я доріжечкою
Та полем, полем ластівочкою.
Та в двір я ввійду ба й дівочкою,
За стіл я сяду княгинечкою,
З-за стола встану молодичкою!

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 457.

294. Вийди, Грицю, на й улицю

Вийди, Грицю, на й улицю, вийди, Коваленко,
Заграй мені в сопілочку тихо, помаленьку.
Сопілочка з деревця, дубовоє денце.
Мабуть, в тебе ж, молодця, таке щире серце.
Вийди, Грицю, на й улицю, вийди на хвилину,
А я тобі ж подарю вишиту хустину.
Золотом вишиваная, товар багатенький,
Ще й білою ж, шолковою тобі, мій миленький.
Чи ти мене верно любиш, чи не хочеш знати?
Третій вечір, як ти не був коло моєї хати.
А як я молода, ой як ти раненько.
Вийду, гляну ж на село, чи не Коваленко
Коваленко їде, їде, топає дрібненько.
Чим не парень, чим не бравий?
Дивись, моя ненько.
Дивись, моя ненько.

Супрун-Яремко Н. Українці Кубані та їхні пісні. К.: Музична Україна, 20

295. Витягаю я з кармана

Витягаю я з кармана	Вишивала, дарувала
Білий шовковий платок,	Казала: - Не потірай,
Обтираю личко біле,	Коли глянеш, то згадаєш,
Брови чорні, як шнурок.	За мене не забувай.
На тім шовковім платочку	- Не забуду, дівчинонько,
Вишиванії слова,	Не забуду я тіб'я,
Вишивала, дарувала	Коли буду женитися,
Люба дівчина моя.	То тоді будеш моя.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.: ноти, карти. № 765, с. 531.

296. Діждалася вдова долі

Діждалася вдова долі,	А дівчата лицялися
Зросту того сина.	І рушники дбали.
І письменний, і вродливий —	Полюбила багатая —
Квіточка дитина!	Не поцілувала,
Як у бога за дверима,	Вишивала шовком хустку —
Вдова панувала;	Не подарувала.

Шевченко Т. «Слепа». Кобзар. / Корбуш, Київ: 2008. 800 с.

297. Знати Марисю, знати

Знати Марисю, знати,	Зі Львова привезена,
Що у єї своя мати:	Шовком мережена,
Краяла подарочки	А золотом гаптована,
З білої китаєчки,	В сім дому дарована.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974, с. 309.

298. Івасюньо свою сестроньку

Івасюньо свою сестроньку
На вирадоньку просить:
- Ой вирадь, вирадь, моя сестронько,
Хорошенько до дівоньки.
- З богом, братіку, з богом, Івасю,
Ще я й тобі допоможу:

Вишила тобі дев'ять хусточок -
То для твоїх бояр пишних,
А десяту ще й шовкову, —
То для тебе молодого.

Українська народна творчість. Весілля. Том 2. 1970 Упорядкування Шубравської М. с. 37, №90.

299. Красная панна по світлоньці ходить

Красная панна по світлоньці ходить,
По світлоньці ходить, хусточку шиє.
Єдную шила, біллю білила,
Другую шила все чорним шовком,
Третью шила сріблом да золотом.
Що біллю білила — для свекра свого,
Що чорним шовком, то для братіка,
Сріблом да золотом, то для милого.
Стала гадати, кого б то послати.
— Послала б сестру, краща од мене,
То сестру полюблять, а мене осудять.
Чи сором, чи два — понесу сама.
Через поле йшла ясною зорею,
Через село йшла красною панною.
На подвір'я зійшла хмаронькою,
У світлоньку ввійшла невісточкою.

Колядки та щедрівки. Зимові обрядові поезії трудової року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 458.

300. Маленька нічка-петрівочка

Маленька нічка-петрівочка,	Шовком хусточки вишивала.
Не виспалася паняночка.	Шовком хусточки вишивала
Ой спала, спала, недоспала,	Та Миколі передавала.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова думка. Київ — 1965, с. 69.

301. Молодая та Тетянко

- Молодая та Тетянко,	Винограду та не садила.
Чом не рано на посад сіла?	Винограду та не садила,
Чом не рано на посад сіла,	А садилося моє серденько.
Чи ти горенько котила?	А садилося моє серденько,
Чи ти горенько котила,	Котилися дрібнії сльози.
Чи ти виноград садила?	Котилися дрібнії сльози
Чи ти виноград садила?	Та по білому личеньку.
- Що я горя та не котила.	Та по білому личеньку,
Що я горя та не котила,	Та в шитую хустиноньку.

Дубравін В. Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Суми.
«Універсальна книга». 2005. – 447 с., с. 275

302. Ні, мамо, не можна нелюба любити

Слова: Євген Гребінка

Музика: народна

"Ні, мамо, не можна нелюба любити:

Нещасная доля із нелюбом жити.

Ох тяжко, ох важко з ним річ розмовляти!

Хай лучче я буду весь вік діувати!"

"Хіба ж ти не бачиш, яка я стара?

Мені в домовину лягати пора.

Як очі закрию, що буде з тобою?

Останешся, доню, одна сиротою!"

А в світі якеє життя сироті?

І горе, і нужду терпітимеш ти.

Я, дочку пустивши, мовляв, на поталу.

Стогнуть під землею, як горлиця стану".

"О мамо, голубко, не плач, не ридай,

Готуй рушники і хустки вишивай.

Нехай за нелюбом я щастя утрачу;

Ти будеш весела, одна я заплачу!"

Ген там, на могилі, хрест божий стоїть.

Під ним рано й вечір матуся квилить:

"О боже мій милий! Що я наробила!

Дочку, як схотіла, із світу згубила!"

Найкращі пісні України. /Упор. Шевченка М. К. "Майдан". 1992 с. 159.

303. Ой вийду я на майдан

Ой вийду я на майдан,
Вийду погуляти,
Кого люблю, тому дам
Личко цілувати.
Маю хустку вишивану
На чотири роги,
Кого люблю – поцілую,
Постелю під ноги.
Маю хустку вишивану
На чотири кінці,
Кого люблю – поцілую
Стану на колінця.

Весна красна. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Яценко, К. Міщенко. К. 2007, 256 с. с. 109

304. Ой гай, мати, ой гай, мати

Ой гай, мати, ой гай, мати,	Може, з ким сварився».
Ой гай зелененький;	<i>Ой гляну ж я на хустину</i>
Виїжджає з України	<i>Та згадаю дівчину:</i>
Козак молоденький.	<i>Ой се ж тая хустина,</i>
Виїжджає, шапочку зняв,	<i>Що шила дівчина;</i>
Та низенько вклонився:	Ой гляну ж я на сидельце, –
«Прощай, старе, прощай, мале,	Та заболить моє серце.

О. Хмільєвська. Українські народні пісні. К. «Музична Україна». 1967. с. 57.

305. Ой гиля, гиля, гусоньки, на став (1)

Ой гиля, гиля, гусоньки, на став.
Добрий вечір, дівчино бо я ще й не спав.
Ой не спав, не спав, не буду спати,
Дай же мені, дівчино, повечеряти. (2)
Я й не палила, я й не варила,
Через тебе, серденько, відра й побила. (2)
Я й не побила, я й поставила,
З цибрин покотилися та й побилися. (2)

Ой боже, боже, який я вдався:
 Брів через річеньку та й не вмивався. (2)
 Піду вернуся та й умиюся,
 Я на тебе, серденько, не надивлюся. (2)
 Ой не вертайся та й не вмивайся,
 Бо ти мені, серденько, й так сподобався. (2)
 В мене криниця під перелазом,
 Умиємось, серденько, обоє разом. (2)
Моя хустина шовками шита,
 Утремося, серденько, хоч буду бита. (2)
 Битиме мати, знатиму за що,
 А за тебе, серденько, не за ледащо. (2)

*Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребисьце. 1920-1970 рр. /
 Упор. С. Мішанич . К. Наук. думка. 1976 (с. с. 283-284)*

306. Ой гиля, гиля, гусоньки, на став (2)

Ой гиля, гиля, гусоньки, на став.
 Добрий вечір, серце-дівчино, бо я ще не спав.
 Ой не спав, не спав і не думаю спати,
 Дай же мені, дівчино, повечеряти.
 — Я не топила і не варила,
 На білу постілоньку спать положила.
 — Ой боже, боже, в кого я вдався,
 Брів я через річеньку та й не вмивався.
 Ой не вмивався і не втирався,
 Я до тебе, серце-дівчино, так поспішався.
 Ой вернуся я та умиюся,
 На тебе, серденько, хоть подивлюся.
 — Ой не вертайся і не вмивайся,
 Ти ж мені, серденько, й так сподобався.
 В мене криниця за перелазом,
 Вмиємось, серце-козаче, обоє разом.
 У мене рушничок тонкий на кілку,
 Обітрємось, серце-козаче, хоть раз на віку.
 Моя хустина шовками шита,
 Утрімося, серце-козаче, хоч буду бита.

В мене рушничок тонкий, з верстата,
Обітремось, серце-козаче, у свого тата.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова Думка. Київ — 1965., с. 259.

307. Ой за лісом сонце сходить

1. Ой за лісом сонце сходить,
Там грає,
Там Іванко кониченька
Сідлає.	Що ти коня вороного
Сідлаєш?
4. - Ой поїду, мій батеньку,
В дорогу
2. Аж приходить до нього
Батенько
Та питає свого сина
Тихенько:	Та повезу подарочок –
Віночок!
5. Галя мені подарочок
Готує,
3. - Куди, куди, мій синочку,
Гадаєш,	Сріблом-злотом хустиночку
Гафтує.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - . № 259, сс. 205-206.

308. Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (1)

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску
Росте деревце тонке, високе,
Тонке, високе, листом широке,
Листом широке, верхом кудряве,
Верхом кудряве, ще й кучеряве.
На тім деревці сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить, видить на чисте поле,
На чисте поле, на синє море.
На синім морі корабель пливе,
Корабель пливе, аж море гуде.
А в тім кораблі світлонька горить,
А в тій світлоньці гречна панна сидить,
Гречная панна, панна Ганнуся.
Ой сидить, сидить, *три хустки рубить*.
Першую рубить своєму свекрові,

Другую рубить своїй свекрусі,
Третюю рубить своєму милому.
– Ой дати б, дати, ким передати?
Ні сором, ні два, понесу сама.
Як у двір ввійшла, як зоря зійшла.
В сіні влетіла ластівочкою,
До хати увійшла невісточкою

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

309. Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (2)

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску
Стоїть деревце тонке, високе,
Тонке, високе, в листу широке,
В листу широке, в верху кудряве,
Верхом кудряве, ще й кучеряве.
А в тих кудревцях сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Далеко видить, на тихий Дунай.
На тім Дунаю корабель пливе,
А в тім кораблі золотий стільчик,
На тім стільчику гречна панна,
Гречная панна чом Ганусенька.
Ой сидить, сидить, хустки шиє.
Ой єдну шиє білою ниттю,
А другу шиє сріблом та злотом,
А третю шиє, злотом гаптує.
Ой що ж ми шила білою ниттю,
Тому ж би дати чом діверцеві.
Ой що ж ми шила сріблом та злотом,
Тому ж би дати своєму свекрові.
Ой що ж ми шила, злотом гаптовала,
Тому ж би дати своєму милому.
Дати би, дати, ніким післати.
Післала би-м з своїм сусідов,
В мене сусідка клеветниченька,

Она ся на мене тамка набреше,
Так ся набреше, як сама схоче!
Ще ж би післала своєв матінков.
В мене матінка краща від мене,
Мамку похвалять, мене поганять!
Ци сором, ци два, понесу сама.

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

310. Ой ліс наш зелененький

Ой ліс наш зелененький,
Нікому тя оголосити, –
Всці пташеньки сивенькії
На гирі(й) полетіли,
Іно єдна нам ся позістала, І тая нам осовіла.
Ой село наше Добрянське,
Нікому тя окрасити:
Всі дівоньки замуж пішли,
Іно їдна нам ся Марися зістала,
І тая нам зарученая:
*Дає хусточки все єдвабниє,
Все лебедоньками вишиваниє,
Дає перстені срібниє, шлюбниє,
Дає рушнички все біленькиє,
Дає торочки все червоніє,
Дає віноньки все зелениє.*

*Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.:
«Наукова думка», 1974. с. 188*

311. Ой, мамо, не можна із нелюбом жить

Слова Є.Гребінки

«Ой, мамо, не можна із нелюбом жить,
Ой тяжко, ой важко з ним реч говорить...
Ой лучче я буду свій вік дівувати
Ой лучче я буду свій вік дівувати».
«Ой, донько-голубко, яка я стара,
Мене у могилу лягати пора...

Як очі закрию, що буде з тобою?
 Останешся, доню, одна сиротою.
 «Ой мамо, голубко, не плач, не ридай —
 Готовь рушничочки, хустки вишивай;
 Нехай я з нелюбом все щастя затратчу —
 Ти будеш весела, одна я заплачу».
 Ой там, край дороги хрест Божий стоїть,
 Там рано і пізно матуся кричить:
 «Ой Боже, мій Боже, що я наробила?
 Свою рідну дочку навек згубила».

Супрун-Яремко Н. Українці Кубані та їхні пісні. К.: Музична Україна, 2005. – 784 с., с. 695

312. Ой на ставку, на ставочку

Ой на ставку, на ставочку	Їде Іванонька на славу,
Та вбив сокіл ластівочку,	Під ним коничок вороний,
Пішло пір'ячко по воді,	На йому жупаночок голубий,
Стала славонька в городі.	Збоку хусточка шовкова,
А із города в Полтаву	Вишила Ганночка здорова.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської. – К.: Наукова думка, 1982. – 868 с., с. 292, № 351.

313. Поїхала мати на Колку

Поїхала мати на Колку	З червоного шовку
По золотую іголку:	Хусточку вишивати,
	Милому засилати

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 206.

314. Полинь, линь, соколе, соколоньку

Полинь, линь, соколе, соколоньку.
 Линь же ти додомоньку,
 Занеси тії вісті до мого батенька,
 Що я вже звінчався.
 Єще вчора звечора
 Дали мені хусточку,
 Самим шовком нашитую;

Дали мені шубу, соболями підбиту,
Дали мені кошуленьку з самого єдвабу.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974, с. 282.

315. Посеред двора стоїть комора

Посеред двора стоїть комора,
На тій коморі сиз орел сидить,
Сиз орел сидить, сокола держить.
Вийшов з хати молодий Бориско,
Вийшов з хати орла стріляти,
А за ним вийшла старая мати:
— Не стріляй орла та сідлай коня,
Та сідлай коня, їдь до короля.
Дасть тобі король вороного коня,
А королиха — шиту хустину,
А королівна — золотий перстеньок.

Запис: Ф. Іваницький 1897 рік на Полтавщині.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 284.

316. Сива зозулька всі луги злітала

Сива зозулька всі луги злітала
А в калиновім ба й закувала.
Й а в тім лужечку світлонька стоїть
Мрамуровая, мальованая.
Й а в тій світлоньці гречная панна.
Ой сидить собі ба й на кріселці,
Ой сидить, сидить, хусточки шиє,
Хусточки шиє, злотом гаптує,
Злотом гаптує, парубкам дарує.
Ушила одну саму золоту,
Саму золоту своєму милому,
Своєму милому на подарунок.
Стала й гадати, ким би післати:
— Післала ж би я своїм батеньком,

Неслава ж мені батеньком слати.
Післала ж би я своєв матінков,
Неслава ж мені матінков слати.
Післала ж би я своїм братчиком,
Неслава ж мені братчиком слати.
Післала ж би я своєв сусідков,
В мене сусідка клеветниченька:
Як заклевече, милий ся змече,
Милий ся змече, мене не схоче.
Післала ж би я своєв сестричков,
В мене сестричка старша за мене,
Старша за мене, краща від мене;
Її полюбить, мене погудить.
Хоть сором, хоть два, понесу сама.
Вийшла під гору чорнойов хмаров,
А зійшла в село дробен дощиком.
Ввійшла до сіней ясним сонічком,
Прийшла до хати, сіла за столом,
Сіла за столом сивим соколом.
— Прошу тя, милий, на подарунок,
На подарунок та й на хусточку,
Та й на хусточку та й на золоту.
Та й бувай здоров, бо я вже їду!

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

317. Сонце низенько, вечір близенько

Сонце низенько, вечір близенько,
Вийди до мене, моє серденько!
Ой вийди, вийди, та не барися –
Моє серденько розвеселиться.
Ой вийди, вийди, серденько Галю,
Серденько, рибонько, дорогий кришталю!
Ой вийди, вийди, не бійсь морозу –
Я твої ніженьки в шапочку вложу.

Через річеньку, через болото
Подай рученьку, моє золото!
Через річеньку, через биструю
Подай рученьку, подай другу! Ой біда, біда, який я вдавсь,—
Брів через річеньку, та не вмивався.
Ой завернуса та умиюся,
На свою милую хоч подивлюся.
"Ой не вертайся та не вмивайся,
Ти ж мені, серденько, й так сподобався
Ой там криниця під перелазом —
Вмиємось, серденько, обоє разом.
Моя хустина шовками шита,
Утремось, серденько, хоч буду бита.
Битиме мати — знатиму за що:
За тебе, серденько, не за ледащо!"

Жартівливі та сатиричні пісні / Упорядник Микола Дмитренко. — Київ: Дніпро, 1988. — 327 с.

318. У тім садочку, у тім вишневім

У тім садочку, у тім вишневім,
На тій лавочці сиділи ми,
Яснії зорі світили д'горі,
А місяченько на нас дививсь.
Яснії зорі світили д'горі,
А місяченько на нас дививсь,
Ти присягала, вірно шептала:
- Мій милий друже, люблю тебе.
Я вишивала білу хустину,
Не знала кому дарувати.
Поїхав милий на Україну,
Дала йому сльози втирати.

Пісні Буковини / Запис та упорядкування Яківчук А./ Київ, "Музична Україна", 1990

319. Хилилася береза своїй зеленій діброві

Хилилася береза своїй зеленій діброві:
Лякую ж тобі, зелена діброво, за моє постійне.
Уілько я у тебе стояла – буйного вітру не знала,
Тільки ж бо я зеленее віттячко годовала,
Тільки я знала дощик дрібненький
На свій лист зелененький.
Дякувала Маруся рідненькому батькові:
Дякую ж тобі, мій батеньку, за тоє:
Кілько я у тебе бивала – лихого слова не знала,
Тільки ж знала що суботоньки
Русу косу чесала, хустку вишивала.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974. с. 201.

320. Хустонька

О хустонька та тиж-моя,
— Хустонька червоненькая!
Тебе милий дав, бо мене сподобав
Коло тої та криниченьки...
Я ж на хустці вишиваю,
Шовком, шовком, та дрібненько;
Всеж для тебе, — мі козаче,
— Все ж для тебе, — ти моє серденько!

Гатцук М. Ужинок рідного поля / Москва. 1857, с. 139

321. Хусточка ж моя шовкова!

Слова Г. Квітки-Основ'яненка.

Хусточко ж моя, червона,
Тебе милий дав, бо мене сподобав,
Коло теї та криниченьки,
Як зо мною стояв.
Я ж по хустоньці вишиваю,
Шовком, золотом мережаю.
Дрібненькими та сліззоньками
Та й обливаюсь.

Ой я хустоньку вишиваю.
З нею думкою розмовляю
Все про того та козаченька.
Що я кохаю.

Хусточко ж моя, вишиваная!

Чи на те ж тебе я вишивала,
Щоб нелюбу та й немилому
Тепер віддала?

Хусточко ж моя, гаптованая!
Чи на те ж бо я гаптувала,
Щоб старому, супротивному,
Тебе чіпляла?

Хусточко ж моя, безщасная!
Обітри мої ти слізоньки,
Що з очей моїх течуть карих,
Як тії річки!

Хусточко ж моя, безталанная!
Ти закрій мої карі оченьки,
Як я ляжу в домовину
Від любовоньки!

*О. Гулак-Артемівський, Народні українські пісні з голосом, К., 1868, с. 33,
нотний додаток, с. VII.*

322. Чи то на те божя воля?

Чи то на те божя воля?
Чи така її доля?
Росла в наймах, виростала,
З сиротою покохалась.
Неборак як голуб з нею,
З безталанною своєю,
Од зіроньки до зіроньки
Сидять собі у вдівоньки.
Сидять собі, розмовляють,

У неділеньку та ранесенько
Сурми-труби вигравали.
В поход, у дорогу славні компанійці

До схід сонечка рушали.
Випроводжала вдова свого сина,
Ту єдиную дитину.
Випроводжала сестра свого брата.
А сірому сиротина
Випроводжала: коня напувала
До зірниці із криниці,
Виносила зброю — шаблю золотую
І рушницю-гаківницю.
Випроводжала три поля, три милі,
Прощалася при долині.
Дарувала шиту шовками хустину,
Щоб згадував на чужині.

Ой хустино, хустиночко!

Мережана, шита.

Тільки й слави козацької —

Сіделечко вкрити.

Вернулася, журилася,

На шлях битий дивилася.

Квітчалася, прибиралась,

Що день божий сподівалась.

А в неділеньку ходила

Виглядати на могилу.

Мина літо, мина й друге,

А на третє линуць

Преславнії компанійці

В свою Україну.

Іде військо, іде й друге,

А за третім стиха —

Не дивися, безталанна,—

Везуть тобі лихо.

Везуть труну мальовану,

Китайкою криту.

А за нею з старшиною

Іде в чорній свиті

Сам полковник компанійський,
Характерник з Січі.
За ним ідуть осаули
Та плачуть ідучи.
Несуть пани осаули
Козацькою зброю:
Литий панцир порубаний,
Шаблю золотую.
Три рушниці-гаківниці
І три самопали...
А на зброї... козацькая
Кров позасихала.
Ведуть коня вороного,
Розбиті копита...
А на йому сіделечко
Хустиною вкрите.

Шевченко Т. «Хустина». Кобзар. / Корбуш, Київ: 2008. 800 с.

323. Як не прийдеш одвідати

Як не прийдеш одвідати, -	Ходє мила чорнобрива –
То й слави не буде,	Білі ручки ломє.
То й потонеш на бережку,	- Не жаль мені хусточки,
Де води не буде.	Що я її шила,
Василь уже потопає	А жаль мені Василечка,
Лиш хустка плава,	Що я полюбила

«Ой у полі жито жала» / Народні пісні з голосу Дніпрової Чайки та в її записах/ «Музична Україна», Київ – 1974 р., с. 69

324. Як ішов я з Дебречина додому

Як ішов я з Дебречина додому,
Перейшла ми чорна кура дорогу,
Іди, іди, чорна кура додому!
Не заважай, не заважай
По дорозі нікому.
Як ішов я з Дебречина до Хусту,
Знайшов лем я вишиваную хустку,

Ой, чи мила, чи не мила їшила,
Лем би, лем би, вона
Вишиваною була.
Як ішов я з Бардейова додому,
Про той вечір не розкажу нікому.
Так моя мила притискала до себе - ой!
Чи любиш мя, чи не любиш,
Бо я млію без тебе!

«Українське народне багатоголосся», К., 1963, сторінка 438 (з мелодією).

ШИРИНКА

Обрядова хусточка

Ширинка (ширінка, ширинька, ширінька)— обрядова хусточка. Вона мала форму прямокутника розміром приблизно 50 на 60 см, у кожному куті якого була вишита геометрична або стилізована квітка, а краї підрублені різнобарвною вовною.

Ширинку мусила вишити і подарувати своєму нареченому кожна дівчина. Саме з ширинок починалось виготовлення посагу. Для кожної окремої хусточки орнамент малювався окремо, однакових ширинок на селі не було. Призначене для весільних шириньок полотно благословлялося на свято Варвари (17 грудня). Свята Варвара вважається покровителькою всього вишиття - вона вишивала ризи самому Ісусу Христу. Свої шириньки дівчина вишивала за власними малюнками та задумами, вкладаючи в те шиття свої мрії щодо майбутнього сімейного життя. Кожен вишитий елемент мав своє символічне значення як в зображенні, так і в кольорі. Бажання дівчини, закарбовані в шириньці, оспівані в фольклорі.

Ширинку дівчина дарувала своєму обранцю на заручинах і на весіллі молодий затирав цю хусточку за пояс. Якщо наречена помирала перед весіллям, хлопець повертав ширинку, накриваючи нею покійні ноги в домовині «аби за

собою не потягнула». Якщо помирав наречений, то дівчина приходила і забиравала ширинку «аби душа покійника її не переслідувала». Вона прополіскувала хусточку в проточній воді і вішала на придорожній хрест.

Також ширинками обдаровували гостей весілля, так само як нафрамицями на Поділлі. Отримані хусточки вішали у світлиці під образами, попередньо склавши кутами до середини. Ширинкою мати брала весільний вінок і клала на голову доньці. Повитуха вішала ширинку на хвіртку у випадку народження дівчинки.

Також на ширинці подавали хліб-сіль гостям.

325. Вийду за ворота, стану подумаю

Вийду за ворота, стану подумаю,
[Стану подумаю], гляну по Дунаю.
Що по Дунаєчку вода розлилася,
Дівка у воротах слізьми облилася.
По чім, дівко, плачеш, по чім сльози ллеш?
Чи жаль тобі коси, чи дівочої краси?
Не жаль мені коси, ні дівочої краси,
Тільки мені тяжко: як була у батька —
По саду гуляла, кісоньку чесала,
Вишеньки щипала, в платочок в'язала,
Шириночку шила, милому дарила.

*Пісні родинного життя. Збірник / Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт.
В.Г. Довженок; Відп. ред. І. П. Березовський. — К.: Дніпро, 1988. —с. 61.*

326. Гой вишию такі цвіти, як нема ні в кого

Гой вишию такі цвіти, як нема ні в кого -
Би мій милий си грабив до мого порога.
Гой вишию голубочка та й з голубиною -
Би мій милий не ввивавси колис за другою...
Гой вишию навкруг того ще й дрібні листочки -
Би до смерти цілював він тіко мої очки.
Гой вишию до листочків крягну винограду -
Би мій милий коло мене давав собі раду...

327. Й а в ліску, в ліску, на жовтім піску

Й а в ліску, в ліску, на жовтім піску
Виросла сосна широка, рясна.
Й а ввись висока й а в лист широка,
В гору багрява й а в верх кудрява.
Ой на тім кудрі та сокіл сидить,
Та сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить же він на чистий Дунай.
На тім Дунаю корабель плавле.
Й а в тім кораблі гречная панна,
Гречная панна ширинку шиє.
Ой шила, шила, позолотила.
Та другу шила та ільчатую.
Й а третю шила усяким шовком.
Тоту шовкову — своєму свекрові,
Тоту Ільчатку — своїй матінці,
Позолочену — своєму милому.

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упорядники О. І. Дей (тексти, с. 450).*

328. Ой біжить ридван золотокован

Ой біжить ридван золотокован,
На тім ридвані золотий стільчик,
На тім стільчику гречная панна,
Гречная панна на ім'я Доня.
Ой сидить собі, шитечко шиє,
Шитечко шиє в три *шереночки*:
Першу, що шила, з квітками садила,
Тоту би дати своєму тату.
Другу, що шила червоним шовком,
Тоту би дати меншому брату.
Третю, що шила, злотом злотила,
Тоту би дати своєму милому.
Коня сивого в царя би взяти,

Та я ним єму шитечко пішлю,
Шитечко пішлю своєму милому.
Накажу коня та й з оболоня,
Щоби не зблудив, щоб милий приймив.
— Прийми, миленький, від ня дарунок,
А мені пришли золотий вінок.
Пришли ми вінок з щирого серця,
Щоб тобі була велика цнота.
— Ще пришлю тобі злотий тарелець,
А в тім тарельці всяка всячина,
А на вершку в нім злотий перстенець.

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

329. Ой з долу, з долу вітер повіват

Ой з долу, з долу вітер повіват,
Вітер повіват, Дунай висихат,
Дунай висихат, тризіль поростат.
Й одно ж ми зілля зелен барвінчик,
Друге ж ми зілля запах-васильчик,
Третє ж ми зілля написен дерен.
Й а в тім дерені гречная панна
Шила, вишивала три *шеріноньці*.
Першу, що шила, все *золотила*,
Другу, що шила, *дуже китила*,
Третю, що шила, *всякими шовки!*
Першу ж би дати своїй свекрусі,
Другу ж би дати своїй сестричці,
Третю би дати мому милому.
Ой дати, дати, ніким післати,
Післала бих ї меншев сестрицев,
Сестру сполюб'є, мене спогуб'є!
Хоть сором, хоть раз, понесу зараз,
Хоть сором, хоть два, понесу сама.

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

330. Ой ходила дівчиночка в Чернівцях по ринку

Ой ходила дівчиночка в Чернівцях по ринку

Та й збирала кучерики в *шовкову ширинку*.

— Кучерики, кучерики, які ви кручені,

Та й не раз я простояла з вами до вечері.

Та й не раз я простояла та й проговорила,

Та й не раз ня моя мамка за кучері була.

Була мене моя мамка дереновим прутом,

Щоб я більше не стояла з молодим рекрутом.

Як рекрута не любити, коли рекрут душка?

Йа в рекрута гордяники кругом капелюшка.

Як рекрута не любити? Рекрут молоденький,

Як обійме, поцілує, як мід солоденький.

Пісні Буковини / Запис та упор. Яківчук А./ Київ, "Музична Україна", 1990

331. Оце тобі, мамочко, да й невіхночка

— Оце ж тобі, мамочко, да й невіхночка,

Як самі знайте, так навчаєте:

Мед-вино точить, щоб не перелить,

Шириночку шить, щоб не помилить,

Кросенця ткать, щоб не порвать.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

332. Через сіни, та сінечки

Через сіни, та сінечки

Чи готова *ширінонька*,

Новенькие

Чи готова?

Ой летіли голуб'ята

- Не готова *ширінонька*,

Сивенькие

Не готова,

Та й питали у Ульяни:

Бо купила моток ниток,

- Ой чи дома

Загубила.

Ой чи дома?

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. - К.: Наукова думка, 1982. - 868 с. , с. 117, №60.

**ШИТЯЧКО
ШИТЕНЬКО ШИЛА**

333. Була в батенька нова-світлонька

Була в батенька нова світлонька,
А коло неї садок сажений,
Садок сажений, злотом ряшений,
А в тім садочку зелене вино. —
Стерегла ж его красна дівонька,
Та стерегучи, *шитенько шила*,
Шитінко шила твердо уснула:
Та надлетіли райські пташеньки,
Сіли упали на злоту рясу,
А злота ряса та зазвеніла,
В тим се дівонька з сну пробудила:
Ой, гушу! гушу! райські пташечки.
Не вам то батько садочок садив,
Садочок садив, все злотом рясив,
Зелене вино самій надобно;
Маю братінька на ожененю,
Сама молода на відданіні.

М. Максимович. Малоросійські пісні. М. 1827

334. Гей, гором, гором, гором, долинами

Гей, гором, гором, гором, долинами.
Гей, там Мариня по саду ходила.
По саду ходила, виноград садила.
Виноград садила і *шитячко шила*.
А тоє шитячко — єдвабне нитячко,
А єдно шитячко батеньку післала,
А друге шитячко матінці післала,
А третє *шитячко милому тримала*.
Купи розгортала, стежки замітала,
Брами витворяла, столи застеляла,
Столи застеляла, старіст виглядала.

Колядки та щедрівки. Зимові обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. , с. 453. / Упорядники О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний

335. Зажурилися гори й долини

1. Зажурилися гори й долини.
2. Що не зродило жито й пшениця.
3. Але зродило зелене вино.
4. Зелене вино красно й зацвіло,
5. Красно зацвіло, рясно вродило.
6. Хто ж й'го стириже? – Паняня грешна.
7. Паняня грешна вино й стригла,
8. Вино стригла, *шитячко шила*.
9. *Шитячко шила й стверда й заснула*.
10. Стверда заснула, нічо' й не чула.
11. Як налетіли всі райські пташки:
12. Ой, гіла, гіла! Не їжте вина!
13. Бо мене вина того тож треба.
14. А маю брата на вороженнячку¹⁴,
15. Ой сама же я зарученая
16. Зарученая за поповича,
17. За поповича аж до Галича.
18. За дві-три слові будьте здорові,
19. Будьте здорові з Святим Рождіством,
20. З Святим Рождіством, щастям, здоровлям!

Український обрядовий фольклор західних земель / Уклад А. Іваницький. – Вінниця. «Нова Книга», 2012. №15

336. Зажурилися гори й долини. Жи!

1. Зажурилися гори й долини. Жи!¹⁵
2. Що не зродили жита-пшениці.
3. Але зродили зелене вино.
4. Зелене вино вгору ся вило,
5. Вгору ся вило, рясно зацвило,

¹⁴ Як пояснила співачка, «на вороженнячку» - той, що має одружуватися

¹⁵ Приспівка «Жи!» співається після кожного рядка.

6. Рясно зацвіло, сивно вродило.
7. Хто ж його стеріг? - Гречная панна!
8. Гречная панна - дівка Марійка.
9. Як його стерегла - *шитячко шила*.
10. *Шитячко шила, твердо заснула*.
11. Ой, надлетіли три райські пташки.
12. Ой як летіли, крильми дзвеніли,
13. Вона на той раз пробудилася.
14. - Ой, гіля-гіля, три райські пташки.
15. Зелене вино не спивайте ми.
16. Бо мені вина багато треба,
17. Бо я в неділю гостей сподіваюсь.
18. Ой, гостей, гостей, свого милого,
19. Свого милого, ще й не самого,
20. Ще й не самого, ще й бояр його.
21. Його бояри всі в одній барві,
22. Сам пан молодий йа в сріблі ходить,
23. Йа в сріблі ходить, коника водить.
24. Ой, за цим словом будь вашим здоров,
25. Та бувай здорова, гречная панно,
26. Гречная панно, дівко Марійко! Жи!

Український обрядовий фольклор західних земель / Уклад А. Іваницький. — Вінниця. «Нова Книга», 2012. №18

337. Зійшов, перейшов

1. Зійшов, перейшов	Твердо заснула.
Місяць по небу, ой же,	4. Прийшло до неї
Зійшов, перейшов	Й аж троє старіст.
Місяць по небу, ой!	6. Зів'ю галочку
2. Та й зайшов же він	З білого сніжку,
В нові завети.	7. Йа кину у ню,
3. Грешная панна	Аж ся жажнула.
<i>Шитячко шила.</i>	(Кінця не знали.
<i>Шитячко шила,</i>	

338. На горі, горі в шовковій траві

На горі, горі в шовковій траві
Дівчина красна волики пасла.

Приспів:

Винная, винная яблунь
Червоні ябка зродила!
*Волики пасла, шиттячко шила,
Шиттячко шила – воли згубила.*

Приспів.

Ви, батьку, підіть, волики знайдіть!
А батько пішов – воли не знайшов.

Приспів.

Ви, мамко, підіть, волики знайдіть!
А мати пішла – воли не знайшла.

Приспів.

Ти, милий, іди, волики знайди!
А милий пішов, волики знайшов.

Приспів (тричі).

Колядки та щедрівки. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Яценко, К. Міщенко. К. 2005, 185 с. С. 105

339. Ой зажурились гори й долини

Ой зажурились гори й долини,
Що не вродило жито-пшениця,
Тільки вродило зелене вино.
Стерегла його ґречная панна,
Ґречная панна, панна Феклюня.
Стерегла вино, *шиттячко шила,*
Шиттям махнула, сама заснула.
Десь узялися райськії пташки,
Сіли-упали, вино дзьобали.
— Ой гиля, гиля, райськії пташки,
Не клуйте вино, вино потрібно:

Маю братіка на оженіннячку,
Маю сестричку па відданнячку,
Сама молода зарученая,
Зарученая, невінчана.

Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребище. 1920-1970 рр. / Упор. С. Мішанич. К. Наук. думка. 1976 (с. 116)

340. Ой попід садом, під виноградом

Ой попід садом, під виноградом,
Там паняночка красна Гандзуня,
Волики пасла, *шитянько шила*.
Шитянько шила, твердо заснула.
Твердо заснула, воли згубила,
Воли згубила, батька просила:
— Іди, батеньку, волики знайди!
Волики знайди, мені прижени!
Батенько не йде, батенько не хоче *.
Ой попід садом, під виноградом,
Там паняночка красна Гандзуня,
Волики пасла, *шитянько шила*.
Шитянько шила, твердо заснула.
Твердо заснула, воли згубила.
Волики згубила, милого просила:
— Іди, миленький, волики знайди,
Волики знайди, мені прижени!
Миленький іде, волики жене!

* Далі строфа повторюється із заміною «батенька» на «матінку», «сестричку», «братика».

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

341. Ой рано-рано куроньки піли

Ой рано, рано куроньки піли,
Ой еще ранше ґаздиня встала,
Ой ходить собі по комороньці,
По комороньці, по обороньці.
Та взяла собі три круги воску

Та усукала три свічі ярі:
При єдній свічі личко вмивала,
При другій свічі личко втирала,
При третій свічі роботу взяла.
Роботу взяла, *шитенько шила*,
Шитенько шила своєму мужеві,
Своєму мужеві, господареві.
Ой як ізшила та й істачала,
Муженька вбрала, попротягала,
Біле личенько поцілувала.
Та взяла єго за білу ручку,
Повела єго перед матінку:
— Ой нене, нене, ци хвалиш мене?
— Хвалю тя гоже, хвали тя, боже,
Убрала-с мужа богу на хвалу,
Богу на хвалу, людям на славу,
Людям на славу, собі на гонор.

*Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.
Наукова думка. 1965. / Упоряд. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).*

342. Пасла Гануся сивії вівці

Пасла Гануся сивії вівці
Й а в гаю, гаю, близько Дунаю.
Пасла вона, пасла, *шитенько шила*,
Твердо заснула, (в) овечки згубила.
Нема кому дати до батенька знати,
Щоб батенько прийшов овечок шукати.
Батенько прийшов, овечок не знайшов .
Пасла Гануся сивії вівці,
Пасла вона, пасла, шитенько шила,
Твердо заснула, овечки згубила.
Нема кому дати до милого знати,
Щоб миленький прийшов овечок шукати.
Миленький прийшов, овечки знайшов
Й а в гаю, гаю, близько Дунаю.

Колядки та щедрівки. Зимово обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

343. Проти віконця напроти сонця

Проти віконця напроти сонця
Ой сидить собі гречна ґаздиня,
Ой сидить, сидить, шиттячко шиє,
Сидить ґаздиня *шиттячко шиє!*
А в лузі в тузі чом розігрався
Ой сивий олень дев'ятирогий!
Ой іграй, іграй, шиття не топтай,
Бо як потопчеш, сам ти загинеш!
Там на десятім злот терем стоїть,
Й а в тім теремі злотне кріселко,
А в тім кріселку шиттячко шиє,
Шиттячко шиє, злотом фарбує.
В вишневім садку дві зозулечці,
Дві зозулечці файно співають,
Файно співають все за здоров'я,
Все за здоров'я сеї ґаздині.

Колядки та щедрівки. Зимово обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

344. Шуми, не шуми, зелений гаю

Шуми, не шуми, зелений гаю.
Ой як же мені та й не шуміти?
Чую ж я в собі лютого звіря,
Лютого звіря, тура-оленя,
Тура-оленя, на дев'ять ріжків.
Ой на десятім там дерен росте.
На тім дерені тисові столи,
Поза столове сидять панове.
Ой межі ними гречная панна,
Гречная панна чом Настуненька.
Шила аж троякоє:
Єдно ж ми шила білою нитьов,
Другоє шила зеленим шовком,

Третьое шитє злотом гафтила.
Єдно ж ми буде мому свекрові,
Друге ж ми буде моїй свекрусі,
Третє ж ми буде мому милому.
Віночки-м вила, ще-м золотила,
Ще-м золотила, в Дунай пустила:
— Котрий молодець, поплинь по вінець!

Запис: В. Антонюк 1912 рік в Бучацькому пов., Галичина.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ.

Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей. 804 с., с. 452.

345. Ци дома, дома, пане господарю?

Ци дома, дома, пане господарю?
Ой єсть він дома, в новій стодольці.
Що ж він там робить? — Пшеницю віє.
Ходімо ми му заколядуймо,
Чей же він дасть нам хоч відвійочки,
Хоч відвійочки на підсівочки.
Ци дома, дома господинечка?
Єсть вона дома, в новій світлоньці.
Що ж вона робить? — Колачі плете.
Ходімо ми їй заколядуймо,
Чей вона дасть нам по колачеві,
По колачеві і по книшеві.
Ци дома, дома єго синонько?
Ой єсть він дома, в новій стаєньці.
Що ж він там робить? — Коники чеше.
Ходімо ми му заколядуймо,
Чей же він дасть нам хоть по конику.
Ци дома, дома доненька єго?
Єсть вона дома в новім теремі.
Що ж вона робить? — Шитінко шиє.
Ходімо ми їй заколядуймо,
Чей вона дасть нам хоч по хусточці.

Запис: в 1830-х роках у селі Зарваниці, Галичина, від Л. Микитчука.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с., с. 78.

346. Ци ти, мила, в полі була, ци ти дома шила

Ци ти, мила, в полі була, ци ти дома *шила*,
Що ти собі так ззарання світло загасила?
– Ой я в полі та й не була, та й дома не шила,
Таки-м собі так ззарання світло загасила.
– Не гнівайси, моя мила, що-м до тебе прийшов,
Бо-м під твоєм віконечком цю паличку найшов.
Не гнівайси, моя мила, що-с ще та й не спала,
Відай же ти, моя мила, із другим стояла.
– Ой я з другим не стояла та й з тобов не буду,
Бо я за ті стояночки не раз бита буду.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

ВИШИТТЯ ШИРОКЕ

347. Козак уєжає,

Козак уєжає,
Дівчину бросає.
– Ой козаче-соколе,
Возьми мене з собою
На Вкраїну далеку.
– Дівчина-голубка,
Де будемо жити?
– У степу під вербою,
Якби, серце, з тобою
На Вкраїні далекій.
– Дівчина-голубка,
Що будемо слати?
– Камиши з лободою,
Якби, серце, з тобою
На Вкраїні далекій.

– Дівчина-голубка,
Чим будем вкриватися?
– Хоч козацької полонню,
Якби, серце, з тобою
На Вкраїні далекій.
– Дівчина-голубка,
Що будем робити?
– Будем шить, вишивати,
Золоте жито жати
На Вкраїні далекій.
– Дівчина-голубка,
Що будемо їсти?
– Сухарі із водою,
Якби, серце, з тобою
На Вкраїні далекій.

Супрун-Яремко Н. Українці Кубані та їхні пісні. К.: Музична Україна, 2005.
– 784 с. , с. 607.

348. Молода дівчина

1-Молода дівчина,
Вишиття широке,
Почекай, дівчино,
Мене ще два роки.	5. - Летіть, летіть, листи,
На чужу країну,
Падайте милому
На білу перину.
2. - Ой рада б, козаче,
Ще й чотири ждати,
Хоче мене мати
За нелюба дати.	6. Листи долітають,
Миленький читає,
Миленький читає,
Парінька питає:
3. - Як будеш, дівчино,
Хусточки давати,
Не забудь, дівчино,
Листа написати.	7. Парінька питає:
- Що це за причина,
Що це за причина, -
Йде заміж дівчина?
4. Я листа писала
Білими руками,
Запечатувала
Дрібними сльозами:	8. У неділю рано
Козаченько іде,
Козаченько іде,
Ворота минає.

9. Козаченько іде,	На твоє личенько
Ворота минає,	Хоч раз подивитись.
Стоїть дівчинонька,	11.- Почекай, козаче,
Воду набирає.	Я ще не набрала,
10. - Молода дівчино,	Тебе забачила, -
Дай води напитись,	Кам'яною стала.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти. № 773, с. 535.

349. Ой шумлять луги долом долиною

Ой шумлять луги долом долиною,
 Ой там ві Львові в Яновім городці
 Видів я, браття, тут паняночку,
 Тут паняночку в краснім віночку.
 Ой там Маруся по саду ходила,
 По саду ходила, виноград садила,
 Виноград садила, купи нагортала.
 Купи нагортала, світлу замітала,
 Світлу замітала, столи застеляла,
 Столи застеляла, двері відчиняла,
 Двері відчиняла, гостей сподівала,
 Гостей сподівала, *шиття вишивала*,
 Шила вона шитьє трояк-троякоє:
 А першое шитьє, то білоє нитьє,
 А другое шитьє, то червоне нитьє,
 А третьое шитьє, то шовкове нитьє.
 А першое шитьє батеньку післала,
 А другое шитьє матінці післала,
 А третьое шитьє милому післала.
 Милому післала, при нім ся зістала:
 — Не хочу я в тебе великого дару,
 Великого дару, но шустаків пару.
 Не хочу я в тебе великого скорбу,

Великого скорбу, но (в)оріхів торбу.

(В)орішки дзьобати — тебе сподівати.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упор. О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії).

350. Подружечко моя

1. Подружечко моя,
Розпрощаїмося,
Ми вже на гуляння
Не здибаїмося.

2. Ой хоть здибаємсі,
То не дівчиною,
Буду я плакати
За тобою.

3. Підем, подружечко,
Тею улицею,
Лучче дівчиною,
Як молодицею.

4. Ніхто тебе не зіб'є,
Ніхто ті не злає,
Кужден тебе хлопець
За дівчину має.

5. Кужден тебе хлопець
За дівчину має,

Іде на музики,
З тубою гуляє.

6. Подружечко моя,
Розпрощаїмося,
Ми вже на гуляння
Не здибаїмося.

7. Ой хоть здибаємся,
То не дівчиною,
Буду я плакати
Завше за тобою.

8. Згадай-но, подружечко,
Як ми собі жили,
Горіха зернятком
Ми ся поділили.

9. Згадай-но, подружечко,
Як то було зразу,
А ми шили-вишивали
Коло перелазу.

Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.. № 422, сс. 290-291.

351. Я дівчина невеличка

Я дівчина невеличка,
На головці в мене стрічка,
Вмію шити, вишивати,
Ще й читати і писати.

Пчілка О. Годі, діточки, вам спать! / Київ. "Веселка". 1991 (с. 155)

В НЕДІЛЮ ШИЛА, ГРІХА НАРОБИЛА

352. Ой попе, попе Гордію (1)

Ой попе, попе Гордію,
Та не дзвони рано в неділю!
А задзвони рано у суботу:
Да перебий дівчатам роботу.
Да нехай не шують, не прядуть,
До мене, молодой, в дружки йдуть.

Записано в с. Британи Борзенського пов. на Чернігівщині)

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. - К.: Наукова думка, 1982. - 868 с. с 108, № 48.

353. Ой попе, попе Гордію (2)

Ой попе, попе Гордію,
Та не дзвони рано в неділю!
Та задзвони рано у суботу
Потірай дружечкам роботу.
Нехай і не ш'ють, не прядуть,
А до нашої Мар'ячки в дружки йдуть.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. - К.: Наукова думка, 1982. - 868 с. с 109, № 49.

354. Ой попе, попе Гордію (3)

Ой попе, попе Гордію,
Не дзвони рано в неділю!
Та задзвони рано в суботу:
Перебий дівчатам роботу.
Нехай не шують, не прядуть,
Нехай Марусі вінця в'ють.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. - К.: Наукова думка, 1982. - 868 с. , с 114, № 56.

355. Ой попе, попе Гордію (4)

Ой попе, попе Гордію,
Не звони рано в неділю!
А зазвони рано в суботу:
Роби дружечкам роботу.
Да нехай не шують, не прядуть,
Да нехай Марусі вільце в'ють.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; - К.: Наукова думка, 1982. - 868 с., с 134, № 84.

356. Ой скакав зайчик та й попід гайчик та й скаче

Ой скакав зайчик та й попід гайчик та й скаче,
Заплутався в міток ниток та й плаче.
Поможи, боже, цей міток ниток змотати,
Казав буярин, буде дружечку сватати,
Казав буярин, купить дружечці биндочку,
А вона йому вишиє шовком сорочку.

Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Г. Танцюра. Наукова думка. Київ — 1965, с. 190.

357. Я в неділю шила

Я в неділю шила,
Богу согрішила,
Да ще й буду шити,
Щоб грошей заробити.

Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; . - К.: Наукова думка, 1982. - с. 299, № 367

358. Я дружка маленька

Я дружка маленька, (2)
В мене голочка тоненька,
Я в неділю шила, -
Греха заробила.
Квіткі прішивала, -
Голочку зломала.

Тепер треба заробити, -
Голочку купіти.

*Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук.
думка, 2012. – 723 с. (№ 252, с. 245)*

359. Я швачка маленька

Я швачка маленька
В мене ручка тоненька.
Я в неділеньку шила.
Я в неділю шила,
Може, я й согрішила.

*Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина,
Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд.,
примітки М. М. Шубравської– К.: Наукова думка, 1982. – с.
299, № 368.*

ОЙ, СТІЙ, БРАТЕ, НЕ ЦУРАЙСЯ

360. Одна мати нас родила

Одна мати нас родила,	Стоїть хата на помості.
Не по правді розділила,	Іде сестра до брата у гості,
Мой, Василю, мой.	Мой, Василю, мой.
Тобі дала сиві воли,	- Ховай, жінко, хліб зі столу.
Сиві воли, дві корови,	Бо йде сестра моя в гості,
Мой, Василю, мой.	Мой, Василю, мой.
Мені дала дві голочки,	- Ой, стій, брате, не цурайся.
Гірки мої заробівочки,	Хлібом, сіллю, не ховайся.
Мой, Василю, мой.	Мой, Василю, мой.
<i>Щоб я шила, вишивала,</i>	Бо я маю хліб на возі.
Дрібні діти годувала	Зроблю обід на дорозі,
Мой, Василю, мой.	Мой, Василю, мой.

<http://www.youblisher.com/p/1224474-Чорнівка-сторінки-минулих-літ-Бота-Г-М/>

361. Под білою березою

Под білою березою (2)
Да й сидить братік да й з сестрою.

Сидить браток, листи пише, (2)
Да й а сестриця вишиває.
А сестриця вишиває, (2)
Свою долю проклинає.
Ой чого ти, сестро, да плачеш, (2)
Чи ти з мене плати да хочеш?
- З тебе плати я не буду да брати, (2)
Породила нас одна й мати.
Одна мати нас породила, (2)
Не по правді поділила:
Тобі дала пару и коней, (2)
Мині дала дві голочки,
Щоб я шила-вишивала, (2)
Да своїх діток годувала.

Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 466, с. 402)

362. Усі гори зеленіють

Усі гори зеленіють,
Тільки одна гора чорна,
Де сіяла бідна вдова.
Де сіяла, горювала,
Слізеньками поливала,
До братика ромовляла:
Мій голубчику, братоньку,
Прийми мене на зимоньку,
Прийми ж мене з сиротами,
З маленькими діточками!
Буду тобі відробляти,
Шити, прясти, хуста прати.
Твоє добро доглядати.

Народні пісні в записах Софії Тобілевич. Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт. С. В. Мишанич. Упорядкування мелодій М. В. Мишанича. – К., 1982, с. 194—195.

ПОЯСНЕННЯ СЛІВ І ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

аксесуари	аксесуари туалету — предмети, що доповнюють костюм
баґничайка	
барзо	дуже
блават	- старовинна шовкова тканина блакитного кольору, символ багатства
брукова труна	труна, вимощена камінням
вал	товсті нитки з клоччя.
воліти	мусити
ґазда	господар
ґайчі	відповідає «люлі»
горі	селом вверх селом
єдваб	сорт коштовної шовкової тканини. Вироби з цієї тканини.
жегнати	робити над кимсь / чимсь знак хреста, хрестити
згрібна	(прикметник від зріб'я клоччя) згрібна сорочка виготовлена з полотна, тканого з ниток із клоччя
зімховий	пуховий
"ільчате письмо"	дрібна решітка з косими перехрещуваними лініями
кавка	галка
коберець	koberes, килим.
ковнір -	комір
кой	як, коли
колення	спосіб ажурного вишивання. Коли голкою проколюють кругле вічко і обметують його
коруна –	корона, дукач
кошуля, кушуля	сорочка
крайка	вузький тканий пояс

крамський	крамничний
кручення	один з способів вишивання
кукібний	старанний, дбайливий
кулехчитися	жалітися на слабкість
кучері	орнаментальний мотив
ланцюги	1) один із способів вишивання; 2) частина вишиваного узору.
лати	лаяти
лейбик	верхній одяг без рукавів, з доморобного або фабричного сукна.
лиштва	кольорова вишивана нашивка, кайма
литник	спідниця з доморобної вовняної тканини
лянка	сорочка із грубого лляного полотна
мально	ясно
метлиця	назва рослини
ми	мені
Мигаль	Михайло
морщинка	1) частина рукава під уставкою; 2) вишивка на рукаві під уставкою.
накриванце	(зменшене від накриванко) покривальце
нанашка	весільна мати, хрещена мати
нанашко	весільний батько, хрещений батько
напротяганки	один із способів вишивання.
ня	мене
нянько, неньо	батько
перемітка	головний завій жінок.
розвід	вишитий низом зарис узору.
рядно.	тканина хатнього та господарського вжитку
рясування	збирання у складки.
сваночки (свані, свахи)	запрошені на весілля заміжні жінки.
свашки, свашенки	запрошені на весілля дівчата з родичів або подруг молодого.

сердак	верхній одяг з рукавами із битого сукна
серпанок	це українське слово має кілька значень. Тут - легка прозора тканина
смерекання	вибійчана спідниця, прикрашена орнаментом і металевими прикрасами.
ти	тобі
тоте	ото, оте
файно	гарно
ходаки.	шкіряне взуття, відповідає постолом
цімборик	товариш
черес	широкий пояс з подвійно складеної шкіри.
чільце	весільний головний убір дівчини.
ци	чи
шалінова хустка	хустка з тонкої вовняної фабричної тканини.
шорц	1) доморобна спіднична тканина; 2)спідниця з цієї тканини.
шістка, шустка	дрібна монета, шість (згодом 10) крейцерів австрійської валюти

ДЖЕРЕЛА:

1. Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. / Упорядкування, передмова та переклади М. Москаленка. – К.: «Дніпро», 1988.
2. Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. – К.: «Наукова думка», 1974.
3. Володимир Хил'як, Свадебні звичаї у Лемков' / /Литературный сборник издаваемый Галицко-русскою Матицею. Львів 1871. С. 4-29.
4. Сосенко Ксенофонт. Різдво-Коляда і Щедрий Вечір: Культурологічна оповідь.- К.: "Український письменник", 1994. – 286 с.
5. Лозинський Й. Руське весілля J.Loziński. Ruskoje wesile. (1835)
6. Босий О. Г. Священне ремесло Мокоші. — Вінниця: 2011. — 212 с.
7. О.М. Хмільська. Українські народні пісні. К. «Музична Україна». 1967
8. М. Максимович. Малоросійські пісні. М. 1827
9. Дубравін В. Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон). Суми. «Універсальна книга». 2005. – 447 с.
10. Супрун-Яремко Н. Українці Кубані та їхні пісні. К.: Музична Україна, 2005. – 784 с.
11. Весільна обрядова пісенність Луганщини/ Упор.: Н. Калина, О. Скиба, Н. Філоненко. / Луганськ: ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка". 2010
12. Пісні маминого серця / Упорядник Р.П. Радишевський. – Київ: Видавничий центр "Просвіта", 2006. – 351 с.
13. Пісні з родин і хрестин / упоряд. А. І. Іваницький ; відп. ред. Г. А. Скрипник. .
– Вінниця : Нова Книга, 2013. — 456 с : ноти.
14. Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: Наукове Тов-во ім. Шевченка, 1905. – 259 с.
15. Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: Наукове Тов-во ім. Шевченка, 1906. – 315 с.
16. Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: Наукове Тов-во ім. Шевченка, 1907. – 252 с.
17. Довнар - Запольський М.. Пісні пінчуків. Вип 1. Київ. Типографія Імператорського Університета Св. Володимира. 1895
18. Д.Г. Булгаковський. Пінчуки. Етнографічний збірник. /С-Пб., 1890
19. Сборник Историко-Филологического общества при институте князя Безбородко в Нежине. Т. 5. К. 1904 рік
20. Г..... М. Ужинок рідного поля/ Москва. 1857
21. Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч. II Обрядные песни./ Москва, 1878
22. Головацький Я. Народныя песни Галицкой и Угорской Руси. Ч.3. Отделение 2 Обрядные песни./ Москва, 1878

23. Бодяньський О., Бодяньський Ф. Українські народні пісні — К.: Наукова думка, 1978. — 328 с. — С. 102.
24. Лукашевич П. Малороссійскія и Червонорусскія народныя думы и песни. — С-Пб., 1856
25. Кирієвський П. Песни (обрядовыя). Новая серия. Выпускъ 1.— Москва. 1911
26. Кирієвський П. Песни (необрядовыя). Новая серия. Вып. 2, ч. 1— Москва. 1918
27. Кирієвський П. Песни (необрядовыя). Новая серия. Вып. 2, ч. 2 — Москва. 1929
28. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 1. С-Пб., 1895.
29. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 2. С-Пб., 1896.
30. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 3. С-Пб., 1897.
31. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 4. С-Пб., 1898.
32. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 5. С-Пб., 1899.
33. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 6. С-Пб., 1900.
34. Соболевський А. «Великорусскія народныя песни» Том 7. С-Пб., 1901.
35. Обрядовая поезія /Сост., предисл., примеч., подгот. текстов В. И. Жекулиной, А. Н. Розова; Худож. Т. М. Чиркова.— М.: Современник, 1989 г. - 735 с.,
36. Українська народна творчість. Весілля. Том 1. 1970 Упорядкування Шубравської М.
37. Українська народна творчість. Весілля. Том 2. 1970 Упорядкування Шубравської М.
38. Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна, 1982. - 871 с. / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. — К.: Наукова думка, 1982. — 868 с.
39. Весільні пісні: У двох книгах. Кн. 2: Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття / Упоряд., примітки М. М. Шубравської; нотний матеріал упоряд. Н. А. Бучель. — К.: Наукова думка, 1982. — 680 с.
40. Найкращі пісні України. /Упоряд. Шевченка М. К. "Майдан". 1992
41. Добрий вечір, дівчино. // Упор. Н. Ф. Цимбал. Вид-во «Музична Україна», 1988
42. Колядки та щедрівки. Зимові обрядові поезії трудової року. Київ. Наукова думка. 1965. / Упорядники О. І. Дей (тексти), А. І. Гуменюк (мелодії). Відповідальний редактор М. Т. Рильський. 804 с.
43. Пісні Явдохи Зуїхи. Запис. Гнат Танцюра. Наукова думка. Київ — 1965. с. 812
44. Пісні з Волині. / Упор. О. Ошуркевич, М. Стефанишина (мелодії). "Музична Україна" Київ - 1970. с.320

45. Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с
46. Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк в с. Погребище. 1920-1970 рр./ Упор. С. Мишанич. Київ - Наук. думка, 1976. с. 524
47. Народні пісні з-над Дністра в записах Є. Ярошинської / упоряд. М. Гуць; К., 1972)- К. : Муз. Україна, 1972. - 324 с.
48. Пчілка О. Годі, діточки, вам спать! / Київ. "Веселка". 1991 (с. 155)
49. Марусик Н. Ширинька / Чикаго. газ. «Час і Події», 2010, №26
50. О. Гулак-Артемівський, Народні українські пісні з голосом, К., 1868, стор. 33, нотний додаток, стор. VII. Слова Г. Квітки-Основ'яненка.
51. Народні пісні в записах Степана Руданського. – Київ: Музична Україна, 1972. – 291 с.
52. Сиділа Марічка біля віконця. Слова і музика: Олег Сухарев
<http://nashe.com.ua/song/3292>
53. Пчілка О. Козачка Олена/ Луцьк: «Надстир'я», 2014, – 58 с.
54. Шевченко Т. Кобзар. / Корбуш, Київ: 2008. 800 с.
55. Закувала зозуленька: Антологія української народної творчості : пісні, прислів'я, загадки, скоромовки / Упор., передм. та прим. Н. Шумада. – Київ : Веселка, 1989 . – 606 с.
56. Сборникъ украинских песенъ / Упор. М. Максимовичъ. – Киевъ: Типогр. Ф. Гайковського, 1849.
57. Українські народні пісні / Упорядкув. Володимира Єсипка. — К.: Техніка, 2003. — 207 с. - (Народні джерела).
58. Українські народні пісні / Упорядкув. Тетяна Дмитрієва. — К.: Музична Україна, 1976. — 148 с.
59. Календарно-обрядові пісні / Упор., передм., прим. О. Чебанюк. – К. : Веселка, 1987.
60. Л. Булгакова Ситник. "Подільська народна вишивка" / Львів: - 2005
61. Т. Кара-Васильєва. Українська вишивка / Київ: "Мистецтво" - 1993
62. Пісні з Галичини / Упорядники Р.П. Береза, М.О. Дацко. – Львів: Світ, 1997. – 192 с.
63. Золотий Дунай. Символіка української пісні / Упорядник Марія Чумарна. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 264 с.
64. Пісні з Львівщини / Упорядник Ю.О. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988. – 446 с.
65. Народні пісні в записах Михайла Яцкова. – Київ: Музична Україна, 1983. – 111 с.
66. Жартівливі та сатиричні пісні / Упорядник Микола Дмитренко. – Київ: Дніпро, 1988. – 327 с.
67. Жартівливі пісні. Родинно-побутові / Упорядники О.І. Дей, М.Г. Марченко, А.І. Гуменюк. – Київ: Наукова думка, 1967. – 800 с.

68. Галицькі українські народні пісні. – Коломия: Галицька накладня Якова Оренштайна, 1900. – 140 с.
69. Обрядові пісні Слобожанщини / Упорядник В.В. Дубравін. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 446 с.
70. Потаємні пісні любовців і кохання © Видавництво "Павутинонька", Нью Йорк – Львів – Київ – Харків – Москва, 2002
71. Пісенний вінок: Українські народні пісні / Упорядник Андрій Михалко. – Київ: Криниця, 2007. – 400 с.
72. Перлини української народної пісні / Упорядник Микола Гордійчук. – Київ: Музична Україна, 1991. – 383 с.
73. Пісні маминого серця / Упорядник Р.П. Радишевський. – Київ: Видавничий центр "Просвіта", 2006. – 351 с.
74. Народні пісні Житомирщини. / Упор. Л. Єфремова; - К. : Наук. думка, 2012. – 723 с. (№ 346, с. 309)
75. Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк у с. Погребище. 1920-1970 рр. / Упор. С. Мішанич . К. Наук. думка. 1976 (с. 81)
76. Пісні з Волині / Упор. О. Ошуркевич, мелодії - М. Стефанишина.. Київ: "Музична Україна" - 1970. с.81
77. Пісні Буковини / Запис та упорядкування Яківчук А.- Київ, "Музична Україна", 1990
78. Пісні з Львівщини / Упорядник Ю.О. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988. – 446 с.
79. Рудченко И. Я. Чумацкие народные песни. К., 1874., с. 186-188 (Полтавщина, м. Київ, м. Херсон).
80. Може вміститися сльоза... / Упорядник І.О. Голубенко. – Київ: Інститут громадянського суспільства, 2002. – 180 с.
81. Закарпатські народні пісні. /Упор. З. Василенко. – Київ. АН УРСР. 1962. 372 с.
82. Бота Г. М. Чорнівка - сторінки минулих літ. / «Яке життя, така пісня» - старовинні фольклорні пісні с. Чорнівка. Записав Г. Бота в с. Чорнівка Новоселицького р-ну, Чернівецької обл.. Розшифрувала Л. Гуменюк
83. Український обрядовий фольклор західних земель / Уклад А. Іваницький. – Вінниця. «Нова Книга», 2012
84. Іваницький А. Історична Холмщина. – Вінниця, 2007 № 13
85. Українські літні обряди та пісні / Упорядник А.Ф. Завальнюк. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 217 с.
86. Календарно-обрядові пісні Рівненщини, // Упоряд. В. Ковальчук. – Рівне, 1994. с.39
87. Пісні з Поділля. Українські народні пісні. // Фольклорні записи та упор. О. Яковчука. - К.: Музична Україна, 1989. с. 11-12

88. Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Мошинського, - К., 1995. № 17, текст с. 206.
89. Грінченко Б. Д. Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях. – Чернигов, 1899. Т. III.
90. Пісні родинного життя. Збірник / Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт. В.Г. Довженко; Відп. ред. І. П. Березовський. – К.: Дніпро, 1988. – 359 с.: іл. – (Б-ка укр.. усної нар. творчості).
91. Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодяньських. Упорядкування та примітки А. Ю. Ясенчук. Ред. Та вступна стаття О. І. Дея. – К. 1978.
92. Д. І. Яворницький, Малороссийские народные песни, собранные Д.И. Эварницким в 1878-1905 гг. – Екатеринбург, 1906, с. 407-408
93. Грінченко Б. Д. Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях. – Чернигов, 1899. Т. III.
94. Українські пісні з нотами. Зібрав Андрій Конощенко, 1-а сотня. – Одеса, 1909; 2-а сотня. – Одеса, 1909; 3-я сотня. – К., (б.р.).
95. Материалы для этнографии Херсонской губернии. Собрал И. В. Бессараба. – Петроград, 1916
96. Рукописні фонди Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім.. Рильського АН УРСР (ІМФЕ), ф. 6
97. Збірник українських народних пісень. Зібрав і у ноті звів М. Лисенко. – К., 1868-1911. – вип. VII, с. 10.
98. Українські народні пісні в записах Платона Майбороди. Упор., вст. ст. та прим. О. А. Правдюка. К., 1986.
99. Народні пісні в записах Софії Тобілевич. Упоряд., авт.. вступ. ст. та приміт. С. В. Мишанич. Упорядкування мелодій М. В. Мишанича. – К., 1982.
100. Народні пісні Хмельниччини (з колекцій збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. статті М. К. Дмитренка, Л. О. Єфремової; НАН України, ІМФЕ ім. Рильського. К.: Наук. думка, 2014, - 720 с.:ноти, карти.
101. Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.
102. Журнал «Живая старина», 1906, № 03, с. 147
103. М. Лисенко. Збірник українських пісень. Київ. 1868. С. 81
104. Колядки та щедрівки. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Ященко, К. Міщенко. К. 2005, 185 с.
105. Весна класна. Репертуарний збірник народних пісень. Упор. Л. Ященко, К. Міщенко. К. 2007, 256 с.
106. М. Лісовий. Культура професійного мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих закладів – Вінниця: Нова книга, 2010. – 210
107. Олекса Воропай. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. – Т.І,ІІ. – Мюнхен: Українське видавництво, 1958. – 309+289 с.

108. Словарь української мови: в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. — К., 1907—1909. — Т. 4. — С. 379.
109. Словарь української мови: в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. — К., 1907—1909. — Т. 1. — С. 72.
110. Сас П.М. Феодальные города Украины в конце XV— 60-х годах XVI в. / П.М. Сас. — Киев : Наукова думка, 1989. — С. 81
111. Галина Стельмашук. Вбрання на Волині у XIV—XVIII століттях і побутування окремих його компонентів у селян до середини XX ст.
Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2017-4/18.pdf>

Режими доступу:

<http://archive.cym.org/MO/vykhovnyky/content/zapaska.asp>
<http://www.mo-productions.com/ukr/zironkatapelyrics.html>
<http://x-minus.org/track/122248/наталия-май-сорочка-мамина.html>
<http://mirvol.at.ua/publ/66-1-0-315>
<http://www.poetryclub.com.ua/printpoem.php?id=567003>
<http://krasotkina.com/content/свята/Учись,%20дитино,%20гарно%20вишивати.html>
http://shatsk-sch1-bibl.volyn.sch.in.ua/podii_masovi_zahodi/gotuyemo_masovij_zahid/rushniki/
<http://www.youblisher.com/p/1224474-Чорнівка-сторінки-минулих-літ-Бота-Г-М/>
<https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=800705>
<https://nashe.com.ua/song/10900/artist/523>
<https://nashe.com.ua/song/9721>
<http://zbarazh-library.com.ua/bd/book>
<http://www.youblisher.com/p/1224474-Чорнівка-сторінки-минулих-літ-Бота-Г-М/>
<https://nashe.com.ua/song/7508>
<http://vushuvanka-lviv.at.ua/forum/2-2-1>
<https://docs.google.com/document/d/1VpLeU-Y3YvdJfbcj1pK6cDo1HD9jmHcdstvaZB6zOoU/edit>
<http://www.poetryclub.com.ua/printpoem.php?id=504604>
<https://www.pisni.org.ua/songs/5254900.html>
<https://nashe.com.ua/song/28816>
<http://www.dnipropetrovsk.svoboda.org.ua/dopysy/dopysy/016319/>
<http://newsdaily.com.ua/legka-odyag/sorochki/875-komir-sorochki-vidi-i-varianti-prikrasi.html>

ДОДАТОК

Сорочка

Люлю мені, люлю,
Вшию ти кошулю
Тонойку, тонойку,
На літо легойку.

Гаю, сину, гаю,
Най я ти не лаю.
Маю я ти лати,
Волієш ти спати¹⁶

¹⁶ Записано в с. Тополя Великоберезнянського р-ну від І. Желтвай 1949 р..
Розшифрувала З. Василенко.

Закарпатські народні пісні. Упор. З. Василенко. Київ. 1962. АН УРСР. С. 110.

Люлю же мі, люлю, вшию ти кошулю
З тонкого рубочку, мій мивий синочку. (2)
Люлю же мі, люлю, вшию ти кошулю,
Як мі будеш спати, вшию ти *кабатик*. (2)¹⁷

¹⁷ Лемківщина. Пісні з родин і хрестин / упоряд. А. І. Іваницький ; відп. ред. Г. А. Скрипник. – Вінниця : Нова Книга, 2013. — с. 132.

Ой на Кути дороженька, на Кути, на Кути,
Вший ми мати сорочечку, бо я йду в рекрути.
Ой уший ми, моя мати, з трьома ковнярями,
Та меш мене пізнавати межи жовнярями.¹⁸

Потрійний комір може мати декілька типів: «Пітер Пен», шалька, tab collar, ітонський відкладний, а також стійка зі скошеними кінцями. Він завжди виглядає розкішно і стильно, прикрашений принтами, вишивкою будь-якою фурнітурою. Цей комір візуально розширює вилиці і плечі, підходить для невисоких чоловіків. Сорочка з подібним коміром може стати елементом гардеробу як для вечірки, так і для підписання ділового контракту, вечері з компаньйонами, на всякий день.

¹⁸ Записано в кінці XIX — на поч. XX ст.

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. — Львів: Наукове Тов-в ім. Шевченка, 1905. с. 192, № 2003. Передрук: Як. Головацькій. Нар. песні Галицкой и Угорской Руси. IV, Москва, 1864-1878. . с.463, ч. 146

Ой на Дунаю, на бережечку
Стояла золота корабійка.
В тій корабійці красная панна
Шила брату, вишивала кошульку.
На ковнірці зоря і місяць,
На пазушках райськії пташки,
На рукавцях сивці-голубці,
А на придолі тури й олені¹⁹ ...

¹⁹ Зап. в 1810-х роках у Бодячові. Галичина.

Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974. с. 130

Гой вишию *такі цвіти*, як нема ні в кого –
Би мій милий си грабив до мого порога.
Гой вишию *голубочка та й з голубиною* –
Би мій милий не ввивавси колис за другою
Гой вишию навкруг того ще й *дрібні листочки*,
Би до смерти цілював він тіко мої очки.
Гой вишию до листочків крягну *винограду* –
Би мій милий коло мене давав собі раду²⁰ ...

... дівчина, вох да й, козакові
Вишила сорочку.
Шила ж вона, шила
Разними нитками,
Щоби його, вох да й, впізнавала
Межи парубками²¹.

²⁰ Марусик Настасія. Ширинька // Час і Події. — 2010. — Вип. 26.
<https://www.chasipodii.net/article/6808>

²¹ Зап. 19. V. 1971 р. у м. Кам'янець-Подільський Хмельницької обл. від Шипіної Н.

Мамка нічку не спала:
Сорочку дошивала,
Дошивала білу
Зятеві на неділю,

З широкими полами,
З довгими рукавами,
Та з великими квітами.²²

²² Ярошинська, Євгенія Іванівна. Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської / Упоряд., приміт. Михайло Васильович Гуць ; Іл. Н.М. Грох, Б.Л. Тулін . – Київ : Музична Україна, 1972 . – 196

Сорочка Івана Франка, яку подарувала йому Христина Данилівна Алчевська.

Ой засьвіти, місячейку, на межу, на межу,
Най я своєму миленькому сорочку змережу.²³

Іде, іде, іде дощ на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Сестра дала ниточки, мати полотенця,
А я шию, вишиваю від щирого серця²⁴.

²³ Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с., с. 112, № 7183)

²⁴ Пісні з Львівщини / Упорядник Ю.О. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988. – 446 с.

Дощик іде, роса паде на білу березу,
А я своєму миленькому сорочку мережу.
Ой мережу, ой мережу ружовії квіти,
Щоби мене ни судили свикрошині діти.²⁵

²⁵ Гнатюк В. Коломийки. Т.З. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с. (с. 112, № 7186 г)

Приїхав староста зі славного міста Львова,
На нім кошуленька з білого папероньку,
Чорним шовком шита.²⁶

²⁶ Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. — К.: «Наукова думка», 1974. с. 229.

Ой я шию, вішавая білими нитками,
Щобим любка пізнавала межі парубками²⁷.

Сорочка «навипуск», мережана біллю,
з виложистим коміром²⁸.

²⁷ Записано у с. Пасічна. повіт. Косів

Гнатюк В. Коломийки. Т.2. – Львів: НТШ, 1906. - 315 с. (с.181, № 4456)

²⁸ Леся Українка, III, 1952, 193

*Шовком шила, шовком шила,
Злотом вишивала
Все для того козаченька,
Що вірно кохала.²⁹*

²⁹ «Чом ти мене, моя мати» / Народні пісні в записах Ст. Руданського / «Музична Україна», Київ – 1972, с. 197.

– Гей, ти, конику сивенький,
Був-єс ми довго вірненький.
Занеси ня додомочку,
До зеленого садочку.
А там мамка мітки виє,
А миленька злотом шиє.
Шиє, шиє, вишиває
Та й до себе промовляє:
– Гей, ти, мій красний миленький,
А де твій коник сивенький?
Чом не прийдеш у гостину
Бачити мене й родину?³⁰

³⁰ Народні пісні з-над Дністра в записях Євгенії Ярошинської. – Київ: Музична Україна, 1972. – 323 с.

Кожен день за селом у лісах скреготять автомати.
Кожен день умивається ранок в гарячій крові.
А холодної темної ночі до нашої хати
Принесли молодого хлопчину брати лісові.
А коли партизана Карпати покликали сині,
І коли вже нарешті настав розлучатися час,
Він сорочку свою позоставив на пам'ять дівчині:
«Нехай носить твій син і нехай пам'ятає про нас».
Чорна-чорна була та сорочка, чорніша від ночі.
Чорна-чорна, як смерть. Чорна-чорна, як свіжа рілля.
Чорна-чорна була та сорочка, як хлопцеві очі.
Чорна-чорна була, як моя українська земля³¹.

³¹ «Чорна вишиванка». Слова і музика Олександра Шевченка. Орнамент 17 ст., з сорочки із колекції, що належала Гетьману Павлу Полуботку. Автор слів та музики О. Шевченко.

У сім'ї Тараса Демкури з Тернополя збереглась вишиванка початку XX ст., яку переховували від влади протягом багатьох років.

Моя вишиванко, червона калино,
Ти символ Вітчизни з прадавніх віків.
Моя вишиванка – душа України
І зірка яскрава для дочок – синів.

В. Дрозд

А вже ж тая слава по всім городочку,
Що дівчина козакові вишила сорочку.
Вишила сорочку та й червоним шовком,
Щоб козака упізнати поміж цілим полком³².

Я пізнаю тебе, як підеш верхами,
*Та й по вишиванці красними нитками.*³³

³² Закувала зозуленька. Антологія української народної творчості / Упор., передмова та примітки Наталі Шумади – Київ: "Веселка", 1989. - 606 с.

³³ Пісні з Львівщини / Упор. Ю. Корчинський. – Київ: Музична Україна, 1988.

Гаптує дівчина й ридає —
Чи то ж шиття!
Червоним, чорним вишиває
Мені життя.

Танцюють звуки на дзвіниці,
І плаче дзвін.
Я йду. Мій шлях то із костриці,
То із жоржин. (П. Тичина)³⁴

³⁴ <https://www.facebook.com/backandalive/photos/a.346200148870762/896178810539557/?type=1&theater>

А вже ж тая слава
По всім городочку,
Що Ксенуня Мартинові
Вишила сорочку.

*Шила-вишивала
Синіми нитками,
Щоби його пізнавала
Межи парубками.³⁵*

Ой згоріла стирта сїна на білім пісочку,
А хто ж тому козакови вишивав сорочку?
Єдна дала ниточок, друга полотенця,
А третая вишивала зі щирого серця
А четверта вишивала синити нитками,
Щоби его пізнавала меже козаками.

³⁵ Зал. 27.06-10.07.1963 р. експ. ІМФЕ, нач. Яценко Л. І. у с. Блищанівка Дунаєвецького р-ну Хмельницької обл. від жіночого гурту. - ІМФЕ, ф. 14-5, од. зб. 380, арк. 7-8, пл. ф. 14-10, од. зб. 985-987.

Ой богацька дівчиночка, богацького роду,
Єдну має мальованку до церкви і ходу.³⁶

Вишиваю сорочечку, долинов подолок,
Ой приїде мій миленький зі Львова в вівторок.
Ой приїде мій миленький, коби я го вздріла,
Я слабої головоньки, кобим хоть не вмлїла³⁷.

³⁶ Записано у с. Мшанець, пов. Старий Самбір

Гнатюк В. Коломийки. Т.3. – Львів: НТШ, 1907. - 252 с (с. 205, № 4798)

³⁷ Записано у с. Григорів, Бучач. повіт. 1885-1890

Гнатюк В. Коломийки. Т.1. – Львів: Наукове Тов-во ім. Шевченка, 1905. - с. 156, № 1660

Ой у полі кирниченька,
Біжи та й напийся,
Моя дочка на гулянні,
Піди подивися.
На ній сукня грановата
Білим шовком шита,
Біле личко, чорні брови,
Сама невеличка³⁸.

³⁸ Зап. 1930 р. Гайдай М. П. у с. Варенка Летичівського р-ну Хмельницької обл. від Антона, Адольфа і Якуба Чеховських.

Ой просив кум на хрестини,
А він мені дуже милий.
Ой рада би я піти —
Не маю ся в що вбрати.
4. Шуру-муру по полиці —
Знайшла *лиштву від спідниці*.
Слава Богу, що знайшла,
Прибралася та й пішла³⁹.

³⁹ Колесса Ф. Народні пісні з південного Підкарпаття, № 36. Цигелка, Пряшівський округ.

А мій братечко у воріт стоїт,
Золотий рушник в ручках держит,
Сльоза сльозу побиває,
Золотим рушничком утирає⁴⁰.

Мили дружечки ручки,
Глянули на кілочки,
Чи не висять рушнички,
З Києва да навезені,

Шовками помережені,
Золотом позначені,
Дружкам назначені⁴¹.

⁴⁰ У весільний понеділок в Дубенці над Бугом

⁴¹ Дубравін В. Обрядові пісні Слобожанщини. Суми. «Універсальна книга». 2005. – 447 с., с. 318.

Шила, вишивала три шеріноньці.
 Першу, що шила, все золотила,
 Другу, що шила, дуже китила,
 Третю, що шила, всякими шовки!
 Першу ж би дати своїй свекрусі,
 Другу ж би дати своїй сестричці,
 Третю би дати мому милому⁴².

⁴² Запис: Володимир Шухевич у селі Тюдів, Гуцульщина.

Гуцульська родина з ширинками в руках

Гречная панна на ім'я Доня.
Ой сидить собі, шитечко шиє,
Шитечко шиє в три *шереночки*:
Першу, що шила, з квітками садила,
Тоту би дати своєму тату.
Другу, що шила червоним шовком,
Тоту би дати меншому брату.
Третю, що шила, злотом злотила,
Тоту би дати своєму милому.⁴³

⁴³ Запис: І. Балаш 1900 рік у селі Ляхівці, Галичина.

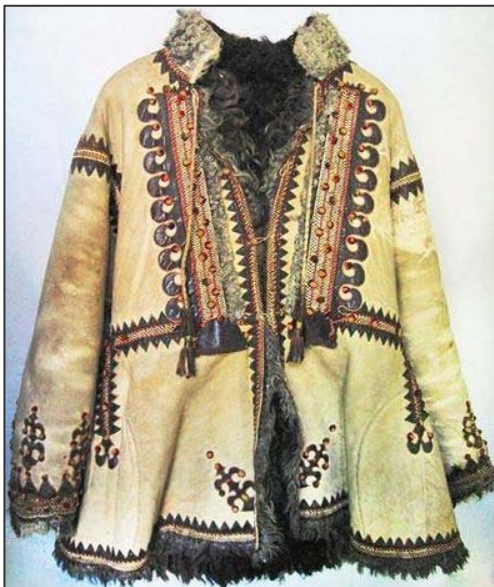

Ширинкою поєднують руки молодят на весіллі. Молода дарує ширинку молодому, яку він тримає за поясом.

Весільні ширинки в експозиції музею в Чернівцях

Ой ясна, ясна на небі зоря,
Ой красна, красна у Сашка жона.
І красовита, і грошовита,
По двору ходить, як сонце сходить.
А в хату ввійде — як зоря зійде.
А заговорить, як дзвін задзвонить,
Як засміється, сад-виноград в'ється.
Як зажартує — коня дарує,
А вдома нема — десь у короля.
Шие кожуха самому крулю.
А на рукавці сиві голубці,
А на пазусі — різні цвітки,
А на комірці — райські пташки.
Сиві голубці як не загудуть!
Різні квітки як не зацвітуть!
Райські пташки в поле полинуть!

Запис: Василь Кравченко в 1900-х роках на Волині.

На горі сосна золотом обросла,
А на тій сосні сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить він, видить, аж на синю гору.
На тих синіх горах новая світлонька,
А в тій світлоньці гречная панна.
Що ж вона діє? — Шубочку шиє.
Чорною ниттю — то тобі, батеньку,
Білою ниттю — то тобі, матінко,

Жовтою ниттю — то тобі, сестричко,
Червоною ниттю — то тобі, братеньку,
Єдвабною ниттю — то тобі, миленький.

Запис: у селі Голішів над Дністром. Відділ рукописів Львівської публічної бібліотеки, фонд АСП — 920, аркуш 2.

Ой у лузі, лузі зелена трава,
За хорошім мужем жінка молода.
За хорошим мужем жінка молода,
Шие вона шубу з чорного бобра.
Шие вона, шие й вішивається,
До свого татуса вібірається.
Ой давно, давно я в татуса була,
Вже моя стежечка терном заросла.
Ой не так же терном, як терніною,
Де я походила та й дівчиною.
Де я походила, ходить не буду,
Кого я любила, любіть не буду.

Зап. 2012 р. Єфремова Л. О. у с. Чоповичі Малинського р-ну Житомирської обл. від Старченко Надії Володимирівни, 1935 р. н.

Шуба— верхній зимовий одяг. Слово «шуба» походить від арабського чи угорського «джубба» («верхній одяг з довгими рукавами»).

Шили шубу хутром всередину, зверху її покривали сукном. Шуби були різні за кроєм: прямоспинні, короткополі і довгополі з великими комірами, оздоблені на краю піл, кишенях, внизу рукавів кількома рядами вишивки.

МУЗИКА НА ПОЛОТНІ

СОРОЧКА, СУКНЯ.....	3
1. Дрозд В. Буяння весни білосніжним серпанком	3
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ ОДЯГ	4
Жіноча сорочка	4
Чоловіча сорочка	9
Сукня	15
А НА СИРОТИНІ НЕМА НІ ШНУРОЧКА.....	16
2. Ой полечко, поле	16
3. Ой летіли журавлі	16
4. Пішла би я на кладочку, та коби-м не впала	17
5. Уродився Шевченко	17
А Я Ж ТОБІ ЗА ВИГОДУ ВИШИЮ СОРОЧКУ.....	18
6. Але ж, кажи, сїда рїда.....	18
7. Богацькая дївчинонька, богацькая дївка	18
8. Ой нікому ж так ни горе	18
9. Ой Романе, Романочку	18
10. Пливе човен води повен	19
ВИШИВАЛА МИЛА ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ.....	19
11. А я їхав з регіменту, видївем миленьку.....	19
12. А я свому миленькому сорочку мережу	19
13. А вже ми сї сорочина тота попорола.....	19
14. А не цвити, руже.....	19
15. Верховино, Верховино	20
16. Весняночка – паняночка.....	20
17. Висидїла квочка двоє курточок	20
18. Вишивана сорочечка, мальовані дуди.....	21
19. За синім морем под новим двором	21
20. Издалече, изъ Украйны (1).....	21
21. Й а з гори, з долу вітер леліє.....	21
22. На Ивасевом дворі	22
23. На соколовим полі.....	22
24. Не довго ми їхали.....	23
25. Ой війду я на гороньку	23
26. Ой вийду я за ворота	23
27. Ой дощ іде, роса паде на білу березу (1).....	24
28. Ой Иване, Ивавочку, ци маєшь сорочку?.....	24
29. Ой ніхто там небував (1)	24
30. Ой ніхто там не бував (2).....	25
31. Ой поїхав мій миленький та за Калуш далі.....	26

32. Ой у полі нивка	27
33. Плавала кладочка по ставочку	27
34. Під горою криниченька	27
35. Сорочино ж моя тонка	28
36. С гильов ідемо, с гильов	29
37. Та ой два нас, товаришу	29
38. Товаришко моя	29
39. То я би ти, мій миленький, сорочину вшила	29
40. У вишневім садочку	29
41. У маляра за городом тин, тин	30
42. Хмариться, мариться – дощ буде	30
43. Через наше село дерево возили	31
44. Червлений квітоньку	31
45. Шила Марися кошулейку	32
46. Ший, Марисенько, Йвасьови, сорочечку	32
47. Шей, Марусенько, свекрови сороченьку	32
48. Щось у бору гукає	33
49. Як Ганнусі не любити, коли молоденька	33
ВИШИВАЛА РІДНА МАТИ	33
50. Батькова сорочка	33
51. Гайчі мені, гайчі	34
52. Гордий та пишний, пане Іване	34
53. І вже синонько з війноньки йде	35
54. Люлю же мі, люлю, вшию ти кошулю	35
55. Люляй, люляй, ковишу ты	35
56. На дворі у Василя виростало деревце	36
57. Сльози висохли, пропали,	36
58. Чи дома, дома, Микола дома	36
ГАМІВНА СОРОЧКА	37
59. Лети, лети ти, чорная галко	37
ОБЕРІГ-СОРОЧКА	38
60. Балада про гуцулку дівчину і гору	38
61. Кажуть люди, що я лиха	39
62. Марисю, Марисейко!	39
63. Оберіг	39
РІДНИЙ МІЙ КРАЙ	40
64. Рідний мій бойківський край	40
65. Ци думаєш, Джурджуване, що твоя Віжниця	41
66. Чорна вишиванка	42
67. Як душа відлетить моя вранці	43
ВИШИТА СОРОЧКА - ДЛЯ КРАСИ ТА СВЯТА	43
68. А гуцульські нагавиці, сорочка тоненька	43

69. Жну я, жну я пшениченьку	43
70. Косив косар сіно, як була погода.....	44
71. Ой богацька дівчиночка, богацького роду	44
72. Ой дівчино, дівчинонько	44
73. Ой копала буряки під зеленим дубом	45
74. Ой у моїм городечку є кудревий мачок	46
ШИЄ, ВИШИВАЄ, ЯК ПАНІ З ПОКОЮ	46
75. А ти будеш шити	46
76. А я чорнява	46
77. Блудило блудців сімсот молодців	47
78. Видно шляхи полтавськії	48
79. З-під каміня вода тече	48
80. Молодая Ягустина.....	49
81. На камени хуста перу	49
82. Не уважай, пане-брате	50
83. Ой дівчино, дівчинонько, вмієш сі пишити.....	50
84. Ой звідси гора.....	50
85. Ой Мигалю, Мигалю	51
86. Ой стрічечка до стрічечки.....	52
87. Ой чом не прийшов, чом не приїхав	52
88. Раки, дружечки, раки	52
89. Твоє буде полотенце	53
90. Чабан вівці корняє	53
ЯК ДУША ВІДЛЕТІТЬ	54
91. В Зозулинцях, в Зозулинцях новина си стала	54
92. Висока верба, висока верба та широкий лист має	54
93. Мала чарувати.....	55
94. Ой загула голубочка із-за дуба.....	55
95. Ой приїхав козаченько з поля.....	55
96. Ой розступися, густа ліщино	57
97. Ой саду, мій саду, винограду	57
98. Широка кушуля, шита горі крайом	58
КРІЙ СОРОЧКИ	59
99. Вишиваю сорочечку, долинов подолок.....	59
100. Казали ми моя мамка, слухай мене, синку.....	59
101. Ой йшла дівка через двір	59
102. Ой у мого миленького сорочка в три поли	59
103. Ой, я свого чоловіка нарядила паном.....	59
104. Сорочка «навипуск», мережана біллю	60
105. Старша світилка багата	60
ВИШИВАНКА ДЛЯ ЖОВНІРА	60
106. А хто хоче у запічок, а ми хочем в поле	60

107. Вишила-с ми сорочечку, вишила-с ми ковнір	60
108. Вишила я сорочечку, ни вишила ковнір.....	60
109. Вчора була суботонька, а нині неділя	60
110. Ей жовнір я, моя мамо, жовнір молоденький	61
111. Жеби-м не бив хлопцем.....	61
112. Ой жовнер я, моя мати.....	62
113. Ой жовнір я, моя мамко, ой жовнір я, жовнір	62
114. Ой згоріла стирта сіна, згоріла, згоріла	62
115. Ой на Кути дороженька, на Кути, на Кути	62
116. Ой ричала коровиця.....	63
117. Ой сиділам на порозі, стебнувалам комер.....	63
118. Ой у мого миленького вишивані дуди.....	63
119. Ой у садочку а в черешневім	63
120. Ой ти знала, моя мамко, що буду жовняром	64
121. Ой шила я сороченьку.....	64
122. Потік шумить, вітер віє	64
123. Я сиділа на порозі, вишивала стирку	65
НИТКИ, СТРАЗИ, ВИКОРИСТАНІ ДЛЯ ВИШИВАННЯ СОРОЧКИ	65
124. А в тім домі ґречная панна.....	65
125. Весна красна наступає.....	65
126. Весняночка-паняночка	66
127. Вже маю сорочку.....	67
128. Вжем сорочку тай вишила шовковою нитков	67
120. Вишивала я	67
130. В старшій дружки на руці	67
131. Гаптує дівчина й ридає	68
132. Де ж ваша сорочка	68
133. Діверкові догожу	68
134. З Залуччя до Нігня.....	69
135. Іде, іде дощ на білу березу	69
136. Купи ж мені, моя мати	69
137. Летіли бджілоньки через сад вишневий	69
138. Налетіли сірі гуси, стали жирувати.....	70
139. Ой весно, весно, весняночко	70
140. Ой весняночка.....	70
141. Ой дощ іде, роса паде на білу березу (2)	71
142. Ой дощ іде, роса паде на білу березу (3).....	71
143. Ой за горбом, горбом	71
144. Ой згоріла стирта сіна на білім пісочку	72
145. Ой на горі нивка	72
146. Ой нікому ж так ни горе	73
147. Ой під мостом, мостом	73

148. Ой п'яна я, п'яна та й додому не зайду.....	73
149. Ой у полі нивка кругом материнка	74
150. Ой я шию, вішаваю білими нитками.....	75
151. Петровочка мала й ночка.....	75
152. Петровочка мала ночка.....	75
153. Полетіли сірі гуси.....	75
154. Під вербою над водою.....	76
155. По білому білим шила,.....	77
156. Пожену я лебеді.....	77
157. Сивий коню, сивий коню.....	77
158. Славен, славен город Чернігов!.....	78
159. Соловейко щебече.....	79
160. Стояла сосоночка напротив сонечка.....	79
161. Та дайте ж нам, дайте (1).....	80
162. Та дайте ж нам, дайте (2).....	80
163. Тож то я ся нагадала.....	80
164. Чому ти мене, моя мати.....	81
165. Шила Марічка сорочечку.....	81
166. Як вечірні зорі.....	81
167. Я нап'юся води з холодної студні.....	82
ОРНАМЕНТ ТА ЙОГО РОЗМІЩЕННЯ НА СОРОЧЦІ.....	82
168. А в ліску, ліску, на жовтім піску.....	82
169. А не сокіл деревце подключав.....	83
170. Весняночка-паняночка.....	83
171. Вибирайся, сину, в щасливу годину.....	83
172. В нових синцях вогонь горит.....	83
173. Вшивана сорочечка, вішивані дуди.....	84
174. Гой вишию такі цвіти, як нема ні в кого.....	84
175. Дайте нам рушнички з торочками.....	84
176. Зажурилася крутая гора.....	85
177. Іде туча із Залуча, чорненькая хмара.....	85
178. Мене мати згодувала.....	85
179. Мамка нічку не спала.....	87
180. Недалеко-далеченько, в полі чистому.....	87
181. Не угинайся, буковий мосте.....	88
182. Ой вишию голубочка та ще й голубицю.....	88
183. Ой в ліску, в ліску на дубку (1).....	89
184. Ой в ліску, в ліску, на дубку (2).....	89
185. Ой в ліску, в ліску на дубку (3).....	89
186. Ой джигуне, джигуне.....	90
187. Ой мати моя та нежалілива.....	90
188. Ой є в мене три жури.....	91

189. Ой на Дунаю, на бережечку.....	91
190. Ой ти, сивий соколю.....	92
191. Ой у лісі, ой у лісі (4)	93
192. Ой у лісі, у в лісочку, на дубку (5)	93
193. Ой у лісі, ув лісочку на дубку (6)	94
194. Ой у лісі, у в лісочку, на дубку (7)	94
195. Ой у полі дві тополі.....	95
196. Ой ясна, ясна на небі зоря.....	96
197. По городу ходжу, шевлієньку саджу.....	96
198. Полинь, линь, соколе, соколоньку.....	97
199. Приїхав староста зі славного міста Львова	97
200. Прийди, куме, ти до мене	98
201. Стоїть береза тонка, висока	98
202. Там на горі, горі	99
203. Та не знала моя мати	99
204. Сиділа Марічка біля віконця	100
205. У нашої кухарочки.....	100
206. У нашого сваточка.....	101
207. Червлений квітоньку	101
208. Чи дома, дома бідная вдова?	101
209. Щось нам на двір в'їхало.....	102
210. Як приїхав бригадир та й на сивому коні.....	102
211. Як у полі, полі, полі.....	103
212. Якщо хлопець за «сватка».....	103
ПОМАГАЙ, БІГ, ПОМАГАЙ.....	103
213. Весняночко-паняночко.....	103
214. Весняночко Паняночко де Ти зимувала.....	104
215. Вийди, кізле, рано	104
216. Вой біг, помагай біг, дівчино пишна	104
217. Лежали берви бервенковіи	105
218. Ой кум до куми залицявся	105
219. Ой на річці, на Йордані,.....	107
220. Та малає нічка петрівочка	107
221. Ци дома, дома господаренько	107
222. Якби ти ставив хатку.....	108
ТКАНИНА ДЛЯ СОРОЧКИ	108
223. А в мельника муки нема, а в бодняря бочки.....	108
224. А де ж твоя, сину, жінка, а моя невістка	108
225. Гримнула щука-разбойка на морі (1).....	108
226. Громнула щука рибонька на морі (2).....	109
227. Жовте листя опадає, падає додолу.....	109
228. За горою не дзвін дзвонить.....	109

229. Наша сорочка з самого лену	110
230. Ой згорда, зпишна, брате Іване	111
231. Ой кукала зазулейка та на тенетові	111
232. Ой люлю ми, люлю	111
233. Пасу вівці по дібрівці, вівці мої, вівці	112
234. Поволі, буяри, дружку ведіть	112
235. Ой бук, бук	112
236. Ой вийду я за ворота та й ногою тупну	112
237. Ой звідси гора	113
238. По кімнатах я ходила	113
239. По тім боці Дунаю, недалеко від краю	113
240. Приїхали Наливайкі	114
241. Що то в лісі шумить-гримить?	114
242. Що за галас галасає?	115
ШВИ	115
243. Брат кошулейку несе	115
244. Вишивала я	115
245. Вишита сорочка	116
246. Дощик іде, роса паде на білу березу	116
247. Дощик іде, роса паде на білу березу	117
248. Дощик йде, дощик йде на білу березу	117
249. Другая квітка — то ж Маруся	117
250. Не іди ти, легінику, тай на польоване	117
251. Ой засьвіти, місячку	117
252. Шила Марічка сорочечку	118
КАБАТ, КОЖУХ, ШУБА	118
КАБАТ	118
253. Люляй же мі, люляй	118
КОЖУХ	119
Лиха тому зима, в кого кожуха нема	119
254. Ой ясна, ясна на небі зоря	119
ШУБА	120
Футро та блам	120
255. На горі сосна золотом обросла	121
256. В нашого брата обгороджено	121
257. Ой над Дунаєм, над береженьком	122
258. Ой рано, рано кури запіли	122
259. Ой у лузі, лузі зелена трава	123
КИЛИМ, КОБЕРЕЦЬ, КОВДРА	123
260. Викотився світлий місяць	123

261. Коб же я знала, коб я відала (1)	124
262. Коб же я знала, коб же відала (2)	124
263. Тещенька зятя жегнала	125
КОРОГВА	125
264. Ідуть купці-чужоземці	125
265. Наш хорунжий хороший	126
266. Не сивая мгла з-за гір виступає	126
267. Ой полем, полем, облогом	126
КРАВАТКА	126
268. Ой ти, любко моя з Коломиї	126
ЛИШТВА	127
269. Я дівчина чепурушка	127
270. На Великдень, на солоні	127
271. Ой просив кум на хрестини	128
ПРОСТИРАДЛО	128
272. Та дайте жь нам, дайте	128
273. Мила, мила, де-сь бувала	128
РУШНИК	129
274. Світи, місяцу, под зорями	129
275. Мили дружечки ручки	129
276. Ой кум до куми залицявся	129
277. Ой у полі дві тополі	131
278. Тече річенька не величенька (1)	132
279. Тече річенька не величенька (2)	133
280. Дала ня моя мамка за гори бивати	133
281. На Поділлі дуже здавна	134
282. Тече річенька не величенька (1)	135
283. Чом ти не прийшов	136
СВИТА	138
284. Ішов Чурило з міста	138
285. Щодрий вечор, добрий вечор	138
СІДЕЛЬЦЕ	139
286. Ой зажурився старостин кониченько	139
СКАТЕРТИНА	139

287. Ти, світлонько моя світлая	139
ХУСТКА, ХУСТА, ХУСТОЧКА.....	140
288. А в чистім полі там густий терник	140
289. А колись... Давно колись-то!	141
290. Батенько рідненький	141
291. Берегом, берегом, бережиною	141
292. Бідна ж моя головочка!	142
293. Буйная пташка все зозулечка	143
294. Вийди, Грицю, на й улицю	144
295. Витягаю я з кармана	145
296. Діждалася вдова долі.....	145
297. Знати Марисю, знати.....	145
298. Івасюньо свою сестроньку	145
299. Красная панна по світлоньці ходить	146
300. Маленька нічка-петрівочка.....	146
301. Молодая та Тетяно	147
302. Ні, мамо, не можна нелюба любить	147
303. Ой вийду я на майдан	148
304. Ой гай, мати, ой гай, мати.....	148
305. Ой гиля, гиля, гусоньки, на став (1)	148
306. Ой гиля, гиля, гусоньки, на став (2)	149
307. Ой за лісом сонце сходить	150
308. Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (1).....	150
309. Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (2).....	151
310. Ой ліс наш зелененький.....	152
311. Ой, мамо, не можна із нелюбом жить.....	152
312. Ой на ставку, на ставочку	153
313. Поїхала мати на Колку.....	153
314. Полинь, линь, соколе, соколоньку	153
315. Посеред двора стоїть комора	154
316. Сива зозулька всі луги злітала	154
317. Сонце низенько, вечір близенько	155
318. У тім садочку, у тім вишневім	156
319. Хилилася береза своїм зеленій діброві.....	157
320. Хустонька	157
321. Хусточка ж моя шовкова!	157
322. Чи то на те божа воля?	158
323. Як не прийдеш одвідати	160
324. Як ішов я з Дебречина додому	160
ШИРИНКА	161

Обрядова хусточка	161
325. Вийду за ворота, стану подумаю	162
326. Гой вишию такі цвіти, як нема ні в кого	162
327. Й а в ліску, в ліску, на жовтім піску	163
328. Ой біжить ридван золотокован	163
329. Ой з долу, з долу вітер повіват	164
330. Ой ходила дівчиночка в Чернівцях по ринку	165
331. Оце тобі, мамочко, да й невіхночка	165
332. Через сіни, та сінечки	165
ШИТЯЧКО.....	166
ШИТЕНЬКО ШИЛА.....	166
333. Була в батенька нова-світлонька	166
334. Гей, гором, гором, гором, долинами	166
335. Зажурилися гори й долини	167
336. Зажурилися гори й долини. Жи!	167
337. Зійшов, перейшов	168
338. На горі, горі в шовковій траві	169
339. Ой зажурились гори й долини	169
340. Ой попід садом, під виноградом	170
341. Ой рано-рано куроньки піли	170
342. Пасла Гануся сивії вівці	171
343. Проти віконця напроти сонця	172
344. Шуми, не шуми, зелений гаю	172
345. Ци дома, дома, пане господарю?	173
346. Ци ти, мила, в полі була, ци ти дома шила	174
ВИШИТТЯ ШИРОКЕ	174
347. Козак уежає,	174
348. Молода дівчина	175
349. Ой шумлять луги долом долиною	176
350. Подружечко моя	177
351. Я дівчина невеличка	177
В НЕДІЛЮ ШИЛА, ГРІХА НАРОБИЛА	178
352. Ой попе, попе Гордію (1)	178
353. Ой попе, попе Гордію (2)	178
354. Ой попе, попе Гордію (3)	178
355. Ой попе, попе Гордію (4)	179
356. Ой скавав зайчик та й попід гайчик та й скаче	179
357. Я в неділю шила	179
358. Я дружка маленька	179
359. Я швачка маленька	180
ОЙ, СТІЙ, БРАТЕ, НЕ ЦУРАЙСЯ	180

360. Одна мати нас родила.....	180
361. Под білою березою.....	180
362. Усі гори зеленіють.....	181
ПОЯСНЕННЯ СЛІВ І ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.....	182
ДЖЕРЕЛА:	185
ДОДАТОК	191

Науково-популярне видання

МУЗИКА НА ПОЛОТНІ

Упорядкування,
комп'ютерне верстання виготовлення
художнє оформлення:
Людмила Огнева

Коректор
Світлана Кравченко

Підп. до друку 26.10.2020. Формат
Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 13,37 Зам. №. 2610-20.
Наклад 10 прим.

ВД «Освіта України»
ФО-П Маслаков Руслан Олексійович
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4726 від 29.05.2014 р.
Тел. (095) 699-25-20, (098) 366-48-27.
E-mail: osvita2005@mail.ru, www.rambook.ru

Виготовлювач: ФО-П Поліщук О.В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2142 від
31.03.2005
07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 2, кв. 148
тел. (044) 592-13-49

Людмила ОГНЕВА —
Член Національної спілки
журналістів України
та Національної спілки
майстрів традиційного
народного мистецтва
України. Вона є авто-
ром понад 50 біографіч-
них, педагогічних та
мистецьких збірок.
Найбільш відомі з них:
“Перлини українського
монументального мис-
тецтва на Донеччині”,
“Алла Горська. Душа
українського шістдесят-
ництва”, “Воїн Армії
Безсмертних”, “На пе-
рехресті думок”, “З на-
ми Бог і Україна”,
“Пам’ять на життя”,
“Касандри за колючим
дротом” та цикл видань
“Антологія гуманної пе-
дагогіки. Класична пе-
дагогічна спадщина
України”.

